

ბრძანება N 01-02/29

ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმისა და ინსტრუქტაჟების
დამტკიცების შესახებ

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის 22-ე მუხლის, ბსუ-ს წესდების მე-13 მუხლის, „სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახანძრო უსაფრთხოების წესებისა და პირობების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 23 ივლისის N370 დადგენილების, „ბსუ-ს სარგებლობაში არსებული შენობა-ნაგებობების (კორპუსების) ნუმერაციის შესახებ“ ბსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის 2021 წლის 15 სექტემბრის N01-10/77 ბრძანების, „ბსუ-ს დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის დებულების დამტკიცების თაობაზე“ ბსუ-ს წარმომადგენლობითი საბჭოს 2022 წლის 10 თებერვლის N07-01/07 გადაწყვეტილების, „ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების პოლიტიკის დამტკიცების შესახებ“ ბსუ-ს რექტორის 2022 წლის 11 ნოემბრის N01-02/266 ბრძანების, „საგანგებო მართვის გეგმის დამტკიცების შესახებ“ ბსუ-ს რექტორის 2022 წლის 12 ოქტომბრის N01-02/238 ბრძანების, „ბსუ-ს შენობების (კორპუსების) საევაკუაციო გეგმების დამტკიცების შესახებ“ ბსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის 2023 წლის 17 თებერვლის N01-10/18 ბრძანების, „ბსუ-ში სახანძრო უსაფრთხოების დებულების დამტკიცების შესახებ“ ბსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის 2023 წლის 11 აგვისტოს N01-10/95 ბრძანებისა და ბსუ-ს დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის უფროსის 2023 წლის 11 სექტემბრის N1116039 სამსახურებრივი ბარათის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს „ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმა“ წინამდებარე ბრძანების N1 დანართის შესაბამისად.
2. დამტკიცდეს „ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმის ინსტრუქტაჟი“ წინამდებარე ბრძანების N2 დანართის შესაბამისად.
3. ბრძანება დაეგზავნოს ბსუ-ს მართვის ორგანოებს, რექტორის მოადგილეებს, ფაკულტეტებს, ბსუ-ს დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევით ინტიტუტებს და ყველა დამხმარე სტრუქტურულ ერთეულს.
4. ბრძანება ძალაშია ხელმოწერისთანავე.
5. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში და წესით ბათუმის საქალაქო სასამართლოში (ქ. ბათუმი, ს. ზუბალაშვილის ქ. №30).

რექტორი, პროფესორი

 მერაბ ხალვაში

„ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმისა და ინსტრუქტაჟების დამტკიცების შესახებ“

ბსუ-ს რექტორის 2024 წლის 01 მარტის №01-02/29 ბრძანების

დანართი N1

შინაარსი:

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები.....	2
მუხლი 2. შრომის უსაფრთხოების პოლიტიკა	2
მუხლი 3. შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვა, დამსამქებლისა და დასაქმებულის ვალდებულებები და პასუხისმგებლობები	2
მუხლი 4. შრომის უსაფრთხოების ზოგადი მოთხოვნები.....	3
მუხლი 5. შრომის უსაფრთხოების მოთხოვნების შესრულებასთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობები	4
მუხლი 6. თანამშრომელთა პასუხისმგებლობები	4
მუხლი 7. ნარკოტიკებისა და ალკოჰოლის მიმართ პოლიტიკის დებულებები	8
მუხლი 8. რისკების შეფასება	8
მუხლი 9. კონტრქტორებთან ურთიერთობის პოლიტიკა.....	10
მუხლი 10. ზოგიერთი უსაფრთხოების პროცედურა.....	10
მუხლი 11. სახანძრო უსაფრთხოება.....	13
მუხლი 12. ეპიდემიოლოგიურ საფრთხესთან დაკავშირებული ღონისძიებები...	15
მუხლი 13. კომპიუტერთან მომუშავე პერსონალის შრომის უსაფრთხოების წესები.....	16
მუხლი 14. პერსონალის ინსტრუქტაჟი/სწავლება	18
მუხლი 15. უბედური შემთხვევების და პროფესიული დაავადების აღრიცხვა-მოკვლევის წესი	19
მუხლი 16. საშიში შემთხვევის (ინციდენტის) მოკვლევა.....	20

ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმა

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის (შემდგომში - უნივერსიტეტი ან ბსუ) შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმის (შემდეგში - „უსაფრთხოების მართვის გეგმა“) მიზანია უზრუნველყოფილ იქნას უნივერსიტეტის უსაფრთხო სასწავლო/სამუშაო გარემო, დაცულ იქნას პერსონალი, სტუდენტები, პროფესიული სტუდენტები და ვიზიტორები, თავიდან იქნას აცილებული უბედური შემთხვევები და საშიში ინციდენტები.
2. „უსაფრთხოების მართვის გეგმა“ შემუშავებულია „შრომის უსაფრთხოების შეახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის და ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების პოლიტიკის საფუძველზე.
3. ბსუ-ს რექტორის ბრძანებით დამტკიცებულია შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის წინამდებარე გეგმა, ასევე ინსტრუქტაჟები.
4. შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმის რევიზია უნდა ჩატარდეს ყოველწლიურად.

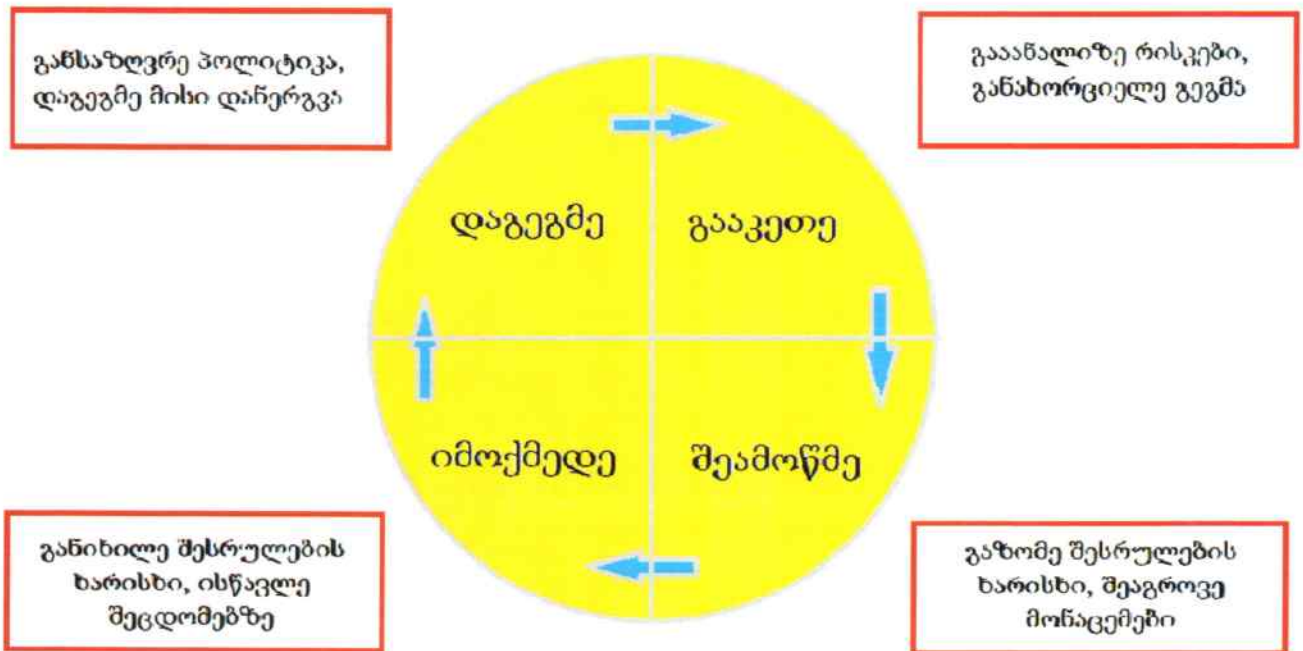
მუხლი 2. შრომის უსაფრთხოების პოლიტიკა

საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომის უსაფრთხოების პოლიტიკა დამტკიცებულია ბსუ-ს რექტორის 2022 წლის 11 ნოემბრის №01-02/266 ბრძანებით და წარმოადგენს უნივერსიტეტის შრომის უსაფრთხოების მართვის სისტემის საფუძველს, რომელიც გამოხატავს ძირითად ხედვასა და მიდგომებს შრომის უსაფრთხოების მიმართულებით.

მუხლი 3. შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვა, დამსამქებლისა და დასაქმებულის ვალდებულებები და პასუხისმგებლობები

1. უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ ჩამოაყალიბა მართვის ინტეგრირებული სისტემა, სადაც დეტალურად გაწერილია სამუშაო პროცესში ჩართული პერსონალის ვალდებულებები და პასუხისმგებლობები. ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვის მოთხოვნების შესრულება სავალდებულოა ყველა დასაქმებულისათვის და გათვალისწინებულია მათ ფუნქციონირებაში/სამუშაო ადგირილობაში.
2. შრომის უსაფრთხოების მიმართულებას ხელმძღვანელობს უნივერსიტეტის დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის უფროსი, რომელსაც გააჩნია შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტის სერტიფიკატი.
3. დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის უფროსი აკონტროლებს უნივერსიტეტში შრომის უსაფრთხოებას, კონსულტაციას უწევს უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობას შრომის უსაფრთხოების საკითხებზე და ანგარიშვალდებულია რექტორისა და ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის მიმართ.

4. „შრომის უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის მე-6 პუნქტის შესაბამისად შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტს შესაბამის აკრედიტებულ ორგანიზაციაში გავლილი უნდა ჰქონდეს შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტის პროგრამა.
5. შრომის უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებული არიან უზრუნველყონ სამუშაო ადგილზე საჭირო უსაფრთხოების ინსტრუქციების შემუშავება და წინამდებარე გეგმის მე-14 მუხლით - „პერსონალის ინსტრუქტაჟი/სწავლება“ - განსაზღვრული პირების მიერ დასაქმებულთათვის/პერსონალისათვის აღნიშნული ინსტრუქციების გაცნობის და მათი შესრულების კონტროლი.
6. უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია პრიორიტეტს ანიჭებს ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვის მოთხოვნების დანერგვას და მის შესრულებას, რაც მოითხოვს უნივერსიტეტის დასაქმებულთა მოვალეობებისა და პასუხისმგებლობის განსაზღვრას, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვის მიმართულებით, შესაბამისად, უსაფრთხოების კუთხით შემუშავებული იქნება დასაქმებულთა ვალდებულებები და პასუხისმგებლობები, რომლებსაც დასაქმებული გაეცნობა სამუშაოს დაწყებამდე და ხელმოწერით დაადასტურებს მათ შესრულებას.
7. უნივერსიტეტი იღებს პასუხისმგებლობას ეფექტურად აწარმოოს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვა. შრომის უსაფრთხოების სიტემის მთავარ ელემენტებად განვიხილავთ პოლიტიკას, ორგანიზებას, დაგეგმვას, დანერგვას, შეფასებასა და სრულყოფის ღონისძიებებს. ამასთან, შრომის უსაფრთხოების სიტემა აგებულია შემდეგ მოდელებზე:

მუხლი 4. შრომის უსაფრთხოების ზოგადი მოთხოვნები

1. უნივერსიტეტში სამუშაოდ დაიშვებიან 18 წელს მიღწეული პირები, რომელთაც აქვთ შესაბამისი ცოდნა და უნარები და გავლილი აქვთ შესაბამისი სწავლება მოწყობილობებთან მუშაობის, ექსპლუატაციისა და უსაფრთხოების წესებში.
2. სამუშაო პოზიციის ან სამუშაო პროცედურის შეცვლის შემთხვევაში უნდა მოხდეს პერსონალის გადამზადება - პირველადი ინსტრუქტაჟის ჩატარება.

3. სამუშაო სივრცეში არ დაიშვებიან ის პირები, რომელთაც კავშირი არ აქვთ შესასრულებელ სამუშაოსთან. დაუშვებელია არაქარხნული (კუსტარული) და გაუმართავი ინსტრუმენტებისა და მოწყობილობების გამოყენება.
4. უნივერსიტეტში აკრძალულია ალკოჰოლისა და ნარკოტიკული საშუალებების მიღება და არაფხიზელ მდგომარეობაში, ნარკოტიკული ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაშვება.
5. საწარმოო ტრამვის და უბედური შემთხვევის, პროფესიული დაავადების შესახებ დაუყოვნებლივ, არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად უნდა ეცნობოს სასწრაფო დახმარების სამსახურს, უშუალო უფროსს, ბსუ-ს დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურს, ბსუ-ს ადმინისტრაციას და სსიპ - შრომის ინსპექციის სამსახურს.
6. მომეტებული საფრთხის დროს, რომელსაც შეიძლება მოჰყვეს ავარია, სასწრაფოდ უნდა მოხდეს სამუშაოების გაჩერება და ამის შესახებ ეცნობოს უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას.
7. დაუშვებელია მუშაობის დაწყება შესასრულებელი სამუშაოს წინასწარი გაცნობისა და ინსტრუქტაჟის ჩატარების გარეშე.
8. სამუშაოს დაწყებამდე უნდა შემოწმდეს სამუშაო ადგილი;
9. დასაქმებულმა სამუშაოს დასრულების შემდეგ სამუშაო ადგილი წესრიგში და სუფთა მდგომარეობაში უნდა დატოვოს ან ჩააბაროს შემცვლელ ცვლას.
10. დასაქმებულმა ყველა ინსტრუმენტი უნდა გამოიყენოს მხოლოდ დანიშნულებისამებრ.

მუხლი 5. შრომის უსაფრთხოების მოთხოვნების შესრულებასთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობები

1. უნივერსიტეტის პერსონალისა და სტუდენტების უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი არიან უნივერსიტეტის რექტორი და ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი, შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტები, სტრუქტურული ერთეულების ხელმძღვანელები და უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე არსებული სამშენებლო და სხვა საინჟინრო-ტექნიკური სამუშაოების განმახორციელებელი კონტრაქტორი კომპანიების ხელმძღვანელები.
2. დასაქმებულთა ჩართულობა შრომის უსაფრთხოების გეგმის მოთხოვნების ძირითადი ასპექტია. უნივერსიტეტის დასაქმებულებსა და მათ წარმომადგენლებს აქვთ შესაძლებლობა, დრო და რესურსები, რათა მონაწილეობა მიიღონ შრომის უსაფრთხოების საკითხების შეფასებაში და ჩართული იყვნენ უსაფრთხო სამუშაო გარემოს შექმნის, უსაფრთხოების საკითხების განხორციელების, ტრენინგების, შეფასებისა და კორექტირების პროცესებში.
3. უნივერსიტეტი წახალისებს დასაქმებულთა ჩართულობას შემდეგი მექანიზმების გამოყენებით: დასაქმებულთა ჩართულობის მხარდაჭერა ჩართულობის ხელისშემშლელი ბარიერების იდენტიფიცირებისა და მოშორების გზით, უნივერსიტეტში ჯანმრთელობის დაცვისა და უსაფრთხოების ჯგუფის შექმნა, ან დასაქმებულთა წარმომადგენლების არჩევა; დასაქმებულებისა და მათი წარმომადგენლების ტრენინგის უზრუნველყოფა, მათთან კონსულტაცია უსაფრთხო სამუშაო გარემოს ყველა ასპექტის შესახებ, რომლებიც დაკავშირებულია მათ საქმიანობასთან; უსაფრთხოების საკითხებში აქტიურად ჩართული თანამშრომლების სხვადასხვა სახით წახალისება;

მუხლი 6. თანამშრომელთა პასუხისმგებლობები

1. უნივერსიტეტის თითოეული თანამშრომელი ვალდებულია დაიცვას შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმა, რასაც მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება უსაფრთხოებაზე და ინციდენტებისა და საფრთხის პრევენციაზე.

2. თითოეული თანამშრომელი ჩართულია შრომის უსაფრთხოების მართვის პროცესში ტრენინგების საშუალებით, მათ თავიანთი წვლილი შეაქვთ საფრთხეების გამოვლენაში, შეფასებასა და მართვაში.

3. სამუშაო სივრცეში შრომის უსაფრთხოებას უზრუნველყოფს უნივერსიტეტი, რისთვისაც:

- ა) ზრუნავს, რომ საფრთხის არსებობისას დასაქმებულისა და სამუშაო სივრცეში მყოფი სხვა პირის უსაფრთხოებასა და ჯანმრთელობას ზიანი არ მიაღწევს;
- ბ) უზრუნველყოფს, რომ ფიზიკური, ქიმიური და ბიოლოგიური საფრთხის შემცველმა ფაქტორებმა დასაქმებულისა და სამუშაო სივრცეში მყოფი სხვა პირის უსაფრთხოებასა და ჯანმრთელობას საშიშროება არ შეუქმნას;
- გ) კანონმდებლობით დადგენილი წესით აღრიცხავს სამუშაო სივრცეში უბედურ შემთხვევებს, პროფესიული დაავადებების შემთხვევებს;
- დ) რეგულარულად ამოწმებს ტექნიკური აღჭურვილობის უსაფრთხოების მდგომარეობას;
- ე) დასაქმებულთა ჯანმრთელობისთვის ზიანის მიყენების რისკის შესამცირებლად ან აღმოსაფხვრელად ახორციელებს პრევენციულ ღონისძიებებს, აფასებს რისკებს, ზრუნავს საფრთხის შემცველი ფაქტორების შემცირებასა და აღმოფხვრაზე;
- ვ) უზრუნველყოფს შესაბამისი სამუშაოებისათვის საჭირო ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით შესაბამისი დასაქმებულთა აღჭურვას;
- ზ) უზრუნველყოფს უნივერსიტეტს პირველადი დახმარების საშუალებებით;
- თ) სათანადო დონეზე უზრუნველყოფს სამუშაო სივრცეში სანიტარიულ-ჰიგიენური მოთხოვნების დაცვას;
- ი) უზრუნველყოფს პერსონალისთვის შესაბამისი სწავლების ჩატარებას;
- კ) სამუშაო პროცესში პერსონალისათვის ზიანის მიყენების შემთხვევაში უზრუნველყოფს ზიანის ანაზღაურებას;
- ლ) უზრუნველყოფს მომეტებული საფრთხის შემცველ მძიმე, მავნე და საშიშპირობებიან სამუშაო ადგილებზე დასაქმებული ყველა თანამშრომლის უბედურ შემთხვევაზე დაზღვევას.

4. უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელების პასუხისმგებლობა:

4.1 უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულის (ფაკულტეტი, ინსტიტუტი, დამხმარე სტრუქტურული ერთეულები (დეპარტამენტი/სამსახური/განყოფილება/ცენტრი) ხელმძღვანელი, შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტებთან ერთად, წარმოადგენს მის დაქვემდებარებაში არსებულ სტრუქტურულ ერთეულში შრომის უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელ პირს, რომელიც ვალდებულია უზრუნველყოს უსაფრთხოების მოთხოვნების შესრულება. ამ პასუხისმგებელმა პირმა უნდა უზრუნველყოს:

- ა) შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტებთან ერთად გააკონტროლოს სამუშაოთა უსაფრთხოების პროცედურა და უზრუნველყოს მისი შესრულება;
- ბ) შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტებთან ერთად მოახდინოს სამუშაოების უსაფრთხო წარმოების საკითხების განხორციელება და კონტროლი;
- გ) დაესწროს შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტის მიერ ჩატარებულ უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟს და უზრუნველყოს განხილული საკითხების განხორციელება;
- დ) ორგანიზება გაუწიოს და უზრუნველყოს თანამშრომლების მიერ უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟზე დასწრება;
- ე) მოახდინოს მომხდარი ინციდენტის მყისიერი შეტყობინება უშუალო ხელმძღვანელებისა და დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურისთვის;
- ვ) ჩაერთოს ინციდენტის გამოკვლევის პროცესში და უზრუნველყოს მოკვლევის ორგანიზატორების სრული მხარდაჭერა;

ზ) კომპეტენციის ფარგლებში უზრუნველყოს სტრუქტურულ ერთეულში არსებული ხელსაწყოების, მოწყობილობების და ინსტრუმენტის ზედამხედველობა, იზრუნოს მათ გამართულობაზე;

5. დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახური:

5.1 დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის (შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტების) ძირითადი მოვალეობაა უსაფრთხოების მოთხოვნების, წესებისა და პროცედურების შემუშავება, დანერგვა და კონტროლი. დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახური ანგარიშვალდებულია რექტორის და ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის მიმართ.

5.2 დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის პასუხისმგებლობა მოიცავს შემდეგს:

- ა) შეიმუშაოს და დანერგოს ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვის პროცედურები, წესები და მოთხოვნები და მოახდინოს მათი პერიოდული განახლება;
- ბ) უზრუნველყოს აღნიშნული საკითხების შესრულების მონიტორინგი;
- გ) მუდმივად იზრუნოს უსაფრთხოების სისტემის გაუმჯობესებაზე;
- დ) უზრუნველყოს სამუშაო ადგილზე არსებული რისკების შეფასება, საფრთხეების იდენტიფიცირება და მაკონტროლებელი/პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვა;
- ე) შეიმუშაოს უსაფრთხოების ინსტრუქციები მომუშავეთა პოზიციების, სამუშაო სპეციფიკის შესაბამისად;
- ვ) შეიმუშაოს თანამშრომელთა ტრენინგის გეგმა უშუალო ხელმძღვანელთან შეთანხმებით;
- ზ) უზრუნველყოს თანამშრომლებისთვის ტრენინგის ჩატარება ან მათი ინიცირება, სამუშაოს სპეციფიკიდან გამომდინარე თემების შერჩევით;
- თ) აწარმოოს ინდიცენტის მოკვლევა, მისი გამომწვევი მიზეზის დადგენით, და უზრუნველყოს პრევენციული ზომების შემუშავება ინციდენტის განმეორების თავიდან აცილების მიზნით;
- ი) ჩაატაროს ობიექტების ინსპექტირება და ობიექტის უსაფრთხოებისათვის განკუთვნილი ინვენტარის გაუმართაობის, უსაფრთხოების კუთხით არსებული სხვა ხარვეზების და დარღვევის აღმოფხვრის მიზნით მოამზადოს და ბსუ-ს ადმინისტრაციას წარუდგინოს შესაბამისი ანგარიშები;
- კ) დაესწროს სამუშაო შეხვედრებს (თათბირებს) და უზრუნველყოს არსებული უსაფრთხოების საკითხების განხილვა მათი დროული და ეფექტური გადაჭრის მიზნით;
- ლ) უზრუნველყოს მიმდინარე სამუშაო პროცესების კონტროლი და მომსახურე პერსონალს აუხსნას უსაფრთხოების მოთხოვნების დაცვის აუცილებლობა;
- მ) საჭიროების შემთხვევაში გაუწიოს პირველადი დახმარება დაზარალებულს;
- ნ) შეიმუშაოს საგანგებო მართვის გეგმები;
- ო) უზრუნველყოს გეგმიური სარემონტო სამუშაოების მუდმივი კონტროლი და უსაფრთხოების წესების დაცვა;
- პ) ზედამხედველობა გაუწიოს კონტრაქტორის მიერ შესრულებულ სამუშაოს და მოითხოვოს კანონმდებლობით განსაზღვრული უსაფრთხოების პროცედურების და წესების დაცვა.

6. დასაქმებულთა ვალდებულებები:

ა) იხელმძღვანელოს ამ წესით, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული სხვა ინსტრუქციებით და დაემორჩილოს დამსაქმებლის მიერ დადგენილ სამუშაო პროცედურებს;

ბ) შეასრულოს სამუშაო, მართოს და გამოიყენოს სამუშაო ტექნიკა, მასალები, საშიში ნივთიერებები და სხვა საშუალებები დადგენილი წესების მიხედვით, ტრენინგებზე და მუშაობისას მიღებული ცოდნისა და კვალიფიკაციის შესაბამისად;

გ) მართოს სპეციალური წესების მიხედვით განსაზღვრული, მომეტებულ საფრთხესთან დაკავშირებული სამუშაო ტექნიკა და შეასრულოს სამუშაო მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აქვს შესაბამისი კომპეტენცია, და მხოლოდ მაშინ, როდესაც ამ სამუშაოს შესრულება დამსაქმებელმა დაავალა;

დ) თვითნებურად არ გამოართოს, არ შეცვალოს ან არ მოხსნას სამუშაო ტექნიკის, აპარატის, ინსტრუმენტის, დანადგარის ან აღჭურვილობის უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დამცავი მოწყობილობები და აღნიშნული მოწყობილობები დანიშნულებისამებრ გამოიყენოს;

ე) ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები გამოიყენოს ინსტრუქციების შესაბამისად, შეინახოს მუშა მდგომარეობაში და დააბრუნოს მათთვის განკუთვნილ ადგილზე;

ვ) დაუყოვნებლივ წარუდგინოს ბსუ-ს ხელმძღვანელობას ან შრომის უსაფრთხოების სამსახურს ინფორმაცია ნებისმიერი ხარვეზის შესახებ, რომელმაც შეიძლება სამუშაო სივრცეში საშიშროება შეუქმნას შრომის უსაფრთხოებას ან გამოიწვიოს უბედური შემთხვევა ან საშიში შემთხვევა, აგრეთვე თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში მონაწილეობა მიიღოს ამ ხარვეზის აღმოფხვრაში;

ზ) დაესწროს უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებულ შრომის უსაფრთხოების შესახებ ტრენინგებსა და საინფორმაციო შეხვედრებს;

თ) გაიაროს პროფილაქტიკური სამედიცინო გამოკვლევები იმ სამუშაოსთან დაკავშირებით, რომლის შესრულებისთვისაც აღნიშნული გამოკვლევების გავლა აუცილებელია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად;

ი) დაიცვას შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტის, ექიმის და უშუალო ხელმძღვანელის მითითებები და რეკომენდაციები უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

კ) არ გამოცხადდეს სამუშაოზე ალკოჰოლური, ნარკოტიკული, ტოქსიკური ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში და სამუშაოს შესრულებისას არ მოიხმაროს ასეთი მდგომარეობის გამომწვევი ნივთიერებები;

ლ) გონივრული ეჭვის არსებობისას უნივერსიტეტის უფლებამოსილი პირის/პირების მოთხოვნის შემთხვევაში გაიაროს შემოწმება იმის დასადგენად, იმყოფება თუ არა ალკოჰოლური, ნარკოტიკული ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში;

მ) დაემორჩილოს სამუშაო სივრცეში თამბაქოს მოხმარების შესახებ აკრძალვებს;

ნ) თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში, მომზადებისა და უნივერსიტეტის შესაბამისი წარმომადგენლების მიერ ჩატარებული ინსტრუქტაჟის შესაბამისად იზრუნოს საკუთარი უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვაზე, აგრეთვე იმ პირების უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვაზე, რომლებსაც საკუთარი მოქმედებით ან უმოქმედობით შეიძლება მიაღებთ ზიანი.

7. უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე სტუდენტი და პროფესიული სტუდენტი ჯანმრთელობის და შრომის უსაფრთხოების მიზნით ვალდებულია:

ა) იხელმძღვანელოს შრომის უსაფრთხოების დაცვასთან დაკავშირებული ინსტრუქციებით, სამართლებრივი ნორმებითა და სხვა წესებით და დაემორჩილოს უნივერსიტეტის მმართველობის მიერ დადგენილ წესებს;

ბ) დაიცვას ბსუ-ს ხელმძღვანელობის, შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტის, ლექტორის, ექიმისა და ზედამხედველი პირის მითითებები და განკარგულებები უსაფრთხოების ნორმების დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

გ) არ გამოცხადდეს უნივერსიტეტში ალკოჰოლური, ნარკოტიკული, ტოქსიკური ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში და ადგილზე არ მოიხმაროს ასეთი მდგომარეობის გამომწვევი ნივთიერებები;

- დ) გონივრული ეჭვის არსებობისას უნივერსიტეტის უფლებამოსილი პირის/პირების მოთხოვნის შემთხვევაში გაიაროს შემოწმება იმის დასადგენად, იმყოფება თუ არა ალკოჰოლური, ნარკოტიკული ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში;
- ე) დაემორჩილოს უნივერსიტეტის სივრცეში თამბაქოს მოხმარების შესახებ აკრძალვებს.

მუხლი 7. ნარკოტიკებისა და ალკოჰოლის მიმართ პოლიტიკის დებულებები

1. უნივერსიტეტი მოთხოვს თანამშრომელს ან კონტრაქტორს ნარკოტიკების/ალკოჰოლის ტესტის ჩატარებას, თუ გაჩნდება საფუძვლიანი ეჭვი, რომ მან დაარღვია ალკოჰოლის ან/და სხვა ნივთიერების მიღების აკრძალვა, რაც აშკარა ხდება ამ ადამიანის გარეგნობაზე, ქცევაზე, მეტყველებაზე და სხვა დაკვირვებით.
2. უნივერსიტეტის ყველა თანამშრომელი და სტუდენტი ვალდებულია, გონივრული ეჭვის არსებობისას, უნივერსიტეტის უფლებამოსილი პირის/პირების მოთხოვნის შემთხვევაში გაიაროს შემოწმება იმის დასადგენად, იმყოფება თუ არა ალკოჰოლური, ნარკოტიკული ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში.
3. კონტრაქტორებმა და თანამშრომლებმა, რომლებიც იღებენ ექიმის დანიშნულ მედიკამენტებს, უნდა გააფრთხილონ ზედამხედველი ამ მედიკამენტების მიღების პირობებისა და გვერდითი მოვლენების შესახებ (შესაძლებელია, ზოგიერთ წამალს არასასურველი ეფექტი ჰქონდეს, რაც რისკს შეუქმნის და საფრთხეში ჩააგდებს სხვა კონტრაქტორებს).

მუხლი 8. რისკების შეფასება

1. რისკების შეფასება არის შრომის უსაფრთხოების მართვის სისტემის დაგეგმვისა და განხორციელების ეტაპის ნაწილი.
2. რისკისა და საფრთხის შეფასება ხორციელდება არა შერჩევითი პრინციპით, არამედ მთელი უნივერსიტეტის მასშტაბით, მის ყველა სტრუქტურულ, თუ ორგანიზაციულ დონეზე. ამასთან, საუკეთესო შედეგის მისაღებად რისკები შეფასება სავალდებულოა საქმიანობის განხორციელებისა, თუ დასახული ამოცანის შესრულების დაწყებამდე.
3. **რისკების შეფასების მართვა:**
 - 3.1 რისკის მართვა წარმოადგენს საფრთხეების იდენტიფიცირების, შეფასების, მონიტორინგის და რისკის მისაღებ დონეზე შენარჩუნების მიზნით საჭირო კონტროლის ღონისძიებების გატარების პროცესს, რომელიც გავლენას ახდენს ორგანიზაციის მიზნებისა და ამოცანების მიღწევაზე და გულისხმობს საჭირო ღონისძიებების განხორციელებას რისკის შემცირების მიზნით.
 - 3.2 რისკის მართვა წარმოადგენს ორგანიზაციის სტრატეგიული მართვის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კომპონენტს.
 - 3.3 რისკის მართვის მთავარი ამოცანაა მოახდინოს რისკების იდენტიფიკაცია და საპასუხო ღონისძიებების გატარება. რისკის მართვის საშუალებით შესაძლებელია გამოვლენილ იქნეს პოტენციური დადებითი, თუ უარყოფითი ფაქტორები, რაც გავლენას ახდენს ორგანიზაციის საქმიანობაზე.
 - 3.4 ორგანიზაციის ზოგადი რისკის შეფასება უნდა გამოხატავდეს არსებულ საფრთხეებს და ზოგადი კონტროლის ზომებს. პირველ რიგში უნდა დასრულდეს ასეთი რისკის შეფასება და შემდეგ უფრო კონკრეტული რისკის შეფასებები, რომლებიც შეისწავლიან ინდივიდუალურ საქმიანობებს.
4. **რისკების შეფასების პროცესის ხუთი საფეხურია:**
 - ა) საფრთხეების იდენტიფიცირება;
 - ბ) იმის განსაზღვრა, თუ ვინ შეიძლება იქნას დაზარალებული და როგორ;
 - გ) რისკებისა გაანალიზება და იმის განსაზღვრა - არის თუ არა არსებული კონტროლის ზომები ადეკვატური ან საჭიროა თუ არა მეტის გაკეთება;

დ) მნიშვნელოვანი დასკვნების ჩანაწერების გაკეთება, მონაცემთა დოკუმენტირება;

ე) შეფასებების გადახედვა და საჭიროების შემთხვევაში განხილვა.

5. რისკებს აფასებს შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტი. რისკის შეფასებაში ჩართულია სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი, რომელიც პასუხისმგებელია/ხელმძღვანელობს შესაფასებელ პროცესს ან საქმიანობას.

6. რისკების შეფასების პროცესში უნივერსიტეტში მოხდა საქმიანობის სახეების/პროცედურების დაყოფა ცალკეულ აქტივობად/თემად. ყოველი მათგანისთვის ხდება საფრთხეების იდენტიფიცირება, პოტენციური ნეგატიური შედეგისა და რისკის ქვეშ მყოფი პირების განსაზღვრა, რეალური/მიმდინარე კონტროლის ზომების გაწერა, რაც საშუალებას მოგვცემს აღნიშნული საკითხები ერთობლიობაში გავანალიზოთ და სწორად და ეფექტურად შევაფასოთ რისკები.

7. მიმდინარე, სტანდარტულ, თითქმის მუდმივმოქმედ სამუშაო პროცესებთან დაკავშირებული საფრთხეების და რისკების ძირითადი ნაწილი, როგორც წესი, წინასწარ არის ცნობილი, შესაბამისად, ძირითადი კონტროლის ზომებიც წინასწარ განსაზღვრულია.

8. საფრთხის იდენტიფიკაციისთვის მნიშვნელოვანია, როგორც სამუშაო სივრცის/ტერიტორიის დათვალიერება, ასევე ამ ტერიტორიაზე მომუშავე შესაბამის პერსონალთან კონსულტაციები. გარდა ამისა, საფრთხის იდენტიფიკაციაში დაგვეხმარება უბედური შემთხვევის და ინციდენტების მოკვლევისა და აღრიცხვის მასალები, ასევე ზედამხედველი ორგანოს შემოწმების დასკვნები, აუდიტორული ანგარიშები, სახელმძღვანელო მითითებები და სამეცნიერო მასალები.

9. რისკის ქვეშ მყოფი პირები - თანამშრომლები და კონტრაქტორები, რომლებიც მუშაობენ სრული სამუშაო დღის განმავლობაში სამუშაო ადგილებზე, წარმოადგენენ ყველაზე აშკარა რისკ-ჯგუფებს და საჭიროებენ შემოწმებას მასზე, რომ არიან კომპეტეტური განახორციელონ მათზე დაკისრებული კონკრეტული ამოცანები.

10. რისკების კონტროლი:

10.1 რისკების კონტროლის ზომებია (საპასუხო ღონისძიებები): თავიდან არიდება (მაგ. თუ რისკი არის მიუღებელი შესაძლებელია მისი თავიდან არიდება, იმ გადაწყვეტილების არმიღების და იმ ღონისძიების არგანხორციელების გზით, რაც იწვევს რისკის წარმოქმნას); კონკრეტული საპასუხო ქმედებების განხორციელება, შეგუება და მონიტორინგი (მაგ. რისკი მისაღებია და ხდება მასთან შეგუება და მონიტორინგი იმ შემთხვევაში, როცა კონკრეტული საპასუხო ქმედებების განხორციელება არაპრაქტიკული ან შეუძლებელია. ასევე შეგუებას და მონიტორინგს ვახდენთ ისეთ რისკებზე, რომელთა ზემოქმედების დონე უმნიშვნელოა, მაგრამ რომელთა მახასიათებლები შესაძლებელია მომავალში შეიცვალოს) და ა.შ.

10.2 რისკის შეფასების შედეგად მიიღება გადაწყვეტილება, თუ რა სახის ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს გამოვლენილი რისკების კონტროლისთვის და როგორია ყველაზე უფრო ეფექტიანი საპასუხო ღონისძიებების სტრატეგია.

10.3 არსებული კონტროლის მექანიზმების ადეკვატურობის შეფასებისას ან ახალი საპასუხო

ღონისძიების (დამატებითი კონტროლის ზომის) შემოღებისას უნდა გავითვალისწინოთ რისკების კონტროლის იერარქია, რომელიც გამოიყურება შემდეგნაირად:

- ა) საფრთხის გამორიცხვა : საფრთხის წყაროს აღმოფხვრა/მოშორება;
- ბ) საფრთხის ჩანაცვლება: მასალების ან პროცესების ნაკლებად სახიფათო მასალებით ან პროცესებით ჩანაცვლება;
- გ) საფრთხის იზოლირება: საინჟინრო კონტროლის განხორციელება - საფრთხის წყაროსთან წვდომის თავიდან აცილება;

დ) პროცედურები: ადმინისტრაციული კონტროლი - შრომის უსაფრთხოებისათვის პროცედურებისა და ინსტრუქციების შექმნა, წესების შემუშავება-ცვლილება, სწავლება და ზედამხედველობის მექანიზმების შემუშავება;

ე) ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები: გამოიყენება მას შემდეგ, რაც ყველა ზემოხსენებული რისკის კონტროლის იერარქიის საფეხურები იქნება გათვალისწინებული, გამოყენებული ან/და აღმოჩნდება არაეფექტური.

11. კომუნიკაცია და კონსულტაცია:

11.1 კომუნიკაცია და კონსულტაცია არის მუდმივი პროცესი, რაც დაწესებულებას საშუალებას აძლევს ყველა დაინტერესებული პირი უზრუნველყოს საჭირო ინფორმაციით, მოახდინოს გაზიარება და ყველასათვის ხელმისაწვდომი გახადოს რისკის მართვასთან დაკავშირებული საკითხები, როგორც მაგალითად, რისკის ბუნება, ფორმა, მოხდენის ალბათობა, საპასუხო ღონისძიებები და ა.შ.

11.2 კომუნიკაციის დროს ხდება შესაბამისი ინფორმაციის იდენტიფიცირება და შეგროვება, რომელიც უნდა გადაიცეს იმ ფორმით და დროის იმ მონაკვეთში, რომელიც ადამიანებს დაეხმარება შეძლონ მათზე დაკისრებული მოვალეობების სწორად და უსაფრთხოდ შესრულება.

11.3 კონსულტაცია არის ინფორმაციის გადაცემის (ინფორმაციული კავშირის) ორმხრივი პროცესი, კომუნიკაცია დაწესებულებასა და დაინტერესებულ პირებს შორის იმ საკითხის გარშემო, რაც მოითხოვს გადაწყვეტილების მიღებას ან კონკრეტული მიმართულების განსაზღვრას.

მუხლი 9. კონტრაქტორებთან ურთიერთობის პოლიტიკა

1. კონტრაქტორი ორგანიზაციის შერჩევისას ერთ-ერთი მთავარი კრიტერიუმია შრომის უსაფრთხოების გამართული სისტემის არსებობა. უნივერსიტეტის მიერ უზრუნველყოფილია, რომ კონტრაქტორის ვალდებულებებში მკაფიოდ და მკაცრად იყოს განსაზღვრული შრომის უსაფრთხოების შესახებ ორგანული კანონით დადგენილი მოთხოვნები. კონტრაქტორთან მუშაობისას, პროცესების მენეჯმენტი მოიცავს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მონიტორინგისა და კონტროლის ეფექტურ მექანიზმებს.
2. უნივერსიტეტის შრომის უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირები კონტროლს გაუწევენ, რათა ბსუ-ს ტერიტორიაზე კონტრაქტორებმა მკაცრად დაიცვან შრომის უსაფრთხოების კანონმდებლობა და ნორმები. საჭიროების შემთხვევაში მისცემენ კონტრაქტორს მითითებებს შრომის უსაფრთხოების მიმართულებით.
3. უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია უზრუნველყოფს, რომ უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებული სამშენებლო სამუშაოების განმახორციელებელმა კომპანიამ პერიოდულად წარმოადგინოს რისკების შეფასების განახლებული დოკუმენტი.

მუხლი 10. ზოგიერთი უსაფრთხოების პროცედურა

1. შრომის უსაფრთხოების პროცედურები გაწერილია საშიში ინციდენტების, დაზიანებებისა და დაავადებების თავიდან ასაცილებლად და გამოიყენება, როგორც საშუალება და სახემძღვანელო, რომელიც დაეხმარება თანამშრომლებს. წერილობითი შრომის უსაფრთხოების პროცედურები განსაზღვრავენ როგორ დაიცვან თავი და სხვები, აცნობენ რა უნდა გააკეთონ საგანგებო სიტუაციების შემთხვევაში.
2. უნივერსიტეტის სამუშაო სივრცეში საფრთხოს შემცველი სამუშაოებისას, პერსონალი უნდა იყოს უზრუნველყოფილი შესაბამისი პირდი დაცვის საშუალებებით.

უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე სამშენებლო და საინჟინრო-ტექნიკური სამუშაოების განხორციელებისას ყველა პირი უნდა იყოს ეკიპირებული სათანადო აღჭურვილობით: ჩაფხუტით, სპეციალური ფეხსაცმლით, ამრეკლზედაპირიანი ჟილეტით, სათვალით, ხელთათმანით, ხოლო სამუშაოების სპეციფიკიდან გამომდინარე ისინი ეკიპირებულები უნდა იყვნენ დამატებითი აღჭურვილობით: უსაფრთხოების ქამრით, სახის დამცავი ფარით, ხმაურისგან დამცავი ყურის საცობებით, რესპირატორით, სპეც. ხელთათმანებით.

3. სათვალის ტარება სავალდებულოა, როდესაც არის თვალების დაზიანების რისკი. ცალკეულ შემთხვევებში კი აუცილებელია სახის დამცავი ფარით აღჭურვა.
4. მომწამვლელ ნივთიერებებთან ურთიერთობისას, პერსონალი, აღჭურვილი უნდა იყოს: სპეციალური ხელთათმანით, რესპირატორით, სათვალით, ფართუკით (საჭიროების შემთხვევაში) და სახის დამცავი ფარით.
5. რესპირატორებით აღჭურვა უნდა მოხდეს ყველა იმ მასალასთან ურთიერთობისას, რომელიც გამოიწვევს სასუნთქი ორგანოების დაზიანებას, ასევე ყველა იმ სამუშაოს წარმოებისას, რის შედეგადაც წარმოიქმნება მტვერი ან სხვა ადამიანის ჯანმრთელობისათვის მავნე ნივთიერება.
6. აუცილებელია ნიღბებისა და სხვა სანიტარულ-ჰიგიენური დაცვის საშუალებების ტარება ეპიდემიოლოგიური საფრთხის არსებობისას.
7. **ელექტრო უსაფრთხოება:**
 - 7.1. ელექტრო ქვესადგურები და გამანაწილებელი ყუთები რომლებიც განთავსებულია უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე, უნდა იყოს ტექნიკურად გამართული, დაკეტილ მდგომარეობაში და მომსახურეობას უწევდეს სერთიფიცირებული სპეციალისტი;
 - 7.2. პერიოდულად უნდა მოწმდებოდეს ელ. სადენების და ჩამრთველების მდგომარეობა;
 - 7.3. ელექტრო სისტემას უნდა ჰქონდეს ცენტრალური ავარიული გამომრთველი, რომელიც ავარიული სიტუაციის დროს გათიშავს ელ. ენერგიას მთელს ტერიტორიაზე, რაც ამცირებს ცეცხლის გაჩენისა და ელექტროობისგან მიყენებული ზიანის საფრთხეს
- 7.4. **დაუშვებელია:**
 - ა) ელექტრო მოწყობილობის დამცავი შემოღობვის შიგნით შესვლა;
 - ბ) ელექტრო სადენებთან, მომჭერებთან და სხვა ადვილად ხელმისაწვდომ დენგამტარ ნაწილებთან შეხება;
 - გ) არასტანდარტული ელექტროგამათბობელი მოწყობილობის გამოყენება;
 - დ) ღია გამათბობელი ელემენტების მქონე მოწყობილობი უყურადღებოდ დატოვება ჩართულ მდგომარეობაში;
 - ე) დაზიანებული ჩამრთველების, ავტომატური გამომრთველების და როზეტების გამოყენება;
 - ვ) მწყობრიდან გამოსული ელექტრომოწყობილობის, ელექტროდანადგარების და ელექტროინსტრუმენტის რემონტის თვითნებურად შესრულება.
8. **ელექტროსამონტაჟო სამუშაოები:**
 - 8.1. ნებისმიერ ელექტროსამონტაჟო სამუშაოთა შესრულების დროს, უნდა განხორციელდეს გაუთვალისწინებელი ჩართვის ან გამორთვის თავიდან აცილების ღონისძიებები;
 - 8.2. ელექტრული წრედისა და აპარატურის გამოსაცდელად დენის მიწოდებისას საჭიროა დაცული იქნეს შესაბამისი წესები;
 - 8.3. კაბელური ხაზების გაყვანისას საჭიროა დაცული იქნეს კაბელების გაყვანის პროექტით გათვალისწინებული წესები.

9. დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში მუშაობა:

- 9.1. დახურული, შეზღუდული სივრცე არის ნებისმიერი სივრცე, რომელსაც შეზღუდული აქვს შესასვლელი და გამოსასვლელი და არ არის განკუთვნილი ადამიანის განთავსებისათვის და/ან პოტენციურად შეიცავს ატმოსფერულ ან სხვა სახის დაზიანების საფრთხეს. (მაგ. რეზერუარები, ავზები, მილები და ა.შ.);
- 9.2. ყოველთვის უნდა იქნეს თავიდან აცილებული დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში მუშაობა, თუ ეს გარდაუვალია, მაშინ დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში მომუშავე პერსონალი ვალდებულია სამუშაოს ნებართვაში დაადასტუროს აღნიშნული სამუშაოს აუცილებლობა;
- 9.3. ყოველთვის უნდა მოხდეს დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში რისკის ფაქტორების შეფასება და საფრთხეების ბუნების იდენტიფიცირება, რათა განხორციელდეს წარმოდგენილი საფრთხისათვის საჭირო კონტროლის ღონისძიებები;
- 9.4. უნდა იქნეს შემუშავებული სამუშაოს უსაფრთხოდ შესრულების სისტემა, სამუშაოს შესრულების გეგმა და თანამშრომლებს უნდა ქონდეთ გავლილი შესაბამისი ტრენინგი რათა გაათვითცნობიერონ არსებული რისკის ფაქტორები და შეძლონ შესაბამისი დასკვნების გაკეთება;
- 9.5. ყველა თანამშრომელი უნდა იყოს კვალიფიცირებული და უნდა ჰქონდეს გავლილი შესაბამისი ტრენინგი დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში სამაშველო ღონისძიებების ჩასატარებლად შექმნილი გარემოებების შესაბამისად;
- 9.6. რისკის ფაქტორების შეფასების შემდეგ, საჭიროების შემთხვევაში დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში შესვლამდე უნდა მოხდეს გაზის ან სხვა ჯანმრთელობისთვის საშიში აირების შემოწმება სხვადასხვა ტექნიკური საშუალებებით;
- 9.7. დახურულ (შეზღუდულ) სივრცეში შესვლამდე დანადგარები/სარქველები და ა.შ. საჭიროებისამებრ უნდა იქნეს იზოლირებული და გამორთული.

10. სიმაღლეზე მუშაობა:

- 10.1. თუ სამუშაოს განხორციელება ხდება 2 მეტრზე მაღლა სამუშაო მოედანთან მიმართებით, ასეთი სამუშაო ითვლება მაღლივ სამუშაოდ და მოქმედებას იწყებს შესაბამისი პროცედურა;
- 10.2. მაღლივი სამუშაოს შემსრულებელი აღჭურვილი უნდა იყოს ვარდნის საწინააღმდეგო დამცავი ქამრით. (ერთი ან ორი კაუჭიანი ტროსით);
- 10.3. ვარდნის საწინააღმდეგო დამცავი ქამარი უნდა იყოს დათვალიერებული შრომის უსაფრთხოების წარმომადგენლის მიერ;
- 10.4. დამჭერი ტროსები და ჩასაბმელი კაუჭები უნდა იყოს გამართული, კარგ მდგომარეობაში და დათვალიერებული შრომის უსაფრთხოების წარმომადგენლის მიერ.
- 10.5. ღია პლატფორმებსა და სახურავებზე მუშაობისას, რომელსაც არ გააჩნია ვარდნისაგან დაცვის პირველადი სისტემა (მოაჯირები), თანამშრომლები უნდა იყენებდნენ დამცავი ღვედების სრულ კომპლექტს;
- 10.6. მაღლივი სამუშაოს განხორციელების დროს, ობიექტზე უნდა დამონტაჟდეს პირველადი დამცავი სისტემა. სისტემის მონტაჟი ხდება საერთაშორისო სტანდარტების და საქართველოს მთავრობის 2017 წლის N477 დადგენილების მოთხოვნების შესაბამისად.

11. ნარჩენების მართვა:

- 11.1. უნივერსიტეტის ობიექტებზე ნარჩენების მართვა ხორციელდება საერთაშორისო სტანდარტების და „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ მოთხოვნების საფუძველზე. ობიექტზე დროულად უნდა ხდებოდეს ნარჩენებისა და ნაგვის შეგროვება და წინასწარ განსაზღვრულ ადგილებზე მოთავსება.
- 11.2. ყველაფერი, რამაც შეიძლება ზიანი მოუტანოს გარემოს, მაგალითად: მტვერი, ქიმიური ნარჩენები და ა.შ. უნდა მოთავსდეს სპეციალური გამოყოფილ ბუნკერებში. ბუნკერმა ხელი უნდა შეუშალოს ზემოთ აღნიშნული ნივთიერებების გარემოში გავრცელებას.

11.3. მაღალი სართულებიდან ბუკერებამდე, ნაგვისა და ნარჩენების ჩამოსატანად, გამოყენებულ უნდა იქნას სპეციალური გვირაბები.

11.4. ბუნკერების შემოწმება უნდა მოხდეს ყოველდღიურად, წინასწარ განსაზღვრულ დროში უნდა მოხდეს მათი დაცვა.

11.5. ნაგვის გადატანა უნდა მოხდეს უსაფრთხოდ, ავტოტრანსპორტით, ქალაქის მუნიციპალიტეტის მიერ განსაზღვრულ ნაგავსაყრელებზე.

მუხლი 11. სახანძრო უსაფრთხოება

1. უნივერსიტეტის სახანძრო უსაფრთხოება რეგულირდება „სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახანძრო უსაფრთხოების წესებისა და პირობების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 23 ივლისის №370 დადგენილების და ბსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის 2023 წლის 11 აგვისტოს N01-10/95 ბრძანებით დამტკიცებული „ბსუ-ს სახანძრო უსაფრთხოების დებულების“ საფუძველზე, რომელიც ადგენს რეგულაციებს, პროცედურებს და ქცევის სავალდებულო წესებს, რომელთა დაცვა და შესრულება სავალდებულოა ბსუ-ს თანამშრომლებისათვის და უნივერსიტეტთან ხელშეკრულებით დაკავშირებული ორგანიზაციების თანამშრომლებისათვის, რომლებიც სამსახურებრივ ფუნქციებს ასრულებენ ბსუ-ს ტერიტორიაზე.

2. „სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის, „სახანძრო უსაფრთხოების წესებისა და პირობების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 23 ივლისის №370 დადგენილების და ბსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის 2023 წლის 11 აგვისტოს N01-10/95 ბრძანებით დამტკიცებული „ბსუ-ს სახანძრო უსაფრთხოების დებულების“ მოთხოვნების შესრულებაზე და სახანძრო უსაფრთხოების წესების დაცვაზე მონიტორინგს ახორციელებს უნივერსიტეტის სახანძრო უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირი - ბსუ-ს დაცვის და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის დაცვის განყოფილების უფროსი.

3. უნივერსიტეტში თვალსაჩინო ადგილას გამოკრული არის საევაკუაციო გეგმები, ევაკუაციის პროცედურები, რომლის შესაბამისად საჭიროების შემთხვევაში მოხდება შენობის უსაფრთხო დატოვება.

4. ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვის სისტემების და ტექნიკური საშუალებების გამართული მუშაობის უზრუნველსაყოფად ბსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელს შრომითი ხელშეკრულებით აჰყავს ან სასმტატო განრიგით მატერიალური რესურსების მართვის დეპარტამენტში გათვალისწინებულ შესაბამის თანამდებობაზე ნიშნავს ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვის სისტემების ექსპლუატაციაზე, ტექნიკურ მომსახურებაზე, მათ შეკეთებაზე და გამოყენებისათვის მზადყოფნაზე პასუხისმგებელ პირს.

5. თანამშრომლები, რომლებსაც ევალებათ უნივერსიტეტის ხალხმრავალი ღონისძიებების ჩატარება, ვალდებულნი არიან ღონისძიებების დაწყებამდე ყურადღებით დაათვალიერონ სათავსები და დარწმუნდნენ მათ უსაფრთხოებაში ხანძარსაწინააღმდეგო თვალსაზრისით.

6. ხანძრის შემთხვევაში უნივერსიტეტის პერსონალი მოქმედებს საგანგებო მართვის გეგმის მიხედვით, რომელსაც შეიმუშავეს და რექტორს დასამტკიცებლად წარუდგენს ბსუ-ს დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის უფროსი.

7. ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი და ხანძრის დროს მოქმედების გავარჯიშება:

7.1. ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟის ჩატარება ითვალისწინებს მსმენელების გაცნობას:

ა) უნივერსიტეტის ტერიტორიის, შენობების, მათ შორის, საევაკუაციო გზების, შიდა და გარე წყალსადენის, ხანძრის შესახებ მაუწყებლობის სისტემების მიმართ დადგენილ მოთხოვნებსა და ადამიანთა ევაკუაციის პროცესის მართვასთან;

ბ) ხანძარსაშიში სამუშაოების ჩატარების წესებთან;

გ) ხანძრის დროს თანამშრომელთა ვალდებულებებსა და მოქმედებებთან, სახანძრო-სამაშველო სამსახურის გამოძახების წესებთან, ხანძრის ჩაქრობის საშუალებების და სახანძრო ავტომატიკის დანადგარების გამოყენების მოთხოვნებთან.

8. ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი უტარდება უნივერსიტეტის თანამშრომლებს სახანძრო უსაფრთხოების ძირითადი მოთხოვნების, ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვის საშუალებების, აგრეთვე ხანძრის გაჩენის შემთხვევაში მათი ამოქმედების წესის შესწავლის მიზნით.

9. ხასიათის და ჩატარების პერიოდულობიდან გამომდინარე, დადგენილია შემდეგი სახის ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი: საწყისი, განმეორებითი და მიზნობრივი.

10. საწყისი ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი უტარდებათ:

ა) სამსახურში ახლად მიღებულ ყველა თანამშრომელს, მიუხედავად განათლებისა და პროფესიით (თანამდებობაზე) მუშაობის სტაჟისა;

ბ) უნივერსიტეტში სტაჟირებაზე/პრაქტიკაზე მიღებულ პირებს.

11. საწყისი ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

ა) მონაცემებს ობიექტის ხანძარ და ფეთქებადსაშიში პირობების სპეციფიკის და თავისებურებების შესახებ;

ბ) თანამშრომლების მოვალეობებს და პასუხისმგებლობას სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნების დაცვაზე;

გ) ობიექტის ხანძარსაწინააღმდეგო რეჟიმის გაცნობას;

დ) ხანძარსაწინააღმდეგო რეჟიმის დაცვის თაობაზე ბრძანებების, სახანძრო უსაფრთხოების ინსტრუქციების, სამუშაო ადგილზე, საცხოვრებელ სათავსებში მომხდარი ან სავარაუდო ხანძრების ძირითადი მიზეზების გაცნობას;

ე) სახანძრო პროფილაქტიკის ზოგად ზომებს და ხანძრის ჩაქრობაზე მიმართულ ძირითად მოქმედებებს.

12. განმეორებითი ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი უტარდება უნივერსიტეტის მოქმედ თანამშრომლებს არანაკლებ წელიწადში ერთხელ.

13. განმეორებითი ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟის დროს მოწმდება თანამშრომლების მიერ ობიექტში დადგენილი ხანძარსაწინააღმდეგო რეჟიმის მოთხოვნების, ხანძრის ჩაქრობის პირველადი საშუალებების, ევაკუაციის გზების გამოყენების ცოდნა. განმეორებითი ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი, ასევე ტარდება:

ა) სახანძრო უსაფრთხოების ნორმატიულ აქტებში ცვლილებების შეტანის და ახალი დოკუმენტების შემუშავების შემთხვევაში;

ბ) უნივერსიტეტში ინფრასტრუქტურის, მოწყობილობის, სისტემების მოდერნიზაციის შემთხვევაში;

გ) თანამშრომლების მიერ სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნების დარღვევისას, რომლებმაც გამოიწვიეს ან შეიძლება გამოიწვიონ ხანძარი;

დ) სხვა საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ავარიების, ხანძრების შესახებ ცნობების მიღებისას;

ე) თანამშრომლების მიერ სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნების არასათანადო ცოდნის შემთხვევაში.

14. საწყის და განმეორებით ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი ტარდება ბსუ-ს სახანძრო უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირის - დაცვის განყოფილების უფროსის მიერ, კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით.

15. მიზნობრივი ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟი უტარდება ხანძარსაშიში სამუშაოების განმახორციელებელ პირებს, სამუშაოს დაწყებამდე, ასევე სამეცნიერო ლაბორატორიებში კვლევების განმახორციელებელ პირებს, კვლევების დაწყებამდე. მიზნობრივ ინსტრუქტაჟს ატარებს, შესაბამისად სამუშაოს და კვლევის ხელმძღვანელი.

16. მონაცემები საწყისი, განმეორებითი და მიზნობრივი ინსტრუქტაჟის გავლის შესახებ შეიტანება „სახანძრო უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟების აღრიცხვის ჟურნალში“, იმ პირების ხელმოწერით, რომლებმაც ჩაატარეს და გაიარეს ინსტრუქტაჟი.

17. უნივერსიტეტში არანაკლებ 6 თვეში ერთხელ ტარდება ხანძრის დროს პერსონალის (აკადემიური, სამეცნიერო, ადმინისტრაციული, დამხმარე თანამდებობის პირების და შრომითი ხელშეკრულებით მოწვეული პერსონალის), ასევე სტუდენტების და პროფესიული სტუდენტების მოქმედებების გავარჯიშება შენობის ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვის სისტემის ყველა ელემენტის გამართული მუშაობის შემოწმების პარალელურად.

18. პასუხისმგებლობა სახანძრო უსაფრთხოების წესების დარღვევისათვის:

18.1 უნივერსიტეტის პერსონალი ვალდებულია მკაცრად დაიცვას დადგენილი სახანძრო უსაფრთხოების წესი და დაემორჩილოს უნივერსიტეტის დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურის თანამშრომლის და საგანგებო შტაბის წევრების მითითებებს;

18.2. პირის მიმართ, რომელიც დაარღვევს სახანძრო უსაფრთხოების წესებს გამოყენებული იქნება შესაბამისი ზომები.

მუხლი 12. ეპიდემიოლოგიურ საფრთხესთან დაკავშირებული ღონისძიებები

1. ქვეყანაში ეპიდემიოლოგიური საფრთხის არსებობისას უნივერსიტეტი შეასრულებს შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოების მითითებებსა და რეკომენდაციებს, საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოფს სამუშაო ადგილზე მოქნილი სამუშაო რეჟიმის შემუშავებასა და განხორციელებას, მათ შესახებ ინფორმაციის პერსონალისათვის მიწოდებას.

2. უნივერსიტეტის მენეჯმენტი უზრუნველყოფს ჰიგიენის და ინფექციის კონტროლის სათანადო პრაქტიკის განხორციელებას, მათ შორის:

ა) ხელების ხშირი და გულდასმით დაბანის/გაწმენდის ხელშეწყობა;

ბ) ხელის დასაბანი/გასაწმენდი ადგილის გამოყოფა თანამშრომლებისა და მესამე პირებისთვის;

გ) ხელის გასაწმენდად გამოყენებულ უნდა იქნას სულ მცირე 70% ალკოჰოლის შემცველი ხელის გამწმენდი სითხე;

დ) თანამშრომელთა წახალისება, დარჩენენ სახლში ავად ყოფნის შემთხვევაში;

ე) რესპირატორული ეტიკეტის დაცვის წახალისება;

ვ) უნივერსიტეტის ერთჯერადი ხელსახოცებითა და ფეხის დაწოლით სახურავის ახდის მექანიზმით აღჭურვილი ნაგვის ყუთებით უზრუნველყოფა;

ზ) სადეზინფექციო სამუშაოების ჩატარება.

3. უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს სხვა ღონისძიებების განხორციელებას შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოების მითითებების შესაბამისად.

4. ქვეყანაში საგანგებო სიტუაციის ან/და კარანტინის გამოცხადების შემთხვევაში, სამუშაო პროცესი შეჩერდება ან გაგრძელდება დისტანციურად (შესაძლებლობის ფარგლებში),

ქვეყანაში საგანგებო სიტუაციის/კარანტინის გაუქმებამდე და სათანადო პირობების დადგომამდე.

მუხლი 13. კომპიუტერთან მომუშავე პერსონალის შრომის უსაფრთხოების წესები

1. ეს წესები განკუთვნილია ოფისის იმ თანამშრომლებისათვის, რომლებიც მუდმივად ან პერიოდულად იყენებენ პერსონალურ კომპიუტერებს ან ვიდეო სათვალთვალო აპარატურას, ასევე სპეციალისტებისთვის, რომლებიც ასრულებენ პროფილაქტიკურ და სარემონტო სამუშაოებს კომპიუტერზე ან იმ პირებისათვის, რომლებიც მათი სამუშაო დროის ნახევარზე მეტი დაკავებულები არიან მონიტორიან დანადგარებთან.
2. მონიტორიან დანადგარებთან სამუშაოზე დაიშვება პირი, რომელმაც გაიარა შრომის უსაფრთხოების პირველადი ინსტრუქტაჟი.
3. პერსონალმა უნდა გაიაროს შრომის უსაფრთხოების განმეორებითი ინსტრუქტაჟი, კერძოდ:
 - ა) მოწყობილობების შეცვლის ან მოწყობილობების განახლების დროს;
 - ბ) სამუშაო პირობების შეცვლისა და შრომის პირობების რეორგანიზების დროს;
 - გ) ტექნოლოგიური პროცესის ან შრომის უსაფრთხოების დაცვის წესების შეცვლისას;
 - დ) შრომის უსაფრთხოების მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში;
4. მუშაობის პროცესში ოპერატორზე შეუძლია გავლენა მოახდინოს მავნე და საშიშმა შემდეგმა ფაქტორებმა:
 - ა) სივიწროვე სამუშაო ადგილზე;
 - ბ) სამუშაო ფართის არასაკმარისი ან ზედმეტი განათება;
 - გ) მზის პირდაპირი სხივები კომპიუტერის ეკრანზე;
 - დ) ოფისში ჰაერის დაბინძურების დონე;
 - ე) ფსიქოლოგიური და ემოციური დატვირთვა;
 - ვ) სტრესი;
 - ზ) მოწყობილობების, ხელსაწყოების, აღჭურვილობის, პროდუქციის მკვეთრი კიდეები, ბარიერები და არათანაბარი ზედაპირები;
 - თ) ფიზიკური დაძაბვა სამუშაო ადგილის ირაციონალური ორგანიზების გამო, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის ხერხემლის, ფეხების, მკლავების, კისრის, თვალების კუნთების დაძაბულობას;
5. სამუშაო ადგილს უნდა ჰქონდეს საკმარისი ტერიტორია დამხმარე აღჭურვილობის და ინვენტარის რაციონალური განლაგებისათვის და იყოს მოხერხებული.
6. კომპიუტერი განთავსებული უნდა იყოს გამათბობელი მოწყობილობებიდან არანაკლებ 1.5 მ დაშორებით და მზის პირდაპირი სხივი არ უნდა ეცემოდეს მონიტორს.
7. ოპერატორის სამუშაო ადგილზე კლიმატური პირობები უნდა შეესაბამებოდეს სანიტარულ და ჰიგიენურ შემდეგ ნორმებს:
 - ა) გარემოს ტემპერატურა - 22-დან 24 ° C- მდე (ცივ სეზონში), 23-დან 25 ° C- მდე (თბილი სეზონის განმავლობაში);
 - ბ) ფარდობითი ტენიანობა - 40-60%, მაგრამ არაუმეტეს 75%;
 - გ) ჰაერის სიჩქარე - არა უმეტეს 0,1 მ / წმ.
8. მიკროკლიმატის დასაშვები პირობები დადგენილია ადამიანის დასაშვები სითბური და ფუნქციური მდგომარეობის კრიტერიუმების მიხედვით 8-საათიანი სამუშაო ცვლის პერიოდისათვის. ისინი არ იწვევენ დაზიანებას, ან ჯანმრთელობის მდგომარეობის დარღვევას, მაგრამ ძალუძთ სითბური დისკომფორტის ზოგადი ან ლოკალური შეგრძნებების აღძვრა, თერმორეგულაციის მექანიზმების დაძაბვა, თვითშეგრძნების გაუარესება და შრომისუნარიანობის დაქვეითება.
9. მიკროკლიმატის მაჩვენებლების დასაშვები სიდიდეები წესდება იმ შემთხვევისათვის, როცა ტექნოლოგიური მოთხოვნებით ტექნიკურად და ეკონომიკურად დასაბუთებული

მიზეზების გამო არ ხერხდება მიკროკლიმატის ოპტიმალური სიდიდეების უზრუნველყოფა, კერძოდ:

- ა) გარემოს ტემპერატურა - 20-დან 25 ° C- -მდე (ცივ სეზონში), 21-დან 28 ° C- მდე (თბილი სეზონის განმავლობაში);
 - ბ) ფარდობითი ტენიანობა - 15-75%;
 - გ) ჰაერის სიჩქარე - ჰაერის ტემპერატურის ოპტიმალური დიაპაზონი სიდიდის ქვემოთ, არა უმეტეს 0,1 მ / წმ; ოპტიმალური სიდიდის ზევით, არაუმეტეს 0,2 მ / წმ;
10. მნიშვნელოვანია, რომ ოპერატორის სამუშაო მაგიდა იყოს სუფთა და თავისუფალი ზედმეტი ნივთებისაგან, სამუშაო ინვენტარი უნდა იყოს გამართული და სწორად განლაგებული.
11. დასაქმებული ვალდებულია:
- ა) დაიცვას შრომის შინაგანაწესი;
 - ბ) დაიცვას სამუშაოს აღწერილობის მოთხოვნები;
 - გ) დაიცვას აღჭურვილობის ექსპლუატაციის მოთხოვნები;
 - დ) დაიცვას ამ წესების, ელექტრო უსაფრთხოების, ხანძარსაწინააღმდეგო უსაფრთხოების და საგანგებო ვითარებაში მოქმედების წესების მოთხოვნები;

12. აკრძალულია:

- ა) ალკოჰოლის, ფსიქოტროპული, ტოქსიკური ან ნარკოტიკული ნივთიერებების მოხმარება სამუშაო ადგილზე ან სამუშაო საათებში;
- ბ) იმყოფებოდეს სამუშაო ადგილზე ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ან ტოქსიკური ნივთიერებების გამოყენების შემდეგ;
- გ) სამუშაოს შესრულება ავადმყოფობის დროს, გაციების, სურდოს ან სიცხის ნიშნების შემჩნევის დროს;

13. სამუშაოს დაწყებამდე დასაქმებულმა:

- ა) დაათვალიეროს და შეამოწმოს, რომ მოწყობილობები სამუშაო რეჟიმშია, ელექტროსადენები არ არის გადახლართული, განათების დონე დამაკმაყოფილებელია, როზეტები გამართულია;
- ბ) დარწმუნდეს, რომ ელექტროგადამცემი სადენები არ ედებიან ბასრ და მჭრელ საგნებს. ასევე, ყურადღებას ამახვილებს, რომ არ მოხდეს მაგიდის/სკამის ფეხის დადგმა/გამოდება ელექტროსადენზე, ინტერნეტის და ტელეფონის კაბელებზე;

14. კომპიუტერის ჩართვისას, დაიცვას მოწყობილობის ჩართვის შემდეგი თანმიმდევრობა:

- ა) ჩაირთოს ელექტრომომარაგება;
- ბ) ჩაირთოს პერიფერიული მოწყობილობები (პრინტერი, მონიტორი, სკანერი და ა.შ.);
- გ) ჩაირთოს კომპიუტერი (პროცესორი).

15. აღჭურვილობის, ინვენტარის, ელექტრული გაყვანილობის და სხვა გაუმართაობების შესახებ უნდა ეცნობოს უშუალო ხელმძღვანელს.

16. პრობლემების აღმოფხვრამდე დაუშვებელია მუშაობის დაწყება.

17. საჭიროების შემთხვევაში, შეცვალოს სკამის პოზიცია ისე, რომ გამოირიცხოს არახელსაყრელი პოზიები და სხეულის დაძაბულობა.

18. მუშაობის პროცესში:

- ა) განახორციელოს მხოლოდ ის სამუშაო, რომელზეც გავლილი აქვს შრომის უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟი;
- ბ) დაიცვას სამუშაო დღის წესრიგი და სისუფთავე;
- გ) არ დაუშვას არავტორიზებული პირები თავის სამუშაო ადგილზე;
- დ) არ შეეხოს ელექტრომოწყობილობას სველი ხელებით;

ე) მოკლე ჩართვაზე ეჭვის შეტანის შემთხვევაში ელექტრომოწყობილობა დაუყოვნებლივ გათიშოს ქსელიდან და გაუმართაობის აღმოსაფხვრელად გამოიძახოს კვალიფიციური პერსონალი;

ვ) დაიცვას ჰიგიენა;

ზ) შენობის განიავების შემთხვევაში, სავალდებულოა კარების და ფანჯრის საიმედო ფიქსაცია;

თ) თვალებიდან ეკრანზე დაშორების რეკომენდირებული მანძილია 60-80 სმ ფარგლებში;

ი) გამოიყენოს შესვენებები და შეასრულოს რეკომენდებული სავარჯიშოები ფეხებისთვის;

კ) აუცილებელია ყოველ 2 საათში ერთხელ თვალების ვარჯიში თვალის კუნთების დაძაბულობის მოსახსნელად;

ლ) კომპიუტერთან სწორი მუშაობისას აუცილებელია რომ შენარჩუნებული იყოს სწორი, პოზა.

19. კომპიუტერთან მუშაობისას დაუშვებელია:

ა) პროცესორის უკანა პანელზე შეხება, როდესაც დენი ჩართულია;

ბ) პერიფერიული მოწყობილობის ინტერფეისის კაბელების შეერთება/გადაერთება,

გ) როდესაც დენი ჩართულია;

დ) მოწყობილობების ზედაპირებზე ფურცლების და სხვა საგნების დაწყობა;

ე) კლავიატურის, ეკრანის, პრინტერის და ა.შ. დასველება;

ვ) მოწყობილობის დამოუკიდებლად გახსნა და რემონტი.

20. ავარიულ სიტუაციებში:

ა) ელექტროსადენების წყვეტის, აპარატურაში სითხეების მოხვედრის, დამწვრის სუნის და სხვა გაუთვალისწინებელი სიტუაციისას დაუყოვნებლივ თიშავს მოწყობილობას ელექტროქსელიდან და აცნობებს უშუალო ხელმძღვანელს;

ბ) ნებისმიერი პროგრამული და ტექნიკური ხარვეზის შემთხვევაში აცნობებს უშუალო ხელმძღვანელს;

გ) მოწყობილობის აალების ან ხანძრის კერის შემჩნევის შემთხვევაში მოქმედებს სახანძრო უსაფრთხოების წესებით.

დ) უბედური შემთხვევისას დაუყოვნებლივ აღმოუჩენს პირველად დახმარებას;

ე) მხედველობის მკვეთრი გაუარესების, ან საგნებზე ფოკუსირების შეუძლებლობის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ ტოვებს სამუშაო ადგილს, ატყობინებს ხელმძღვანელს და მიმართავს ექიმს.

ვ) აცნობებს თავის უშუალო ხელმძღვანელს ნებისმიერი სიტუაციის შესახებ, რომელიც საფრთხეს უქმნის ადამიანების სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, ასევე, მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების შესახებ, მათ შორის მწვავე დაავადებების ნიშნების გამოვლენის შესახებ.

21. სამუშაოს დასრულებისას

ა) გამორთოს მოწყობილობები ელექტრო ქსელიდან;

ბ) გაწმინდოს მოწყობილობები მხოლოდ ქსელიდან გათიშვის შემდეგ;

გ) მოაწესრიგოს სამუშაო ადგილი;

დ) შეატყობინოს ხელმძღვანელს ნებისმიერი გაუმართაობის შესახებ.

მუხლი 14. პერსონალის ინსტრუქტაჟი/სწავლება

1. უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას გააჩნია საკმარისი კომპეტენცია, რათა განსაზღვროს, აღმოფხვრას და გააკონტროლოს საფრთხის შემცველი ფაქტორები და რისკები,

გამოიყენოს შრომის უსაფრთხოების სისტემა და განსაზღვროს თანამშრომელთა აუცილებელი საკვალიფიკაციო მოთხოვნები.

2. უნივერსიტეტი მუდმივად უზრუნველყოფს დასაქმებულთათვის ინსტრუქტაჟის/სწავლების ჩატარებას და ინფორმაციის მათთვის გასაგებ ენაზე მიწოდებას.
3. სავალდებულო ინსტრუქტაჟი/სწავლება ტარდება წინამდებარე გეგმის შესაბამისად კომპეტენტური პირების მიერ და მოიცავს ყველა თანამშრომლისთვის:
 - ა) ინფორმაციას შრომის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად სამართლებრივი ნორმების და უსაფრთხო შრომის პრინციპების შესახებ;
 - ბ) ინფორმაციას სახანძრო უსაფრთხოების, საგანგებო სიტუაციების და საევაკუაციო ღონისძიებების შესახებ.
4. სხვადასხვა სპეციფიკური სამუშაოების განმახორციელებელი პერსონალისთვის:
 - ა) სიმაღლეზე მუშაობა;
 - ბ) სამუშაო პროცედურების, მანქანა-დანადგარების, სამუშაო ტექნიკისა და სამუშაო აღჭურვილობის უსაფრთხო გამოყენებისა და შეკეთების შესახებ.
5. პირველადი გადაუდებელი დახმარების ტრენინგი/ინსტრუქტაჟი:
 - ა) საოფისე/ადმინისტრაციული საქმიანობის განმახორციელებელი დანაყოფის დასაქმებულთა ნაწილისათვის (არანაკლებ შემადგენლობის 10%);
 - ბ) საინჟინრო-ტექნიკური საქმიანობის განმახორციელებელი დანაყოფის დასაქმებულთა ნაწილისათვის (არანაკლებ შემადგენლობის 20%);

4. გათვალისწინებული ინსტრუქტაჟის ჩატარება ხორციელდება: (საწყისი ინსტრუქტაჟი):

- ა) დასაქმებულის დაქირავებისას, მათ მიერ სამუშაოს შესრულების დაწყებამდე.
- ბ) დასაქმებულთა სხვა სამუშაო ადგილზე გადაყვანისას/სამუშაოს შეცვლისას.
- გ) ახალი ტექნოლოგიური პროცესებისა და სამუშაო მეთოდების დანერგვის, ახალი მანქანა-დანადგარების გამოყენების ან/და საწარმოო პროცესის ცვლილების დაწყებამდე.
- დ) საწყის ინსტრუქტაჟს ატარებს შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტი

5. განმეორებითი ინსტრუქტაჟი:

- ა) წინამდებარე გეგმის მიხედვით ან საჭიროებისამებრ (მაგ. ინციდენტის შემთხვევაში).
- ბ) განმეორებით ინსტრუქტაჟს ატარებს შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტი

6. მიზნობრივი ინსტრუქტაჟი:

- ა) უშუალოდ სპეციფიკური და იშვიათად შესასრულებელი სამუშაოების ჩატარების დაწყებამდე
- ბ) მიზნობრივ ინსტრუქტაჟს ატარებს სამუშაოს ხელმძღვანელი.

7. ინსტრუქტაჟი/სწავლება ყველა მსმენელისთვის არის უფასო და ტარდება სამუშაო საათებში. ტრენინგებისთვის გაცდენილი დღეები ითვლება საპატიოდ და ანაზღაურდება სამუშაო საათების პროპორციულად.

მუხლი 15. უბედური შემთხვევების და პროფესიული დაავადების აღრიცხვა-მოკვლევის წესი

1. ბსუ-ს სამუშაო სივრცეში მომხდარი უბედური შემთხვევის და პროფესიული დაავადების აღრიცხვა, მოკვლევა და ანგარიშგება ხორციელდება საქართველოს

ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2018 წლის 12 სექტემბრის №01-11/ნ ბრძანებით დამტკიცებული „სამუშაო სივრცეში მომხდარი უბედური შემთხვევების აღრიცხვის, მოკვლევისა და ანგარიშგების წესის“ და „პროფესიული დაავადებების აღრიცხვის, მოკვლევისა და ანგარიშგების წესის“ შესაბამისად.

2. აღრიცხვა ხორციელდება ქვემოთ მოცემული ფორმის ჟურნალებში:

უბედური შემთხვევების აღრიცხვის ჟურნალი

N	უბედური შემთხვევის სახე	შემთხვევის ადგილი	დაზარალებული	მომხდარის მიზეზები	მოკვლევის აქტის თარიღი/N	დასკვნა

პროფესიული დაავადებების აღრიცხვის ჟურნალი

N	პროფესიული დაავადების სახე	შემთხვევის ადგილი	დაზარალებული	მომხდარის მიზეზები	მოკვლევის აქტის თარიღი/N	დასკვნა

მუხლი 16. საშიში შემთხვევის (ინციდენტის) მოკვლევა

1. საშიში შემთხვევების (ინციდენტების) მოკვლევის აუცილებლობას საფუძვლად უდევს ინციდენტის გამომწვევი ფაქტორის დადგენა და განმეორებისაგან დამცავი პრევენციული ღონისძიებების შემუშავება.
2. საშიში შემთხვევა (ინციდენტი) ეს არის სამუშაო პროცესში ან სამუშაო პროცესთან დაკავშირებული იდენტიფიცირებადი მდგომარეობა (ტექნიკური ინციდენტი, სიმალიდან ვარდნა, აფეთქება, ხანძარი, მავნე ნივთიერების გაჟონვა და სხვა), რომელსაც არ გამოუწვევია უბედური შემთხვევა, თუმცა იყო ადამიანის დაზიანების რისკი და რომელმაც გამოიწვია მატერიალური ზიანი ან/და სხვა არასასურველი შედეგი.
3. შრომის უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირი, სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი, მომუშავე პერსონალთან ერთად, მოახდენს ინციდენტის მოკვლევას, მისი გამომწვევი ფაქტორის დასადგენად.
4. მოკვლევას ექვემდებარება კონტრაქტორის მიერ გამოწვეული ინციდენტებიც. თუ კონტრაქტორი იყენებს ინციდენტების მოკვლევის საკუთარ პროცედურას, ინციდენტის

მოკვლევა უნდა შესრულდეს უნივერსიტეტის პასუხისმგებელი პირების ჩართულობით და მათი შედეგები აუცილებლად უნდა ეცნობოს ხელმძღვანელობას, შრომის უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელ პირს, სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი

„ბსუ-ს შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმისა და ინსტრუქტაჟების დამტკიცების შესახებ“

ბსუ-ს რექტორის 2024 წლის 01 მარტის № 01-02/29 ბრძანების

დანართი N2

საჯარო სამართლის იურიდიული პირი-

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის

შრომის უსაფრთხოების სისტემის მართვის გეგმის ინსტრუქტაჟები

ბსუ-ში ხანძარსაწინააღმდეგო უსაფრთხოება

მუხლი 1. ზოგადი დებულებანი

1. საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის (შემდეგში „ბსუ“) ხანძარსაწინააღმდეგო უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟი (შემდეგში „ინსტრუქტაჟი“ შემუშავებულია „სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის, საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 23 ივლისის N370 დადგენილებით დამტკიცებული „სახანძრო უსაფრთხოების წესებისა და პირობების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტისა და სახანძრო უსაფრთხოების სფეროსი მოქმედი სხვა ნორმატიული აქტების მოთხოვნათა შესაბამისად.

2. ინსტრუქცია ადგენს სახანძრო უსაფრთხოების ზოგად მოთხოვნებს და მიზნად ისახავს ბსუ-ის პერსონალისთვის (აკადემიური, სამეცნიერო, ადმინისტრაციული, დამხმარე თანამდებობის პირები და შრომითი ხელშეკრულებით მოწვეული პერსონალი: არასამტატო პოზიციებზე დასაქმებული დამხმარე პერსონალი, მასწავლებლები, პროფესიული განათლების მასწავლებლები), სტუდენტებისთვის, პროფესიული სტუდენტებისთვის და ვიზიტორებისთვის სახანძრო უსაფრთხოების წესების სწავლებასა და ხანძრის შემთხვევაში შესაბამისი ქცევების გამომუშავებას.

3. წინამდებარე ინსტრუქტაჟი ვრცელდება ბსუ-ს სარგებლობაში არსებულ შემდეგ შენობა-ნაგებობებზე:

ა) ქ. ბათუმი, რუსთაველის/ნინოშვილის ქ. N32/35-ში (ს/კ 05.23.03.004) მდებარე №1 კორპუსი, №2 კორპუსი და №3 კორპუსი;

ბ) ქ. ბათუმი, ფიროსმანის ქ. №12-ში (ს/კ 05.24.05.084) მდებარე N4 კორპუსი;

გ) ქ. ბათუმი, გრიშაშვილის ქ. №5-ში (ს/კ 05.30.26.027) მდებარე №5 კორპუსი;

დ) ქ. ბათუმი, ლეონიძის ქ. N 15-ში (ს/კ 05.25.12.026) მდებარე №6 კორპუსი და №7 კორპუსი;

ე) ქ. ქობულეთი, ჰეიდარ აბაშიძის N26-ში (ს/კ 20.42.11.522; 20.42.11.521) მდებარე №8 კორპუსი;

4. ინსტრუქციის მოთხოვნათა შესრულებაზე კონტროლს ახორციელებს სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნების, საგანგებო სიტუაციების პრევენციისა და მათზე რეაგირების მოთხოვნების შესრულების უზრუნველყოფისთვის პასუხისმგებლად დანიშნული პირი (უნივერსიტეტის დაცვისა და უსაფრთხოების განყოფილების უფროსი).

მუხლი 2. ბსუ-ს მართლზომიერ სარგებლობაში არსებული ტერიტორიების და შენობა-ნაგებობების მდებარეობა და დახასიათება

1. ბსუ-ს მართლზომიერ სარგებლობაშია ქ. ბათუმი, რუსთაველის/ნინოშვილის ქ. N32/35-ში (ს/კ 05.23.03.004) მდებარე:

ა) №1 კორპუსი, სართულების რაოდენობა: სამი, შენობაში - განთავსებულია აუდიტორიები, ბსუ-ს ადმინისტრაციის სამუშაო ოთახები, ფაკულტეტის ადმინისტრაცია/დეკანის ოფისი, ილია ჭავჭავაძის ბიბლიოთეკა, სპორტული დარბაზი, სააქტო დარბაზი, საერთო სივრცეები, კომპიუტერული კლასები და სხვა. შენობა აგებულია რკინაბეტონით და აგურებით. სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი ოთხი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს რკინაბეტონისა და ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობის მე-2 სართულზე მოწყობილია II კორპუსში გადასასვლელი, რომელიც აღჭურვილია პანდუსით და პირველი და მეორე სართულები ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის. კორპუსი აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით, საევაკუაციო გეგმებით, სახანძრო სიგნალიზაციით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით, ავარიული განათებით, საევაკუაციო გზის მაჩვენებლებით (მანათობელი), ცეცხლმაქრეებით, მაღალი წნევის ხანძარსაწინააღმდეგო წყლის სისტემით. ტერიტორიაზე შემოსასვლელად ნინოშვილის ქუჩის მხრიდან მოწყობილია ჭიშკარი;

ბ) №2 კორპუსი, სართულების რაოდენობა: ხუთი (სარდაფით და სხვენიის სართულით), შენობაში განთავსებულია აუდიტორიები, კომპიუტერული კლასები, ლაბორატორიები, ფაკულტეტების ადმინისტრაციები/დეკანების ოფისები, სპორტული დარბაზი და სხვა. შენობა აგებულია რკინაბეტონით და აგურებით. სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი სამი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობაში დამონტაჟებულია ლიფტი და პანდუსი და ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის. კორპუსი აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით, საევაკუაციო გეგმებით, სახანძრო სიგნალიზაციით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით, ავარიული განათებით, საევაკუაციო გზის მაჩვენებლებით (მანათობელი), ცეცხლმაქრეებით, მაღალი წნევის ხანძარსაწინააღმდეგო წყლის სისტემით; გარდა ზემოაღნიშნული კორპუსებისა, განთავსებულია დამხმარე ნაგებობა - (დაცვის ჯიხური). ტერიტორიაზე შემოსასვლელად რუსთაველის ქუჩის მხრიდან მოწყობილია ჭიშკარი;

გ) №3 კორპუსი, სართულების რაოდენობა: ოთხი, შენობაში განთავსებულია ბსუ-ს დამხმარე სტრუქტურული ერთეულები, სტომატოლოგიური კლინიკა „ბსუ დენტი“, ფსიქოლოგიის კლინიკა, ნიკო ბერძენიშვილის ინსტიტუტი, ცენტრები, აუდიტორიები და სხვა. შენობა აგებულია რკინაბეტონით და აგურებით. სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი ორი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. კორპუსი აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით, საევაკუაციო გეგმებით, სახანძრო სიგნალიზაციით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით, ავარიული განათებით, საევაკუაციო გზის მაჩვენებლებით (მანათობელი) და ცეცხლმაქრეებით. ტერიტორიაზე, გარდა ზემოაღნიშნული კორპუსებისა, განთავსებულია დია სპორტული მოედანი;

2. ბსუ-ს მართლზომიერ სარგებლობაშია ქ. ბათუმი, ფიროსმანის ქ. №12-ში (ს/კ 05.24.05.084) მდებარე №4 კორპუსი, სართულების რაოდენობა: ოთხი (სარდაფით), შენობაში განთავსებულია ბსუ-ს ტექნოლოგიური ფაკულტეტის საინჟინრო მიმართულების სასწავლო აუდიტორიები, ლაბორატორიები ადმინისტრაციები/დეკანების ოფისები, ფაბლაბი, საგამოცდო ცენტრი, სტამბის მანქანა- დანადგარების განთავსების ოთახი). შენობა აგებულია რკინაბეტონით და აგურებით. სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი ორი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობაში დამონტაჟებულია პანდუსი და პირველი სართული ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის. კორპუსი აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით (ცეცხლმაქრეებით), საევაკუაციო გეგმებით, ადრეული გაფრთხილების სისტემით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით. ტერიტორიაზე, გარდა კორპუსებისა, განთავსებულია საქვაბე.

3. ბსუ-ს მართლზომიერ სარგებლობაშია ქ. ბათუმი, გრიშაშვილის ქ. №5-ში (ს/კ 05.30.26.027) მდებარე: №5 კორპუსი, სართულების რაოდენობა: ორი, შენობაში განთავსებულია ბსუ-ს აგრარული და მემზრანული ტექნოლოგიების ინსტიტუტის ადმინისტრაცია და ლაბორატორიები; ტექნოლოგიური ფაკულტეტის აგრარული მიმართულების ადმინისტრაცია და აუდიტორიები. შენობა-ნაგებობა აგებულია რკინაბეტონით და აგურებით. სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი სამი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობაში დამონტაჟებულია პანდუსი და პირველი სართული ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის. კორპუსი აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით, საევაკუაციო გეგმებით, სახანძრო სიგნალიზაციით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით, ავარიული განათებით, საევაკუაციო გზის მაჩვენებლებით (მანათობელი), ცეცხლმაქრეებით, მაღალი წნევის ხანძარსაწინააღმდეგო წყლის სისტემით. ტერიტორიაზე, გარდა ორსართულიანი კორპუსისა მდებარეობს ტექნიკის კონსტრუირების, დამზადების და გამოცდის უბნის ერთსართულიანი შენობა, საქვაბე და სათბური.

4. ბსუ-ს მართლზომიერ სარგებლობაშია ბათუმი, ლეონიძის ქ. N 15-ში (ს/კ 05.25.12.026) მდებარე:

ა) №6 კორპუსი, სართულების რაოდენობა: სამი (სარდაფით), შენობაში განთავსებულია ბსუ-ს პროფესიული პროგრამების მართვისა და უწყვეტი განათლების ცენტრის სასწავლო აუდიტორიები, ადმინისტრაციის ოფისი და საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტოს ტექნოპარკი შენობა აგებულია რკინაბეტონის კარკასით, კედლები მოწყობილია იზო-თერმული ბლოკით, ტიხრები მოწყობილია ბეტოფანის ფილებით ქვაბამბის იზოლაციით, სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი ორი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობაში დამონტაჟებულია ლიფტი და პანდუსი და ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის.

ბ) №7 კორპუსი - სართულების რაოდენობა: ოთხი (სარდაფით), შენობაში განთავსებულია უნივერსიტეტის საერთო საცხოვრებელი. შენობა აგებულია რკინაბეტონის კარკასით, კედლები და ტიხრები მოწყობილია სენდვიჩ-ცემენტის ბლოკებით, სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი ორი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობაში დამონტაჟებულია ლიფტი და პანდუსი და ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის. კორპუსები აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით, საევაკუაციო გეგმებით, სახანძრო სიგნალიზაციით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით, ავარიული განათებით, საევაკუაციო გზის მაჩვენებლებით (მანათობელი), ცეცხლმაქრეებით, მაღალი წნევის ხანძარსაწინააღმდეგო წყლის სისტემით. ტერიტორიაზე, გარდა სასწავლო კორპუსისა და სტუდენტთა საცხოვრებლისა განთავსებულია საქვაბე.

5. ბსუ-ს მართლზომიერ სარგებლობაშია ქ. ქობულეთი, ჰეიდარ აბაშიძის N26-ში (ს/კ 20.42.11.522; 20.42.11.521) მდებარე №8 კორპუსი - სართულების რაოდენობა: სამი (სარდაფით), შენობაში განთავსებულია ბსუ-ს ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტის ადმინისტრაცია და ლაბორატორიები. შენობა-ნაგებობა აგებულია რკინაბეტონის კარკასზე, კედლები ამოყვანილია სენდვიჩ-ცემენტის ფილებით. სართულებს შორის კავშირი ხორციელდება ბეტონის საფეხურებიანი ორი კიბის უჯრედით, რომელსაც მოწყობილი აქვს ლითონის კონსტრუქციის მოაჯირი. შენობაში დამონტაჟებულია პანდუსი და ლიფტი. შენობა ადაპტირებულია შშმ პირებისთვის. კორპუსი აღჭურვილია შესაბამისი სახანძრო ინვენტარით, საევაკუაციო გეგმებით, სახანძრო სიგნალიზაციით, ვიდეომეთვალყურეობის სისტემით, ავარიული განათებით, საევაკუაციო გზის მაჩვენებლებით (მანათობელი), ცეცხლმაქრეებით, მაღალი წნევის ხანძარსაწინააღმდეგო წყლის სისტემით. ტერიტორიაზე, გარდა ინსტიტუსის შენობისა მდებარეობს ერსართულიანი საყარაულო ჯიხური, დამხმარე ნაგებობა და საწყობი, მისასვლელი გზა და შენობის წინ მდებარე მოედანი მობეტონებულია და კეთილმოწყობილია, ირგვლივ გაშენებულია სამკურნალო მცენარეების ბაღი.

მუხლი 3. ცეცხლის კლასების სახეები და მათ ჩასაქრობად გამოსაყენებელი მასალები

1. ცეცხლის გაჩენის გამომწვევი მიზეზის მიხედვით არსებობს ცეცხლის სხვადასხვა სახე (კლასი):
 - ა) A კლასი - ცეცხლი, რომელიც გამოწვეულია ჩვეულებრივი მყარი მასალებისგან, როგორცაა: ხე, ქაღალდი, მუყაო, თივა, პლასტიკატი, ქსოვილები და სხვ;
 - ბ) B კლასი - ცეცხლი, რომელიც გამოწვეულია ჩვეულებრივი ცეცხლსაშიში აალებადი და ფეთქებადი თხევადი მასალებისგან, როგორცაა: ბენზინი, ნავთი, ნავთობი, საღებავები და სხვა ორგანული გამხსნელები;

გ) C კლასი - ცეცხლი, რომელიც გამოწვეულია ჩვეულებრივი ცეცხლსაშიში აირებისგან, როგორცაა: წყალბადი, მეთანი, პროპანი, ბუტანი, აცეტილენი, პროპილენი და სხვა ;

დ) D კლასი - ცეცხლი, რომელიც გამოწვეულია ცეცხლსაშიში ლითონისაგან, როგორცაა: წყალთან, გაზთან და/ან სხვა ქიმიკატთან მყისიერად მოქმედი მაგნიუმი, ტიტანი, კალიუმი და ნატრიუმი;

ე) E კლასი - ცეცხლი, რომლის მიზეზია ელექტროდანადგარი. ასეთი ხანძრის შემთხვევაში მის ჩასაქრობად გამოიყენე მხოლოდ მშრალი ცეცხლმაქრი, შესაბამისი კლასის დაშვებით (იხ.ცეცხლმაქრის წარწერა) და არასოდეს გამოიყენო წყალი;

ვ) F კლასი - სამზარეულოს/ საკვები ზეთებიდან წარმოშობილი ხანძარი.

ცეცხლმაქრების სახეები და მათი გამოყენების დასაშვებობა სხვადასხვა კლასის ხანძრის დროს

ხანძრის კლასები						
	წყალი	მშრალი ფხვნილი	ქაფი	CO2	სველი ქიმიკატი	სპეც-ფხვნილი
ნახშირბადოვანი მხალა	✓	✓	✓	✗	✓	✗
ადეილალუმბადი ხითხეები	✗	✓	✓	✓	✗	✗
ადეილალუმბადი აირები	✗	✓	✗	✗	✗	✗
ადეილალუმბადი ლითონები	✗	✗	✗	✗	✗	✓
ელექტრომოწყობილოები	✗	✓	✗	✓	✗	✗
საკვები ზეთები	✗	✗	✗	✗	✓	✗

მუხლი 4. ხანძრის შემთხვევაში მოქმედების წესი

1. ბსუ-ში ხანძრის ან წვის ნიშნების (დაკვამლიანების, დამწვრის სუნი ტემპერატურის აწევის და ა.შ) აღმოჩენის შემთხვევაში უნივერსიტეტის თითოეული თანამშრომელი, სტუდენტი, პროფესიული სტუდენტი ვალდებულია:

ა) შეწყვიტოს სამუშაო (სწავლება, სწავლა), დაუყოვნებლივ შეატყობინოს აღნიშნულის შესახებ უნივერსიტეტის დაცვისა და შრომის უსაფრთხოების სამსახურს (თუ თავად არის ამ სამსახურში დასაქმებული - ადმინისტრაციის ხელმძღვანელს) და სახანძრო სამაშველო სამსახურს ტელეფონის მეშვეობით ნომერზე „112“ შეატყობინოს ხანძრის შესახებ;

ბ) რეაგირების ძალების ინციდენტის ადგილზე მოსვლამდე თუ თქვენ იცით ცეცხლმაქრით სარგებლობა, მხოლოდ ამ შემთხვევაში გამოიყენეთ იგი და შეძლებისდაგვარად მიიღეთ შესაბამისი ზომები ადამიანების ევაკუაციისათვის და მათი სიცოცხლის, ჯანმრთელობის, ასევე გარემოს ან/და ქონების გადასარჩენად;

გ) ხანძრის აღმოჩენისთანავე/განგაშის სიგნალის გაგონებისთანავე გამორთოს მასზე განპიროვნებული ელექტროდანადგარები და ხელსაწყოები, მიხუროს ოთახების კაბინეტების და აუდიტორიების ფანჯრები და კარები, რაც ხელს შეუშლის ცეცხლის გავრცელებას და პანიკის გარეშე გაემართოს ცეცხლის საპირისპირო მიმართულებით და ყოველ სართულზე გამოკრული ევაკუაციის გეგმის მიხედვით, სადაც მწვანე ფერის ისრებით არნიშნულია საევაკუაციო გზა, დატოვოს შენობა და შეიკრიბოს საევაკუაციო პუნქტზე, რომელიც მითითებულია შესაბამის საევაკუაციო გეგმაზე.

დ) საევაკუაციო პუნქტზე შეკრებილები ადგენენ პირებს, რომლებსაც არ დაუტოვებიათ შენობა და ევაკუაციის საკითხებში საგანგებო შტაბის უფროსის თანაშემწის წარმომადგენელის - დაცვის მორიგე თანამშრომელის მეშვეობით აწვდიან ამ ინფორმაციას საგანგებო შტაბს. მაგალითისთვის წარმოდგენილია საერთო საცხოვრებლის მე-4 სართულის საევაკუაციო გეგმა:

საქსპაპუაციო გეგმა
IV სართული

მისამართი: ქ.ბათუმი, ლეონიძის ქ. №15

Evacuation Plan
4th Floor

Address: Batumi, Leonidze St. N15

თქვენ იმყოფებით აქ
(You are here)

	თქვენ იმყოფებით აქ (You Are Here)
	ძირითადი გზა განსვენებისკენ (Main Route To Exit)
	სამეორეო ან განსვენებისკენ (Secondary To Exit)
	საევაკუაციო კოშკი (Evacuation Stairs)
	სასანთო ღილაკი (Fire Button)
	საქვანაძე (Fire Extinguisher)
	სასანთო მიწები (Fire Hose Reel)
	სამსახურის შეკრები (Assembly Point)

ხანძრის შემთხვევაში
In case of fire:

- იმყოფებით ადგილის მიხედვით
(Evacuate according to plan)
- დაუძახეთ 112-ში და შეატყობინეთ
ხანძრის შესახებ
(Call 112 and inform about fire)
- ადგილზე შეჰყავთ ღია მარცხენი
(Follow green light)

ძირითადი გეგმა
Main Plan

საქსპაპუაციო გეგმების განყოფილება
საქსპაპუაციო გეგმების განყოფილება
საქსპაპუაციო გეგმების განყოფილება

მუხლი 5. ხანძრის ჩაქრობა

1. ხანძრის ჩაქრობის აუცილებელი პირობაა მოშორდეს ხანძრის ადგილიდან შემდეგი სამი ელემენტი:

- ა) ყველა ადვილად აალებადი და ფეთქებად საშიში მასალა (საწვავი);
- ბ) ჟანგბადი (ყველა უსაფრთხოების წესის დაცვით);
- გ) მაღალი ტემპერატურა (გაითიშოს ელექტროენერგია).

მუხლი 6. ცეცხლმაქრის გამოყენების წესი

1. „ბსუ“ პერსონალი, სტუდენტები, პროფესიული სტუდენტები და ვიზიტორები ცეცხლმაქრის გამოყენებისას ვალდებული არიან ცეცხლმაქრის გამოყენებისას დაიცვან და გაითვალისწინონ შემდეგი პირობები:

- ა) ცეცხლმაქრი დაიკავონ სახელურით და შეძლებისდაგვარად მიუახლოვდნენ ცეცხლს. მუდმივად დაიცვან დისტანცია და დარწმუნებული იყოს, რომ საევაკუაციო გასასვლელი ცეცხლთან ახლოს არ არის. ცეცხლს მიუახლოვდნენ ქარის მიმართულების მხრიდან;
- ბ) მოხსნან უსაფრთხოების რგოლი;
- გ) ცალი ხელით სახელურით დაიჭირონ ცეცხლმაქრი, მეორე ხელით დაიჭირონ შლანგი და მიმართოს ცეცხლის მიმართულებით;
- დ) შლანგი დაუმიზნონ ცეცხლის ძირს და მიუშვას ჰორიზონტალურად და ამოძრავოს აქეთ-იქეთ;

- ე) ცეცხლის ყველა ჩამქრობი პირი უნდა იდგეს და ცეცხლს აქრობდეს ერთი მხრიდან;
- ვ) ცეცხლმაქრის ბოლომდე დაცლის შემდეგ გაემზადოს მეორის ასაღებად;
- ზ) ცეცხლის ჩამქრობის შემდეგ ცეცხლის გაღვივების თავიდან ასაცილებლად კარგად დაათვალიერონ ნაცარი;

1

მოხსენით უსაფრთხოების რგოლი

2

დაუმიზნეთ ცეცხლის ძირს

3

დააწეეთ ბერკეტს

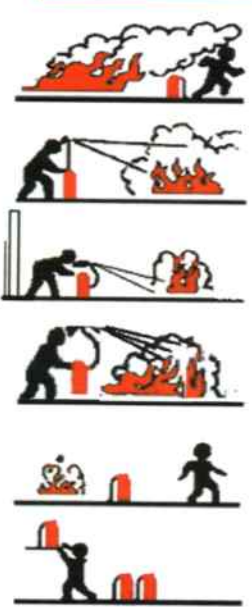
არასწორია

4

ამოძრავეთ აქეთ-იქეთ

სწორია

დადებით ქარის მიმართულებით

ცეცხლმაქრი ცეცხლის კერას დაუმიზნე

ყოველთვის დაიტოვე უკან დასახევი გზა

ჩამქრობა დაიწყე წინიდან და მიყევი უკან

ჩაუქრობელი ცეცხლი არ დატოვოთ

გამოყენების შემდეგ შეავსეთ ცეცხლმაქრი და ისე განათავსეთ მის ადგილას

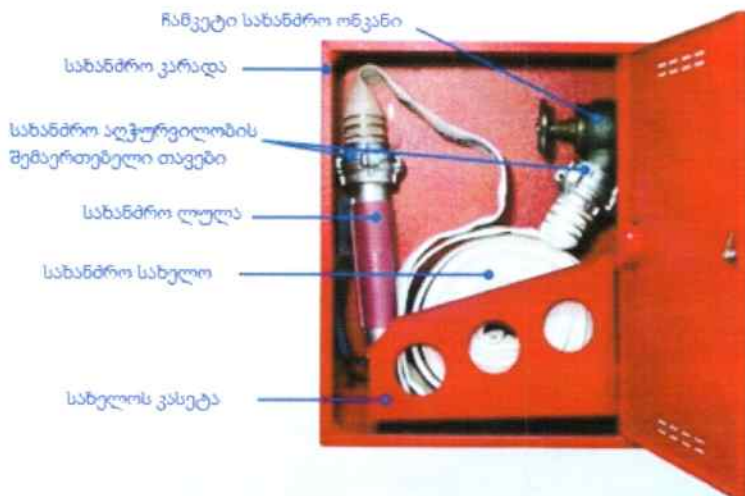

ა) გახსენით სახანძრო კარადა გასაღებით, რომელიც მოთავსებულია კარადის კარზე დამცავი შუშის უკან;

ბ) 90 გრადუსით შემოვებრუნოთ კასეტა, რომელშიც მოთავსებულია სახანძრო სახელო (შლანგი) მასზე დამაგრებული ლულით და ამოიღეთ იგი კასეტიდან;

გ) გაშალეთ სახანძრო სახელო: ხელი მოკიდეთ გარე ხვეულს და გაისროლეთ (გადააგორეთ) ცეცხლის მიმართულებით და დარწმუნდით რომ სახელო არ არის გადახვეული/გადაკეცილი;

დ) ზოგიერთი ტიპის სახანძრო კარადა არჭურვილია დოლურაზე დახვეული სახანძრო სახელოთ, ამ შემთხვევაში დოლურას დატრიალებით და სახელოს გამოქაჩვით ხდება სახელოს გაშლა);

ე) დარწმუნდით, რომ გათიშულია ელექტროენერგია და სახელო მიერთებულია ონკანზე;

ვ) ლულა მიუშვირეთ ცეცხლის ძირს (კერას) და მიეცით სიგნალი ონკანის გასახსნელად;

ზ). ლულა ამოდრავთ აქეთ-იქეთ;

მუხლი 7. ხანძრით გამოწვეული დაზიანება

1. ხანძრით გამოწვეული დაზიანებაა:

ა) პირდაპირი დაზიანება (პერსონალის, ან საკუთრების);

ბ) არაპირდაპირი დაზიანება (გამოწვეული სტრუქტურის დარღვევით, აფეთქებით, ქიმიური და ფიზიკური თვისებების შეცვლით).

2. ხანძრით გამოწვეული ზიანი შეიძლება იყოს:

ა) პირდაპირი (პერსონალის გაგუდვა და/ან მოწამვლა, სხვადასხვა ზედაპირების დაზიანება და კოროზია);

ბ) ირიბი (საევაკუაციო გასასვლელების ხილვადობის გაუარესება/ჩახერგვა);

3. ხანძარი შეიძლება გახდეს დაზიანების მიზეზი - ჰაერში ჟანგბადის გაიშვიათების, ან/და ხანძარ საშიში მასალების დაწვისას გამოყოფილი ტოქსიკური კვამლის გამო.

4. პროდუქტის წვის დროს გამოყოფილი აირებით მოწამლვა არის ის ძირითადი მიზეზი, რომელიც იწვევს სიკვდილის ყველაზე მეტ შემთხვევას ხანძრის დროს.

მუხლი 8. ბსუ-ს პერსონალის ვალდებულება

1. ბსუ-ს პერსონალის ვალდებულება:

ა) დაიცვას სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნები;

ბ) სამუშაოს დასრულების შემდეგ გამორთოს პერსონალური კომპიუტერი ან/და სხვა ელექტროხელსაწყოები;

გ) სამუშაოს დამთავრების შემდეგ ოთახის დაკეტვის წინ ჩაატაროს დათვალიერება, გამორთოს ელექტროხელსაწყოები და განათება;

დ) დაიცვას უსაფრთხოების ზომები ადვილად აალებადი და წვადი სითხეების და აირების, სხვა ხანძარსაშიში ნივთიერებების, მასალების და მოწყობილობების გამოყენებით სამუშაოების შესრულებისას;

ე) იცოდეს ხანძრის დროს ევაკუაციის გეგმა და ცეცხლმაქრების განთავსების ადგილები;

ვ) იცოდეს ცეცხლმაქრებით სარგებლობის ხერხები;

ზ) არ ჩახერგოს საევაკუაციო გზები და გასასვლელები.

2. ბსუ-ს პერსონალს ეკრძალებათ:

ა) სათავსებში ადვილად აალებადი, წვადი და ფეთქებადი ნივთიერებების შენახვა;

ბ) თამბაქოს მოწევა ბსუ-ს ტერიტორიაზე (გარდა ამ მიზნით სპეციალურად გამოყოფილი ადგილებისა);

გ) ბსუ-ს შენობაში და ტერიტორიაზე ქაღალდების ან სხვა ადვილად აალებადი ნივთიერებების ღია მდგომარეობაში დაყრა;

დ) არაქარხნული წესით დამზადებული და გაუმართავი ელექტროხელსაწყოებისა და ელექტრო ინსტრუმენტების გამოყენება;

ე) ქსელში ჩართული ელექტრო ხელსაწყოების უმეტესაწყოებზე დატოვება.

მუხლი 9. ხანძარსაშიში სამუშაოების ჩატარება

1. სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნები ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების ჩატარებისას:

ა) სამუშაოს დაწყებამდე სამუშაოების ხელმძღვანელი ვალდებულია ჩაუტაროს პერსონალს მიზნობრივი ინსტრუქტაჟი სახანძრო უსაფრთხოების ზომების შესახებ.

ბ) ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების ჩატარების ადგილები უზრუნველყავი ხანძრის ჩაქრობის პირველადი საშუალებებით (ცეცხლმაქრი, ყუთი ქვიშითა და ნიჩბით, ვედრო წყლით).

გ) ტექნოლოგიური მოწყობილობა, რომელზეც გათვალისწინებულია ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების ჩატარება, მოიყვანე ფეთქებადხანძარუსაფრთხო მდგომარეობაში.

დ) სათავსები, სადაც შესაძლებელია ადვილად აღება და წვადი სითხეების, აგრეთვე წვადი აირების ორთქლის დაგროვება, გაანიავე ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების ჩატარებამდე.

ე) ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების დაწყებამდე და ჩატარების დროს ტექნოლოგიურ მოწყობილობებსა და სახიფათო ზონაში აკონტროლე ორთქლაირის გარემოს მდგომარეობა. დაუყოვნებლივ შეაჩერე ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოები წვადი ნივთიერებების შემცველობის მომატების შემთხვევაში ან ფლეგმატიზატორის (წვადი ნივთიერების დანამატი, რომელიც ამცირებს მის მგრძობელობას) კონცენტრაციის დაწვეისას ორთქლის (აირი) ზღვრულად დასაშვებ ფეთქებადსაშიში კონცენტრაციების მნიშვნელობამდე.

ვ) აკრძალულია ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების ჩატარება შენობის ელემენტებზე, რომლებიც შესრულებულია წვადი მათუნებლებიანი მსუბუქი ლითონის კონსტრუქციებისაგან.

2. სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნები აირსაშემდუღებლო სამუშაოების ჩატარებისას:

ა) სამუშაოს დაწყებამდე სამუშაოების ხელმძღვანელი ვალდებულია ჩაუტაროს პერსონალს მიზნობრივი ინსტრუქტაჟი სახანძრო უსაფრთხოების ზომების შესახებ.

ბ) გადასატანი აცეტილენის გენერატორები განთავსდეს ღია მოედნებზე, სადაც უნდა გამოიკრას პლაკატები „ცეცხლსაშიშია“, „თამბაქოს მოწევა აკრძალულია“, „ნუ გაივლით ცეცხლით“. აცეტილენის გენერატორები უნდა შემოიღობოს და განლაგდეს ცეცხლის გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოების ჩატარების, აგრეთვე კომპრესორებით და ვენტილატორებით ჰაერმიმღები ადგილებიდან არანაკლებ 10 მ-ის მანძილზე.

გ) სამუშაოს დამთავრებისას გადასატან გენერატორში კალციუმის კარბიდი უნდა იყოს გახარჯული. გენერატორიდან მოსაცილებელი კირქვის ლამი უნდა გადმოიტვირთოს ამ მიზნებისთვის განკუთვნილ ტარაში და ჩაისხას ლამის ორმოში ან სპეციალურ ბუნკერში. ლამის ღია ორმოები უნდა იყოს შემოდობილი მოაჯირებით, ხოლო დახურულ ორმოებს ჰქონდეს უწვი გადახურვები, გამწოვი ვენტილაცია და ლამის მოსაცილებელი ლიუკები. აკრძალულია თამბაქოს მოწევა და ღია ცეცხლის გამოყენება ლამის შენახვის ადგილებიდან 10 მ-ის რადიუსში, რის თაობაზეც უნდა იყოს გამოკრული შესაბამისი ამკრძალავი ნიშნები.

დ) აირსადენი შლანგები უნდა იყოს დამაგრებული აპარატურის, სანთურების, საჭრელების და რედუქტორების შემაერთებელ ნიპელზე საიმედოდ, ცალულების (ე.წ. ხამუტი) გამოყენებით. წყლის ჩამკეტების ნიპელზე შლანგები მჭიდროდ უნდა ჩამოეცვას, მაგრამ არ უნდა დამაგრდეს.

ე) კალციუმის კარბიდი უნდა ინახებოდეს ბუნებრივი ვენტილაციის მქონე სათავსებში. დაუშვებელია კალციუმის კარბიდის შესანახი საწყობების განლაგება სარდაფებსა და დაბალ (შესაძლო დატბორვის) ადგილებში.

ვ) აცეტილენის დანადგარების სათავსებში, სადაც არ არის გათვალისწინებული კალციუმის კარბიდის შუალედური საწყობების მოწყობა, დასაშვებია არ აუმეტეს 200 კგ კალციუმის კარბიდის ერთდროული შენახვა, ამასთან, ამ რაოდენობიდან ღია მდგომარეობაში შეიძლება იყოს მხოლოდ ერთი დოლი.

ზ) კალციუმისკარბიდიანი გახსნილი დოლები უნდა იყოს დაცული წყალგაუმტარი სახურავებით.

თ) ადგილებში, სადაც ინახება და იხსნება კალციუმისკარბიდიანი დოლები, აკრძალულია თამბაქოს მოწევა, ღია ცეცხლის გამოყენება და ნაპერწკალწარმოქმნელი იარაღის გამოყენება.

ი) სამუშაოების ჩატარებისას გამოიყენე სპეცტანსაცმელი და სხვა ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები (ხელთათმანი, დამცავი სათვალე, რესპირატორი) და იქონიე ისინი სუფთა და გამართულ მდგომარეობაში და შეინახე ამისთვის სპეციალურად გამოყოფილ ადგილას.

3. სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნები ელექტროსამუშაოებზე სამუშაოების ჩატარებისას და კუთხსახეხი მანქანის გამოყენებისას:

ა) სამუშაოს დაწყებამდე სამუშაოების ხელმძღვანელი ვალდებულია ჩაუტაროს პერსონალს მიზნობრივი ინსტრუქტაჟი სახანძრო უსაფრთხოების ზომების შესახებ.

ბ) სათავსების იატაკი, სადაც მოწყობილია მუდმივი ადგილები ელექტროსამუშაოებზე სამუშაოების ჩასატარებლად და კუთხსახეხი მანქანის გამოსაყენებლად, უნდა იყოს უწვი მასალის. სათავსებში, სადაც წარმოებს დეტალების შედუღება წინასწარი გახურების გარეშე და კუთხსახეხი მანქანის გამოყენება, მოაწყვე ფენილი უწვი მასალისგან და გამოირიცხე ნაპერწკლების და ნაღვენთების წვად წედაპირებზე მოხვედრა.

გ) ელექტროსაშემდუღებლო დანადგარი მუშაობის დროს უნდა იყოს დამიწებული. ძირითადი საშემდუღებლო მოწყობილობების გარდა დამიწებული უნდა იყოს უშუალოდ ტრანსფორმატორის ის საშემდუღებლო მეორადი გრაგნილის მომჭერი, რომელზეც შეერთებულია უკუგამტარი.

დ) სამუშაოების ჩატარებისას გამოიყენე სპეცტანსაცმელი და სხვა ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები (ხელთათმანი, დამცავი სათვალე, რესპირატორი) და იქონიე ისინი სუფთა და გამართულ მდგომარეობაში და შეინახე ამისთვის სპეციალურად გამოყოფილ ადგილას.

მუხლი 10. სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნები სამეცნიერო ლაბორატორიებისათვის

1. სამეცნიერო ლაბორატორიებში კვლევის დაწყებამდე სამუშაოების ხელმძღვანელი ვალდებულია ჩაუტაროს პერსონალს მიზნობრივი ინსტრუქტაჟი სახანძრო უსაფრთხოების ზომების შესახებ.
2. ექსპერიმენტების ჩატარებისას სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნების დაცვაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ექსპერიმენტის ხელმძღვანელს.
3. ადვილალეზადი და წვადი სითხეების და წვადი ნივთიერებების მარაგი უნდა ინახებოდეს სპეციალურად მოწყობილ სათავსებში (საკნები).
4. ქიმიური რეაქტივები, რომელთა ერთმანეთთან, წყალთან და ჰაერთან ურთიერთქმედება შეიძლება გახდეს ხანძრის ან აფეთქების მიზეზი, უნდა ინახებოდეს ცალ-ცალკე, შესაბამის შეფუთვაში, უწყ კარადებში. ქილებზე, ბოთლებსა და სხვა შეფუთვებზე, სადაც ინახება ქიმიური რეაქტივები და ნივთიერებები უნდა იყოს წარწერები დამახასიათებელი საშიშროების აღნიშვნით: „ხანძარსაშიში“, „ფეთქებადხანძარსაშიში“, „შხამიანი“, „ქიმიურად აქტიური“. ლაბორატორიის სათავსებში ადვილალეზადი და წვადი სითხეები და აირები სამუშაო ადგილზე უნდა მიეწოდოს შეფუთულ და მსხვრევისაგან დაცულ ტარაში.
5. ლაბორატორიის სათავსებში ყველა სამუშაო, რომელსაც თან ახლავს ფეთქებადხანძარსაშიში ორთქლის და აირის გამოყოფა, უნდა ჩატარდეს გამწოვ კარადებში. აკრძალულია სამუშაოების ჩატარება გამწოვ კარადებში, რომლებსაც აქვთ გაუმართავი ვენტილაცია.
6. გამწოვ კარადებში უნდა იყოს გათვალისწინებული ჰაერის ზედა და ქვედა გაწოვა, თუ ჩატარებულ სამუშაოებს თან ახლავს ხანძარფეთქებადსაშიში ორთქლისა და აირების გამოყოფა.
7. ლაბორატორიის მაგიდები და გამწოვი კარადები, რომლებიც განკუთვნილია ადვილალეზად და წვად სითხეებსა და წვად აირებთან, აგრეთვე ხანძარფეთქებადსაშიში ნივთიერებებთან სამუშაოდ, უნდა იყოს შესრულებული უწყვი მასალებისაგან.
8. ადვილალეზადი და წვადი სითხეების კანალიზაციაში ჩადვრა დაუშვებელია.

9. ხანძარსაშიშ სათავსებსა და ხანძარფეთქებადსაშიშ მოწყობილობებზე უნდა იყოს გამოკრული ღია ცეცხლის გამოყენების ამკრძალავი სახანძრო უსაფრთხოების ნიშნები.

10. წითელი ფოსფორი უნდა ინახებოდეს მჭიდრო საცობის ან ხუფის მქონე მინის ან ლითონის ტარაში, წყალბადის ზეჟანგი (30%-იანი) - ლითონის კონტეინერში მოთავსებულ კორპისსაცობიან მუქი ფერის მინის ჭურჭელში. წითელი ფოსფორი და წყალბადის ზეჟანგი შეიძლება ინახებოდეს ნეიტრალურ მარილებთან (კარბონატები, სულფიდები) ერთად დამჟანგველების, ლითონის ფხვნილებისა და ტუტელითონებისაგან განცალკევებით.

11. ქიმიური ნივთიერებები და მასალები უნდა ინახებოდეს ცალკე სათავსებში ჯგუფებად ფიზიკური, ქიმიური და ხანძარსაშიშ თვისებების ერთგვაროვნების მიხედვით.

12. აზოტის და გოგირდმჟავას შენახვისას უნდა იყოს მიღებული ზომები, რომლებიც გამორიცხავენ მათ შეხებას ხის მასალებსა და სხვა ორგანული წარმოშობის ნივთიერებებთან.

12. სათავსებში, სადაც ინახება ხანძრის დროს გაღობის უნარის მქონე ქიმიური ნივთიერებები, უნდა იყოს გათვალისწინებული ნაღობის თავისუფალი დაღვრის შემზღუდავი საშუალებები (ქიმები, ზღურბლები).

მუხლი 11. სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნები საწყობისათვის

1. ნივთიერებების და მასალების შენახვისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს მათი ხანძარსაშიშ ფიზიკურ-ქიმიური თვისებები (დაჟანგვა, თვითგახურება და აალების უნარი ტენის მოხვედრისას, ჰაერთან შეხებისას და ა.შ.) და მათი ჩაქრობათვის გამოყენებულ ცეცხლმაქრ ნივთიერებებთან თავსებადობის ნიშნები.

2. აკრძალულია ერთ სათავსში კაუჩუკთან ან ავტომობილის საბურავებთან ერთად რომელიმე სხვა მასალის და საქონლის შენახვა. ავზები წვადი აირებით, ტარა ადვილად აალებადი და წვადი სითხეებით, აგრეთვე აეროზოლური შეფუთვები უნდა იყოს დაცული მზის სხივებისა და სხვა სითბური ზემოქმედებისგან.

3. საწყობებში ტარის გახსნასთან, საქონლის გამართულობის შემოწმებასა და წვრილმან შეკეთებასთან, პროდუქციის დაფასობასთან, ხანძარსაშიშ სითხეების სამუშაო ნარეგების მომზადებასთან დაკავშირებული ყველა ოპერაცია უნდა განხორციელდეს შენახვის ადგილებიდან იზოლირებულ სათავსებში.

4. დაუშვებელია საწყობების შიგნით აირის ქურებისა და ელექტრო-გამახურებელი ხელსაწყობის ექსპლუატაცია და შტეფსელის როზეტების დაყენება, აგრეთვე მორიგე განათების მოწყობა.

5. საწყობის ელექტრომოწყობილობა სამუშაოს დამთავრების შემდეგ უნდა გაუდენურდეს. ელექტრომომარაგების გასათიში აპარატები უნდა განთავსდეს საწყობის გარეთ უწყვეტად ან ცალკე მდგომ საყრდენზე.

6. საწყობის სათავსებში ხანძარსაწინააღმდეგო მანძილი სანათიდან წვად ნივთიერებებსა და მასალებამდე უნდა იყოს არანაკლებ 0,5 მ.

7. ამიაკის გვარჯილა უნდა ინახებოდეს დამოუკიდებელ I და II ხარისხის ცეცხლმედეგობის, უსხვენო, უწვ იატაკიან, ერთსართულიან შენობებში ან სასოფლო-სამეურნეო საწარმოს მინერალური სასუქის I და II ხარისხის ცეცხლმედეგობის საერთო საწყობის ცალკეულ სახანძრო ნაკვეთურში. ძლიერმოქმედი დამჟანგველები (მაგნიუმის და კალციუმის ქლორატები, წყალბადის ზეჟანგი) უნდა ინახებოდეს I, II და III ხარისხის ცეცხლმედეგობის შენობების ცალკეულ ნაკვეთურებში.

მუხლი 12. ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟების აღრიცხვა

1. მონაცემები საწყისი, განმეორებითი და მიზნობრივი ინსტრუქტაჟის გავლის შესახებ შეიტანება „ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟის აღრიცხვის ჟურნალში“, ქვემოთ მოცემული ფორმით, იმ პირების ხელმოწერით, რომლებმაც ჩაატარეს და გაიარეს ინსტრუქტაჟი:

<p style="text-align: center;">განყოფილება, სამსახური</p> <p style="text-align: center;">ხანძარსაწინააღმდეგო ინსტრუქტაჟის აღრიცხვის</p> <p style="text-align: center;">ჟურნალი</p> <p>დაიწყო “___” _____ 202- წ.</p> <p>დამთავრდა “___” _____ 202- წ.</p>						
თარიღი	პირი, რომელსაც ჩაუტარდა ინსტრუქტაჟი (გვარი, სახელი, თანამდებობა)	დაბადების წელი	ინსტრუქტაჟის სახეობა (საწყისი, განმეორებითი ან მიზნობრივი)	ინსტრუქტორის გვარი, სახელი თანამდებობა	ხელმოწერა	
					პირი, რამელსაც ჩაუტარდა ინსტრუქტაჟი	ინსტრუქტორი
	2	3	4	5	6	7

ხანძრის შესახებ შეტყობინების მიღების და დაცვის მორიგე თანამშრომლის ქმედების წესის შესახებ

1. უნივერსიტეტის სახანძრო სიგნალიზაციის მართვის მიმღებ-მაკონტროლებელი პულტის განთავსების ოთახში მორიგე დაცვის თანამშრომლის (შემდგომში მორიგე) პოზიციაზე დაიშვებიან მხოლოდ 18 წლის ასაკს მიღწეული, ქმედუნარიანი პირები.

2. ყველა მორიგე ვალდებულია:

ა) გაეცნოს უნივერსიტეტში მოქმედ შრომის უსაფრთხოების წესებსა და ინსტრუქციებს და დაიცვას ისინი;

ბ) არ დაუშვას სახანძრო სიგნალიზაციის მართვის მიმღებ-მაკონტროლებელი პულტთან უცხო პირები;

გ) დაიცვას ელექტრო და ხანძარუსაფრთხოების ნორმები;

დ) მუდმივად ჰქონდეს მოწესრიგებული სამუშაო ადგილი;

3. ხანძრის შესახებ სიგნალის მიღების შემთხვევაში მორიგის ვალდებულებებია:

ა) ხანძრის შესახებ სიგნალის მიღების შემთხვევაში მორიგემ უნდა შეინარჩუნოს სიმშვიდე და მიყვეს წინამდებარე ინსტრუქციას, კერძოდ:

ბ) გამოაცხადოს სახანძრო განგაში ელექტრო ან ხელის მექანიკური ზარის მეშვეობით (თუ უკვე არ არის გამოცხადებული);

გ) დარეკოს ნომერზე „112“ იმ შემთხვევაში თუ საფრთხის წყაროს ლიკვიდაციისთვის საჭიროა სახანძრო/სამაშველო სამსახურის ჩართულობა;

დ) შეატყობინოს უნივერსიტეტის ხელმძღვანელსა და საგანგებო შტაბის უფროსს;

ე) საგანგებო მართვის გეგმით განსაზღვრული სამაშველო ჯგუფის წევრების მოსვლამდე არსებული საშუალებებით დაიწყოს ხანძრის ლიკვიდაცია;

ვ) საგანგებო მართვის გეგმით განსაზღვრული სამაშველო ჯგუფის მოსვლის შემდეგ ჩაერთოს უნივერსიტეტის პერსონალის, სტუდენტების და სხვა პირების საევაკუაციო ღონისძიებებში - მორიგე დაცვის თანამშრომელი არის საევაკუაციო პუნქტზე ევაკუაციის საკითხებში საგანგებო შტაბის უფროსის თანაშემწის წარმომადგენელი და ვალდებულია ევაკუირებულ პირებთან გასაუბრების მეშვეობით დაადგინოს ინფორმაცია შენობაში

დარჩენილ პირების და მათ ადგილმდებარეობის შესახებ და მიაწოდოს ეს ინფორმაცია ევაკუაციის საკითხებში საგანგებო შტაბის უფროსის თანაშემწეს.

ზ) დაემორჩილოს საგანგებო შტაბის წევრების მითითებებს;

თ) საჭიროების შემთხვევაში მიიღოს მონაწილეობა პირველადი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენაში;

ი) განახორციელოს ყველა სხვა ქმედება, რომელიც მიმართულია ბსუ-ს სტუდენტების, პროფესიულის სტუდენტების, პერსონალის და სხვა პირთა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის დაცვისკენ.

4. სახანძრო ავტომატიკის გაუმართაობისას მორიგე დაცვის თანამშრომლის მოქმედების წესი:

ხანძარსაწინააღმდეგო ავტომატიკის გაუმართაობისას მორიგე ვალდებულია:

ა) დაუყოვნებლივ დაუკავშირდეს დაწესებულების ხელმძღვანელს, საგანგებო შტაბის უფროსს და მოახსენოს აღნიშნულის შესახებ;

ბ) ავტომატიკის გაუმართაობის აღმოფხვრამდე, განსაკუთრებულ რეჟიმში ამოწმოს შენობა/შენობები.

გ) ხანძრის შემთხვევაში განგაშის სისტემის გაუმართაობისას, გამოიყენოს მექანიკური ზარი საგანგებო სიტუაციის შეტყობინება/მაუწყებლობისთვის.

5. შრომის უსაფრთხოების მოთხოვნები სამუშაოს დასრულების შემდეგ სამუშაოს დასრულებისას, მორიგე ვალდებულია:

ა) გადააბაროს სახანძრო სიგნალიზაციის მართვის მიმღებ-მაკონტროლებელი პულტი მის შემცვლელ მორიგეს;

ბ) მიაწოდოს ადმინისტრაციას ინფორმაცია მის მორიგეობის პერიოდში გამოვლენილ ნებისმიერ დარღვევაზე;

გ) მოაწესრიგოს საკუთარი სამუშაო ადგილი/მაგიდა;

დ გამოართოს ყველა ელექტრო მოწყობილობა და ინვენტარი, რომელიც მის მფლობელობაშია და არ სჭირდება მის შემცვლელ მორიგეს და გადააბაროს მორიგეობა;

მუხლი 1. გულ-ფილტვის რეანიმაცია (გ.ფ.რ.), ავტომატური გარეგანი დეფიბრილატორი (აგდ)

1. დაშავებულის აღმოჩენის შემთხვევაში დარწმუნდი რომ საფრთხე არ გემუქრება, თუ არსებობს საფრთხე - გამოიყვანე იგი უსაფრთხო ადგილას. თუ დაშავებული უგონო მდგომარეობაშია და არ აღენიშნება სიცოცხლის ნიშნები (მოძრაობა, სუნთქვა, გულისცემა და ა.შ) განახორციელეთ შემდეგი ქმედება:

ა) დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112;

ბ) მოუხმეთ ხელოვნური სუნთქვის/პირველადი დახმარების აღმომჩენს;

გ) თუ პირველადი დახმარების აღმოჩენა თავად შეგიძლიათ, სასწრაფო დახმარების მოსვლამდე, დაიწყეთ დაუყოვნებლივ გულის არაპირდაპირი მასაჟის (ხელოვნური სუნთქვის) გაკეთება დაზარალებულისთვის;

დ) ხელოვნური სუნთქვის დაწყებამდე გულადმა დააწვინეთ ავადმყოფი მყარ და სწორ ზედაპირზე - იატაკზე ან მაგიდაზე. ეჭვი თუ გაქვთ კისრის მალეების დაზიანებაზე, არ შეიძლება დაზარალებულის თავის მოძრაობა;

ე) გაუთავისუფლეთ ავადმყოფს სასუნთქი გზები: შუბლზე ხელის ზეწოლით თავი უკან გადაუწიეთ, მეორე ხელით ფრთხილად წამოუწიეთ ნიკაპი; ხერხემლის ტრავმის დროს სასუნთქი გზების გახსნა ხდება თავის უკან გადაწევის გარეშე; მოათავსეთ ორივე ხელის ცერა თითები ავადმყოფის ნიკაპზე, ხოლო საჩვენებელი თითები ქვედა ყბის კუთხეებში და ქვედა ყბა წამოწიეთ წინ და მაღლა მიმართულებით ამ ხერხით ჰაერი თავისუფლად და მეტი რაოდენობით შევა სასუნთქ გზებში;

ვ) შეამოწმეთ, სუნთქავს თუ არა დაზარალებული: დაიხარეთ მის პირთან, დააკვირდით მის გულმკერდის მოძრაობას, მოუსმინეთ სუნთქვას, შეიგრძენით ჰაერის ნაკადი ლოყაზე. სუნთქვის შემოწმებაზე უნდა დაიხარჯოს მხოლოდ 5 წამი;

ზ) თუ ავადმყოფი არ სუნთქავს, უნდა გააკეთოთ ორი საკონტროლო ჩაბერვა პირში; შუბლზე მოათავსებული ხელის ცერითა და საჩვენებელი თითით დაახმეთ ცხვირის ნესტოები. თუ სასუნთქი გზების გახსნა ხდება კისრის მალეების ტრავმის დროს ქვედაყბის წამოწევის გზით, ცხვირის ნესტოები დახურეთ თქვენი ლოყის ზეწოლით;

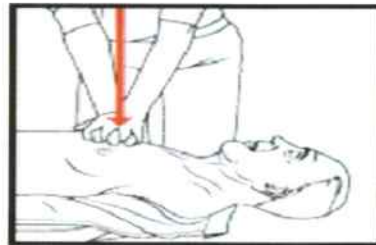
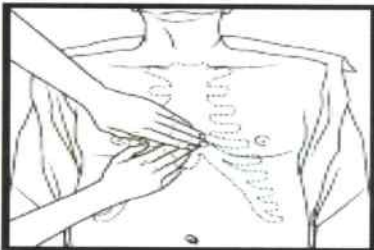

თ) შეისუნთქეთ ჰაერი, მჭიდროდ მოათავსეთ თქვენი ტუჩები ავადმყოფის ტუჩების ირგვლივ და ორჯერ ჩაბერეთ. თითოეული ჩაბერვის ხანგრძლივობა უნდა იყოს დაახლოებით 2 წამი, ჩაბერვებს შორის ინტერვალი კი – 4 წამი (ეს დრო საჭიროა, რომ ჰაერი დაზარალებულის სასუნთქი გზებიდან გამოიდევენოს). დააკვირდით, მოძრაობს თუ არა ჩაბერვისას გულმკერდი.

ი) თუ გულმკერდის მოძრაობა არ შეინიშნება, მაშინ უნდა ვივარაუდოთ, რომ სასუნთქ გზებში უცხო სხეულია, რომელიც ჰაერის ნაკადს არ ატარებს და, პირველ რიგში, სასწრაფოდ უნდა ჩავატაროთ სასუნთქი გზების უცხო სხეულისაგან განმათავისუფლებელი მანევრი;

კ) შეუმოწმეთ დაზარალებულს პულსი კისრის გვერდით ზედაპირზე. თუ პულსი არის, განაგრძეთ 1 ჩაბერვა ყოველ 3 წამში. თან დააკვირდით გულმკერდის მოძრაობას. განაგრძეთ ხელოვნური სუნთქვა - 20 ჩაბერვა 1 წუთში, სანამ დაზარალებული სუნთქვას არ დაიწყებს;

ლ) თუ პუკსიც არ ისინჯება, 30/2 თანაფარდობით (ჩაატარეთ 30 ზეწოლა,

გათავისუფლეთ სასუნთქი გზები და აწარმოეთ 2 ჩასუნთქვა) დაიწყეთ გულ-ფილტვის რეანიმაცია (გ.ფ.რ):

მ) მოახდინეთ ზეწოლა მკერდის ძელის ქვედა მესამედზე, დვრილებს შორის შემართებული პორიზონტალური ხაზის შუა წერტილზე, მინიმუმ 100 ზეწოლა წუთში სიხშირით (1 ციკლი – 18 წამი);

ნ) ყოველი 5-6 ციკლი გ.ფ.რ.-ს შემდეგ შეამოწმეთ ცენტრალური პულსი (გ.ფ.რ. 30/2 თანაფარდობით გაგრძელდება 2 წთ);

ო) გულმკერდზე ყოველი ზეწოლის შემდეგ უნდა აღსდგეს გულმკერდის საწყისი მოცულობა;

პ) ჩაატარეთ ზეწოლა ისე, რომ გულმკერდი ჩაიზნიქოს 2-4 სმ-ზე. ქვევით და ზევით მოძრაობა უნდა იყოს გლუვი. დააწეეთ თქვენი სხეულის ზედა ნაწილის წონით და არა მკლავის კუნთებით. ამგვარად თქვენი სხეულის ზედა ნაწილის წონა შექმნის ძალას, რომელიც საჭიროა მკერდზე ზეწოლისათვის. არ იქანაოთ წინ და უკან. ქანაობა შეამცირებს ზეწოლის ეფექტურობას და დაგახარჯინებთ დიდ ენერგიას. თუ მალე დაიღალეთ, მაშინ თქვენ სწორად არ იყენებთ სხეულის პოზიციას;

ჟ) როდესაც ჩაატარებთ 30 ზეწოლას, გაათავისუფლეთ სასუნთქი გზები და აწარმოეთ 2 ჩასუნთქვა. ყოველი ჩასუნთქვა უნდა გაგრძელდეს დაახლოებით 1 წამი. ამ დროს უნდა მოხდეს გულმკერდის ამოდრეკა;

რ) საჭიროების შემთხვევაში გ.ფ.რ. განაგრძეთ სასწრაფო დახმარების მოსვლამდე;

ს) შეამოწმეთ პულსი და სუნთქვა ყოველ 2 წუთში. თუ ავადმყოფს ესინჯება პულსი და სუნთქავს, განაგრძეთ დაკვირვება და დაელოდეთ ექიმს.

მუხლი 2. ელექტრო ტრამვა

1. ელექტრო ტრამვა ისეთი დაზიანებაა, რომელსაც ორგანიზმზე ელექტრული დენის ზემოქმედება იწვევს და ხშირად სიკვდილით სრულდება. ელექტროტრამვა შეიძლება მოჰყვეს დენის წყაროსთან უშუალო ან რკალურ კონტაქტს.
2. სხეულის ელექტროდენით დაზიანებას იწვევს, როგორც ცვლადი, ასევე მუდმივი დენი. მაღალი ძაბვის მუდმივი დენი, ჩვეულებრივ, იწვევს კუნთების ერთჯერად სპაზმს (შეკუმშვას) და დაზარალებულს აგდებს დენის წყაროდან მოშორებით, რაც ამცირებს ელექტრულ წყაროსთან კონტაქტის ხანგრძლივობას, მაგრამ ამავედროულად ზრდის დაზარალებულის გადასროლის შედეგად ტრამვის მიღების ალბათობას
3. ცვლადი დენი უფრო საშიშია ვიდრე მუდმივი.
4. ცვლადი დენი სამჯერ ან უფრო მეტჯერ სახიფათოა ვიდრე იმავე ძაბვის მუდმივი დენი, რადგან იწვევს კუნთების შეუწყვეტელ სპაზმს (კუნთის ქსოვილები წამში 40-110 ჯერ იკუმშება). დადგენილია, რომ 42 ვ ძაბვის შემთხვევაში საშიშია ცვლადი დენი (ნორმალურ პირობებში), ნესტიანში - 36 ვ, გვირაბებში, ორმოებში, შახტებში და მაღაროებში კი - 12ვ.
5. მაღალი ძაბვით გამოწვეული ელექტროტრამვა უმეტესად სასიკვდილოა. ამ დროს სხეულზე მოქმედებს 2000-4000°C ტემპერატურა, რომელიც ძლიერ დამწვრობას იწვევს. კუნთების ძლიერი შეკუმშვა დაშავებულის დიდ მანილზე გადასროლისა და მოტეხილობების მიზეზად იქცევა.

დაზარალებული სწრაფად უნდა განთავისუფლდეს ძაბვის ზემოქმედებისაგან, რადგან ორგანიზმზე დენის მოქმედების ხანგრძლივობაზეა დამოკიდებული ელექტროტრავმის სიმძიმე.

6. თუ დაზარალებულს ხელებით უჭირავს სადენი, მისი თითები ისეთი სიძლიერითაა მომუშტული, რომ მათი გახსნა შეუძლებელია. გახსოვდეთ, რომ არ შეიძლება დაშავებულთან შეხება და მისთვის პირველადი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა, ვიდრე არ მოხდება მისი განთავისუფლება ძაბვის ზემოქმედებისაგან.

7. დახმარების აღმოჩენის უპირველესი ქმედებაა ელექტროდანადგარის იმ ნაწილის სწრაფი გამორთვა, რომელსაც ეხება დაზარალებული.

8. ელექტროდანადგარის გამორთვა დასაშვებია ამომრთველის, დენმკვეთის ან სხვა გამომრთველი აპარატის საშუალებით, აგრეთვე მცველების ამოღებით, შტეფსელური შეერთების გათიშვით, ხელოვნური მოკლე შერთვის შექმნით საჰაერო ხაზებზე და ა.შ.

9. თუ არ არის ელექტროდანადგარის სწრაფი გამორთვის შესაძლებლობა, აუცილებელია მიღებული იქნას ზომები დაზარალებულის გამოყვანისათვის დენგამტარი ნაწილებიდან, რომელსაც ის ეხება.

10. 1000 ვ-მდე ძაბვის დროს დენგამტარი ნაწილებიდან დაზარალებულის ან სადენის მოცილებისას გამოყენებული უნდა იქნას თოკი, ჯოხი, ფიცარი ან რაიმე მშრალი დენგაუმტარი საგანი.

11. თუ დენგამტარი ნაწილი (სადენი და სხვა) მიწაზე დევს, დამხმარე უნდა იყოს ფრთხილად, რათა არ მოხვდეს ბიჯური ძაბვის ზონაში, რომელიც გამტარის მიწასთან შეხების წერტილიდან დაახლოებით 10 მ-ის რადიუსზე ვრცელდება.

12. გადაადგილება ამ ზონაში უნდა განხორციელდეს ფრთხილად მიწიდან იზოლაციისათვის დამცავი საშუალებების გამოყენებით (დიელექტრიკული კალოშები, ბოტები, ხალიჩები, იზოლირებული სადგამები) ან ელექტროდენის ცუდგამტარი სადენების გამოყენებით (მშრალი ფიცრები, ხეები და სხვა).

13. ჩამოვარდნილ სადენთან სირბილით ან გრძელი ნაბიჯების გადადგმით მიახლოება აკრძალულია

14. დამცავი საშუალებების გარეშე, მიწაზე მოკლე შერთვის დენის გავრცელების ზონაში,

გადაადგილება შეიძლება მხოლოდ მოკლე (ე.წ. „ბატისფეხური“) ნაბიჯებით ფეხების ერთმანეთთან დაუშორებლად, ისე რომ გადადგმული ფეხის ტერფი არ მოშორდეს მიწის ზედაპირს.

15. დაზარალებულის გამონთავისუფლების შემდეგ, იგი გაყვანილი უნდა იქნას მოკლე შერთვის დენის გავრცელების ზონიდან, 8-10 მ-ის მანძილზე. აუცილებელია, რომ დაშავებულს აღმოაჩნდეს სპეციალისტის (ექიმის) დახმარება შესაბამის დაწესებულებაში.
16. იმ შემთხვევაში თუ დაშავებული პირი იმყოფება უგონო მდგომარეობაში, საჭიროა დაუყოვნებლივ იქნას გამოძახებული პირველადი გადაუდებელი დახმარების ჯგუფი.
17. დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე : 112
18. გადაუდებელი დახმარების ჯგუფის მოსვლამდე/შესაბამის დაწესებულებაში მოხვედრამდე საჭიროა უგონო მდგომარეობაში მყოფი დაშავებულის რენიმაცია წინამდებარე ინსტრუქციის 1 მუხლის შესაბამისად

მუხლი 3 . გადახურება („მზის დარტყმა“), ჰიპოთერმია (მოყინვა), წყალში ხრჩობა

1. გადახურება „მზის დარტყმა“ არის იშვიათი, მაგრამ ყველაზე მძიმე სიცხესთან დაკავშირებული დაავადება. ის ჩვეულებრივ ვითარდება, როდესაც ადამიანი სითბური დაკვრის სიმპტომების იგნორირებას ახდენს. მზის დაკვრა სერიოზული სამედიცინო შემთხვევაა.

2. სიმპტომები : დაზარალებულს აღენიშნება სხეულის მაღალი ტემპერატურა, წითელი კანი, რომელიც შეიძლება იყოს მშრალი ან ტენიანი, ცნობიერების დაბინდვა, სწრაფი, სუსტი პულსი, გახშირებული სუნთქვა, ღებინება.

3. დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112.

4. სწრაფად გააგრილეთ სხეული დაზარალებულის კისრამდე წყალში მოთავსებით, თუ ეს შესაძლებელია ან მიახლოებით წყალი.

5. წაუსვით მთელ სხეულზე ყინულივით ცივი წყლით დასველებული პირსახოცი, ხშირად შეცვალეთ ცივი, სველი პირსახოცებით.

6. დაადეთ ყინულიანი ჩანთები/ საფენები.

7. განახორციელეთ სწრაფი გაგრილების მეთოდები 20 წთ-ს განმავლობაში, ვიდრე დაზარალებულის მდგომარეობა არ გაუმჯობესდება/სასწრაფო დახმარების მოსვლამდე

8. ჰიპოთერმია (მოყინვა) ორგანიზმზე დაბალი ტემპერატურის

ხანგრძლივი ზემოქმედების შედეგად ვითარდება ჰიპოთერმია (გადაცივება) ან მოყინვა (კიდურები, ყურები, ცხვირი).

9. ჰიპოთერმია წყალში 25 -ჯერ უფრო სწრაფად ვითარდება, ვიდრე ჰაერზე

10. ჰიპოთერმია უფრო სწრაფად უვითარდებათ ბავშვებს და მოხუცებს მის სიმპტომები შეიძლება იყოს:

ა) შეხებით კანი ცივი, მკრთალი ფერის;

ბ) სითხით სავსე ბუშტუკები;

გ) ქსოვილის ნეკროზი (კვდომა);

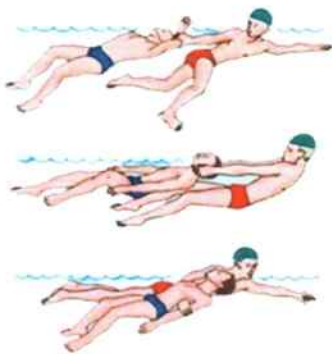
დ) ტემპერატურის დაქვეითება;

ე) ცნობიერების დაბინდვა.

11. დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112

12. გადაიყვანეთ დაზარალებული უსაფრთხო (თბილ) გარემოში, გახადეთ დაზარალებულს ცივი, სველი ტანსაცმელი, დაიწყეთ დათბუნება/ მკურნალობა (დათბუნება, თბილი გარემო (ოთახის ტემპერატურის ეტაპობრივად მომატება 40-42გრადუსამდე).

13. წყალში დახრჩობა, დახრჩობა ეწოდება სასუნთქი გზების დახშობას ნებისმიერი

გზით. დახმარებისთვის საჭიროა:

ა) დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112 ;

ბ) წყალში დახრჩობისას დაზარალებულის გამოყვანა უნდა მოხდეს ზურგის მხრიდან, თავის ფიქსაციით, გამოყვანისას აკონტროლეთ თავის პოზიცია და შეაფასეთ სუნთქვა.

გ) შეძლებისდაგვარად გაათავისუფლეთ პირის ღრუ და სასუნთქი გზები, დაიწყეთ ჰიპოთერმიის მკურნალობა (სველი სამოსის მოშორება, დათბუნება)

დ) გადაუდებელი დახმარების ჯგუფის მოსვლამდე საჭიროა უგონო მდგომარეობაში მყოფი დაშავებულის რეანიმაცია წინამდებარე ინსტრუქციის 1 მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 4. ჭრილობა

1. ღია/ღრმა ჭრილობის შემთხვევაში:

ა) დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112.

ბ) გაიკეთეთ სამედიცინო ხელთათმანები, რომელიც პირველადი დახმარების ყუთში არის განთავსებული (არ შეახოთ ჭრილობას დაუმუშავებელი/დაბინძურებული ხელი);

გ) ჭრილობა დაფარეთ დოლბანდით და მაგრად დააჭირეთ ჭრილობაზე ხელი, სანამ სისხლდენა არ შეჩერდება.

დ) შემოახვიეთ ბინტი მტკიცედ დოლბანდისა და ჭრილობის გარშემო, რათა მოხდეს ჭრილობაზე ზეწოლის შენარჩუნება და დოლბანდი დარჩეს ჩვენს მიერ მოთავსებულ ადგილას. თუ სისხლი ჟონავს ბინტიდან, არ მოხსნათ ეს უკანასკნელი, არამედ დაამატეთ ახალი ნახვევი და უფრო გააძლიერეთ ჭრილობაზე ზეწოლა.

ე) დაეხმარეთ რათა პიროვნება მოთავსდეს კომფორტულად, მისთვის სასურველ პოზაში.

ვ) დახმარების გაწევის შემდეგ დაიბანეთ ხელები, იმისდა მიუხედავად იყენებდით თუ არა სამედიცინო ხელთათმანებს.

ზ) იმ შემთხვევაში თუ სისხლდენა არტერიულია (ამის მანიშნებელია ჭრილობიდან მფეთქავი შადრევნის მსგავსი სისხლდენა) ან დოლბანდის დადებამ არ შეაჩერა სისხლდენა და სასწრაფო დახმარება იგვიანებს - გამოიყენეთ ლახტი.

თ) კიდურებიდან სისხლდენისას ლახტი ედება ჭრილობის ზემოთ. ხელზე მკლავის მიდამოში, ხოლო ფეხზე ბარძაყის მიდამოში.

ი) ლახტის დადება არ შეიძლება შიშველ კანზე, აუცილებლად დაფარეთ ადგილი რაიმე ნაჭრით ან ბინტის საფენით.

კ) პირველადი სამედიცინო დახმარების ყუთში მოთავსებულია ლახტი, რომელსაც აქვს შესაბამისი მომჭერი და ჩამკვეტი

ლ) თუ აღნიშნული ლახტი არ მოიპოვება, მაშინ ლახტის დადებისას ვაკეთებთ ერთ ჩვეულებრივ კვანძს, ზემოდან ვადებთ მყარ წვრილ საგანს და ვაფიქსირებთ მეორე კვანძით (ანუ ვქმნით ბერკეტს). ბერკეტის ნელი ტრიალის საშუალებით ვუჭერთ ლახტს მანამ, სანამ არ შეჩერდება სისხლდენა.

მ) სისხლდენის შეჩერების შემდეგ ლახტზე ან ხელზე ვაწერთ ლახტის დადების დროს.

ნ) ლახტის შეხსნა უნდა მოხდეს მხოლოდ სამედიცინო დაწესებულებაში, შესაბამისი კვალიფიკაციის ექიმის მიერ.

2. მცირე ჭრილობის შემთხვევაში:

ა) გაიკეთეთ სამედიცინო ხელთათმანი და დააფინეთ სტერილური დოლბანდი ჭრილობაზე.

ბ) ეცადეთ რამდენიმე წუთის განმავლობაში ნაკაწრზე დაწოლით შეაჩეროთ სისხლდენა.

გ) ჭრილობა გულმოდგინედ გაასუფთავეთ წყლითა და საპნით. თუ შესაძლებელია ნაკაწრზე 5 წუთის განმავლობაში იდინოს სუფთა, თბილმა, გამდინარე ონკანის წყალმა.

დ) დაამუშავეთ ჭრილობის ირგვლივ კანი სპირტში დასველებული ბინტით.

ე) ჭრილობაში ჩაასხით წყალბადის ზეჟანგის რამოდენიმე წვეთი და გაამშრალეთ სტერილური ბინტი.

ვ) სტერილური დოლბანდი დააფარეთ ჭრილობას და შეახვიეთ, რათა შეინარჩუნოთ ტენიანობა და თავიდან აიცილოთ გამოშრობა.

მუხლი 5. დამწვრობა

1. დამწვრობა არის რბილი ქსოვილების სპეციფიური დაზიანება. დამწვრობის დროს საფრთხე ექმნება კანის ზედაპირს ან მთლიანად კანს, ცხიმოვანი შრის, კუნთებისა და ძვლის ჩათვლით. ძირითადად გამოყოფენ დამწვრობის 3 ხარისხს: I ხარისხის (ზედაპირული), II ხარისხის (ნახევრად ღრმა) და III ხარისხის (ღრმა დამწვრობა) დამწვრობას.
2. I ხარისხის დამწვრობა - დამწვარია მხოლოდ კანის ზედა ფენა. ახასიათებს სიწითლე და გამოშრობა. როგორც წესი მტკივნეულია და შესაძლოა დამწვარი ადგილი შესივდეს. ხშირ შემთხვევებში 1 კვირის ვადაში ხორცდება, ნაიარევის დარჩენის გარეშე.
3. II ხარისხის დამწვრობა - დამწვარია კანის ზედაპირული შრეები. ახასიათებს სიწითლე, შესიება და როგორც წესი მტკივნეულია. ხშირად ჩნდება წყლულები, რომელიც შესაძლოა გასკდეს და დაიღვაროს სითხე.
4. III ხარისხის დამწვრობა - დამწვარია კანის ყველა შრე, აგრეთვე ყველა ან რამდენიმე კანქვეშა ქსოვილი, როგორცაა ცხიმი, კუნთი, ძვლები ან ნერვები. ღრმა დამწვრობის დროს კანი ხდება მოყავისფრო ან მოშავო ფერის, საიდანაც რბილი ქსოვილის შიდა ფენა თეთრად მოჩანს. ასეთი დამწვრობა შეიძლება იყოს ძალიან მტკივნეული ან უმტკივნეულო.

5. დამწვრობის მიღების შემთხვევაში საჭიროა:

ა) აუცილებლად მიმართეთ ექიმს/დამწვრობის ცენტრს, თუ ამის საშუალება არსებობს ან/და დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112

ბ) გადაიყვანეთ დაზარალებული დამწვრობის წარმოშობის წყაროდან მოშორებით.

გ) შეამოწმეთ ხომ არ არსებობს სიცოცხლისთვის საშიში გარემოებები.

დ) რაც შეიძლება სწრაფად გააგრძელეთ დამწვრობის ადგილი, წყლის დიდი, გამდინარე ნაკადით, სანამ ტკივილი არ განელდება.

ე) დამწვრობა დაფარეთ სტერილური დოლბანდით, ისე რომ ზედმეტად არ მოუჭიროთ.

ვ) არ გამოიყენოთ ყინული ან ყინულიანი წყალი დამწვრობისას, ვინაიდან ასეთმა საშუალებებმა შესაძლოა გამოიწვიოს ტემპერატურის სწრაფი დაცემა და ქსოვილების დაზიანება.

ზ) არ შეეხოთ დამწვრობას რაიმე სხვა საგნით, გარდა სუფთა დოლბანდისა.

თ) არ მოაცილოთ დამწვრობის ადგილას მიკრული მატერია.

ი) არ ეცადოთ გაწმინდოთ ღრმა დამწვრობა.

კ) არ გახეთქოთ დამწვრობისას წარმოქმნილი წყლულები.

ლ) არ გამოიყენოთ რაიმე სახის მალამო ღრმა დამწვრობის დროს.

მუხლი 6. ქიმიური დამწვრობა

1. ქიმიური დამწვრობის დროს უნდა გახსოვდეთ, რომ ქიმიური ნივთიერება სხეულზე განაგრძობს წვას, ამიტომ თქვენ რაც შეიძლება მალე უნდა მოაცილოთ ეს ნივთიერება დაზიანებულის სხეულს. ქიმიური დამწვრობის შემთხვევაში და იმოქმედეთ შემდეგი წესებით (ინსტრუქციით):

ა) თუ დამწვრობა გამოიწვია მშრალმა ქიმიურმა ნივთიერებამ, მოაშორეთ ეს უკანასკნელი ხელთათმანის ან პირსახოცის გამოყენებით, ასევე დაზარალებულის სხეულს მოაცილეთ ნებისმიერი ქსოვილი, რომელიც ასეთი ნივთიერებითაა დასვრილი.

ბ) სიფრთხილე გამოიჩინეთ დამწვარი ადგილის წყლით დაბანისას, რათა ქიმიური ნივთიერება არ მოხვდეს თქვენს სხეულზე ან არ გადაიტანოთ იგი დაზარალებულის სხეულის სხვა ნაწილზე!

გ) დაახლოებით 20 წუთის განმავლობაში ან სასწრაფო დახმარების მოსვლამდე გააგრძელეთ დამწვრობა გამდინარე წყლის დიდი ნაკადით.

დ) თუ ქიმიური დამწვრობა შეეხო თვალის მიდამოს, დაიბანეთ/დაბანეთ იგი

დაზარალებულს სამედიცინო პერსონალის მოსვლამდე. ამისათვის დაზარალებულს დაახრევინეთ თავი ისე, რომ წყლის ნაკადის მიშვებისას დაზიანებული თვალი უფრო ქვემოთ აღმოჩნდეს, ვიდრე ჯანმრთელი, შესაბამისად თავიდან აიცილოთ ამ უკანასკნელის დასველება.

ე) შესაძლებლობის შემთხვევაში, შემდგომი ქიმიური რეაქციის თავიდან ასაცილებლად, გახადეთ დაზარალებულს ტანისამოსი, რომელსაც ქიმიურ ნივთიერებებთან შეხება ჰქონდა.

ვ) გახსოვდეთ, რომ ქიმიური დამწვრობისას დახმარების აღმოჩენისას ნივთიერების გარკვეული ნაწილი შეიძლება თქვენც შეისუნთქოთ, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს სასუნთქი გზების და ფილტვების დაზიანება.

მუხლი 7. ჭრილობა მუცლის ღრუში

1. მუცლის ღრუს ნებისმიერი ფორმის ჭრილობის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112 და მის მოსვლამდე:

ა) ჩაიცვით ერთჯერადი ხელთათმანები, სასურველია სტერილური ან/და დაიმუშავეთ ხელები სპირტის შემცველი სითხით.

ბ) ნელ-ნელა დავაწვინოთ ტრამვირებული ზურგზე, თუ ეს შესაძლებელია.

გ) არ დააწვეთ ღია ჭრილობაზე.

დ) არ ჩააბრუნოთ ჭრილობიდან ამოვარდნილი ორგანოები შიგნით(მაგალითად ნაწლავები).

ე) გაანთავისუფლეთ ჭრილობა ტანსაცმლისაგან.

ვ) ფრთხილად დააფინეთ სუფთა, ნოტიო საფენი ჭრილობაზე.

ზ) საფენზე, ზემოდან დააფინეთ ცელოფანი და დააფიქსირეთ იგი კანზე ლეიკოპლასტიკით.

მუხლი 8. გველის ნაკბენი (შხამიანი)

1. საქართველოში შხამიანი გველები ძალიან მცირეა. მათგან საშიშია გიურზა(სურათზე - ღია

ფერის) და კავკასიური გველგესლა (სურათზე - მუქი ფერის).

2. ნაკბენით გამოწვეული ფატალური შემთხვევები ძირითადად განპირობებულია დაკბენილი პირის ალერგიული რეაქციით, სუსტი ჯანმრთელობით ან დაგვიანებული სამედიცინო დახმარების მიღებით. ფატალური შედეგის თავიდან ასაცილებლად საჭიროა:

ა) დარეკეთ სასწრაფო/გადაუდებელი დახმარების ნომერზე 112

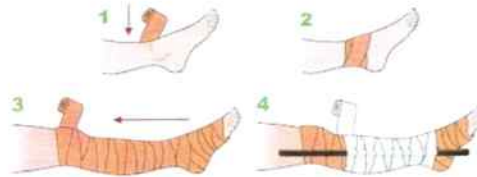

ბ) ჩამოიბანეთ ჭრილობა.

გ) დაადეთ ელასტიური დამწოლი ნახვევი, რათა შეიქმნას შხამის გავრცელება ლიმფური სისტემის გზით

დ) შეამოწმეთ კიდურის მგრძობელობა, ტემპერატურა, ფერი

ე) სახვევმა უნდა დაფაროს სხეულის დიდი ნაწილი, როგორცაა მკლავი ან წვივი. გამოიყენეთ რვიანისებრი ნახვევი მუხლის ან კოჭის სახსრებითვის.

ვ) სახვევის დადების შემდეგ დაზიანების ზემოთ და ქვემოთ შეამოწმეთ მგრძობელობა, ტემპერატურა, ფერი, განსაკუთრებით ხელისა და ფეხის თითებზე. მისი შემოწმება სახვევის დადებამდე და მის შემდეგ დაგეხმარებათ გაიგოთ მგრძობელობის დაკარგვა დაკავშირებულია არსებულ დაზიანებასთან თუ სახვევის კომპრესიასთან.

ზ) შეამოწმეთ სახვევის სიმჭიდროვე. სახვევის ქვეშ თითი ადვილად უნდა თავსდებოდეს, მაგრამ არა ძალიან თავისუფლად.

თ) შეინარჩუნეთ დაზიანებული არე მოსვენებულ მდგომარეობაში. დაზარალებულმა,

მხოლოდ უკიდურესი აუცილებლობისას უნდა იაროს - ნაკბენის შემთხვევაში, სხეულის მოძრაობა ხელს უწყობს შხამის სისხლში გადაადგილებას

ი) თუკი არსებობს საშუალება, იმისა რომ დაზარალებული სასწრაფო დახმარების მოსვლამდე უფრო მალე თავად გადაიყვანოთ სამედიცინო დაწესებულებაში, განახორციელეთ აღნიშნული ქმედება

კ) არ დაადოთ ყინული!

ლ) არ გაკვეთოთ ჭრილობა!

მ) არ ეცადოთ ნაკბენიდან შხამის ამოღება/გამოწოვას!

ნ) დაიმახსოვრეთ! შხამიანი გველის ნაკბენს აღნიშნება 2 ნაჩხვლეტი, ხოლო არაშხამიანი გველის ნაკბენს- ოთხი ან მრავალი ნაჩხვლეტი.

მუხლი 1. ზოგადი ინფორმაცია

1. გაეცანით ელექტროხელსაწყოს ქარხნულ ინსტრუქციას და შეასრულეთ მისი მოთხოვნები.
2. ელექტრო ხელსაწყოს გამოყენება სასტიკად აკრძალულია ნებისმიერი თრობის ზემოქმედების ქვეშ (ალკოჰოლური, მედიკამენტური, ნარკოტიკული და ა.შ).
3. ელექტრო ხელსაწყოების გამოყენებამდე დარწმუნდით, რომ ხელსაწყო არის ქარხნულად გამართული და არ აღენიშნება გარეგანი დაზიანება.
4. აკრძალულია ელ.ხელსაწყოს გამოყენება ქარხნულად გათვალისწინებული დამცავი მოწყობილობის/აქსესუარის გარეშე!
5. ჩანგლისებრი შესაერთებელი უნდა იყოს გამართული და დაზიანების გარეშე.
6. ხელსაწყოს ელ.კაბელი უნდა იყოს ქარხნულად გამართული და დაზიანების გარეშე.
7. ელ. ხელსაწყო გამოყენებული უნდა იქნეს მხოლოდ დანიშნულებისამებრ.
8. გადახურების, გაუმართავი მუშაობის შემთხვევაში, შეაჩერეთ ელ.ხელსაწყოს გამოყენება და ამოიღეთ სამუშაო პროცესიდან .
9. არ ეცადოთ დაზიანებული/დეფექტიანი ელ.ხელსაწყოს თვითნებურად შეკეთებას!
10. აკრძალულია ელ.ხელსაწყოს დაერთება დენის წყაროსთან ჩანგლისებრი შესაერთებლის გარეშე!

11. მოარიდეთ ელ. ხელსაწყო ნესტი/წყალი (ელექტრო შოკის მიღების საფრთხე).
12. ყოველთვის გამოიყენეთ პირადი დამცავი აღჭურვილობა: დამცავი ჩაფხუტი, დამცავი სათვალე/ფარი, დამცავი ხელთათმანები, დამცავი ფეხსაცმელები.(დამატებითი დამცავი აღჭურვილობის გამოყენება დამოკიდებულია ელ.ხელსაწყო სახეობასა და შესასრულებელ სამუშაოზე).
13. ელ.ხელსაწყო დენის წყაროსთან დაერთებამდე, დარწმუნდით რომ ხელსაწყო გამორთულია ხელსაწყოზე არსებული ჩამრთველ-გამომრთველით (ON/OFF უნდა იყოს დაყენებული OFF-ღილაკზე).
14. ელ. ხელსაწყო ნებისმიერი კორექტირებისა თუ მასზე აქსესუარის შეცვლის პროცესამდე აუცილებლად გამორთეთ მოწყობილობა დენის წყაროდან!
15. სამუშაოს შესრულების შემდეგ, არ დატოვოთ ელ.ხელსაწყოები უყურადღებოდ. არ განათავსოთ ელ.სადენები ისეთ ადგილას სადაც მოძრაობა უწყევს სხვა დასაქმებულებს ან/და ტექნიკას.
16. ელ. სადენი მოარიდეთ მაღალ ტემპერატურას, წყალს, ზეთოვან სითხეს, ბასრ ზედაპირებსა და მოძრავ მექანიზმებს, რათა მინიმუმამდე შემცირდეს აღწერილი სადენის დაზიანება.
17. შეინარჩუნეთ ელ. ხელსაწყოები, რომელიც გადმოგეცემათ გამოსაყენებლად - სუფთა და მოვლილ მდგომარეობაში.
18. ხელსაწყოები შეინახეთ მშრალ და უსაფრთხო/იზოლირებულ ადგილას.
19. აკრძალულია გაკვანძული/გადახლართული ელ.სადენიანი ხელსაწყო გამოყენება/დენის წყაროზე დაერთება.
20. დარწმუნდით რომ სპეცტანსაცმელი და ინდივიდუალური დაცვის სხვა საშუალებები კარგად გაქვთ მორგებული, არაფერია ამობურცული და ჩამოკიდებული, რაც შეიძლება ჩაითრიოს ელექტროხელსაწყო მზრუნავმა ნაწილმა და მხოლოდ ამის შემდეგ შეუდევით მუშაობას.

21. სამუშაოს დასრულების შემდეგ გამორთეთ ხელსაწყო ელ. ქსელიდან და შეინახეთ.

მუხლი 2. ელექტრო კუთხსახები

1. კუთხსახების არასწორმა/უსაფრთხოების წესების დარღვევით გამოყენებამ შესაძლოა გამოიწვიოს, როგორც მძიმე ფიზიკური ზიანი, ასევე ფატალური შედეგიც.
2. სამუშაოს დაწყებამდე გამოიყენეთ შემდეგი პირადი დაცვის აღჭურვილობა:

ა) დამცავი ჩაფხუტი.

ბ) ხმაურისგან დამცავი აღჭურვილობა/ყურის დამცავი.

გ) დამცავი რესპირატორი.

დ) დამცავი ხელთათმანები.

ე) დამცავი სახის ფარი / დამცავი სათვალე.

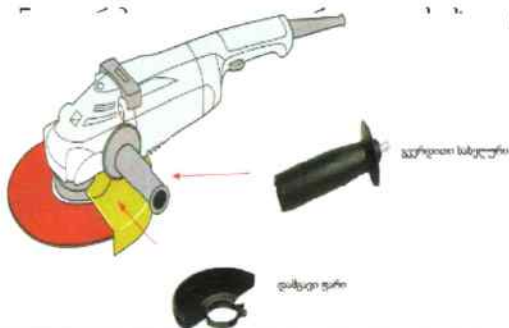
ვ) ამრეკლზაზიანი სამოსი (ტანის სრული დაფარვით).

ზ) დამცავი ფეხსაცმელები.

3. სამუშაოს დაწყებამდე დარწმუნდით, რომ სამუშაო პერიმეტრზე შესაძლებელია უსაფრთხოდ მუშაობა (უსწორმასწორო ზედაპირი-ფეხის გადატრიალება / სრიალა ზედაპირი / აალებადი- ფეთქებაშიში სივრცე და ა.შ).

4. სამუშაო პერიმეტრი გაათავისუფლეთ ადვილად აალებადი და ფეთქებადსაშიში საგნებისა და ნივთიერებებისგან

ურისა და დამცავი ფარის გარეშე ხელსაწყოს გამოყენება!

6. ყოველთვის შეამოწმეთ კუთხსახებისთვის განკუთვნილი საჭრელი/სახეხი დისკი. ნებისმიერი დეფექტის შემთხვევაში(ზზარი,სინესტე,მოტეხლი ნაწილი და ა.შ) შეცვალეთ იგი გამართული/უდეფექტო ქვით
7. კუთხსახებს დაუმონტაჟეთ მხოლოდ მისთვის შესაფერისი ზომის საჭრელი/სახეხი დისკი
8. კუთხსახებს გააჩნია სხვადასხვა დანიშნულების და მატერიის საჭრელი/სახეხი დისკები. აღნიშნული ქვები გამოიყენეთ მხოლოდ მისი დანიშნულებისამებრ! (მაგალითად: საჭრელი დისკი არ უნდა იქნეს გამოყენებული სახეხი სამუშაოსთვის ე.წ „შლიფოვკისთვის“. იმ შემთხვევაში თუ საჭრელ დისკზე გვერდითა მხრიდან დავიტანთ რაიმე საგანს გასახეხად, აღნიშნულმა ქმედებამ შესაძლოა გამოიწვიოს მისი დაზიანება-გატეხვა და ადამიანის ჯანმრთელობის მძიმე დაზიანება).
9. მოითხოვეთ სამუშაოს შესაბამისი საჭრელი/სახეხი დისკი. წინააღმდეგ შემთხვევაში არ შეუდგეთ სამუშაოს და მიმართეთ შრომის უსაფრთხოების წარმომადგენელს.
10. საჭრელი/სახეხი დისკი არასდროს უნდა იქნეს გამოყენებული იმაზე მეტი ბრუნვის სიჩქარით ვიდრე ეს მწარმოებლის მიერ არის განსაზღვრული.
11. არ დაასველოთ/არ გამოიყენოთ ნამიანი ან დასველებული საჭრელი დისკი.
12. აკრძალულია ხელსაწყო ჩართულ მდგომარეობაში დატოვება.
13. მაქსიმალურად მოარიდეთ ხელი/სხეულის ნაწილები მბრუნავი ქვისგან.
14. მუშაობის დროს, ნუ გამოიყენებთ ზედმეტ ძალას/ძალდატანებას.
15. იმ შემთხვევაში თუ კუთხსახები, რომელსაც დამონტაჟებული აქვს საჭრელი/სახეხი დისკი, ძირს დაგივარდათ, აუცილებლად ჩაანაცვლეთ იგი ახლით.
16. არ შეეხოთ ან/და არ დადოთ ძირს ხელსაწყო მბრუნავი ქვით! დაელოდეთ ბრუნვის გაჩერებას და შემდგომ განახორციელეთ მისი განთავსება
17. სამუშაოს დასრულების შემდეგ, არ შეეხოთ საჭრელ ქვას რამდენიმე წუთის განმავლობაში! საჭრელი ქვა შესაძლოა იყოს ცხელი/გახურებული და გამოიწვიოს სხეულის დამწვრობა.
18. აკრძალულია იმ საჭრელი ქვის გამოყენება, რომელიც არ არის გათვლილი კონკრეტულ სამუშაოზე (მეტალის საჭრედ გამოიყენეთ სპეციალურად მეტალის გასაჭრელი დისკი,

ხეხვითი სამუშაოსთვის - სპეციალური სახეხი დისკი და ა.შ).

19. აკრძალულია კუთხსახეხზე ხის საჭრელი პირის გამოყენება.

მუხლი 3. ელექტრო პორტატული ხელის საბურღი, სტაციონალური საბურღი და პერფორატორი

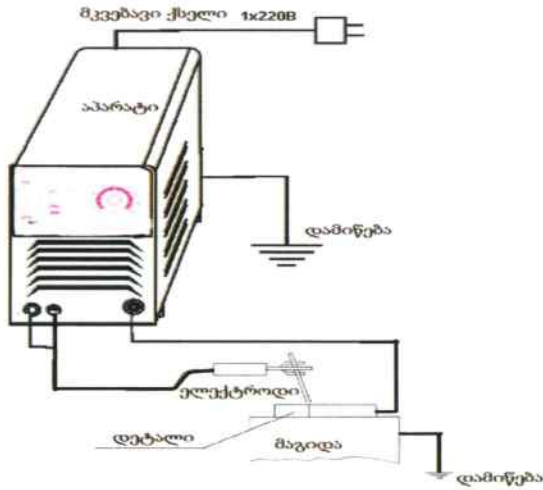

1. სამუშაოს დაწყებამდე დარწმუნდით, რომ ხელსაწყო არის ქარხნულად გამართული და არ აღენიშნება რაიმე სახის ვიზუალური ან/და მექანიკური ზიანი.
2. გაუმართავი/დეფექტის მქონე ხელსაწყოს გამოყენება აკრძალულია.
3. ხელსაწყო აღჭურვეთ სამუშაო აქსესუარებით მანამ, სანამ დააერთებთ მას დენის წყაროსთან.
4. გამოიყენეთ შემდეგი ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები:
 - ა) დამცავი ჩაფხუტი.
 - ბ) დამცავი სათვალე.
 - გ) ხმაურისგან დამცავი აღჭურვილობა.
 - დ) რესპირატორი.
 - ე) დამცავი ხელთათმანები.
 - ვ) ამრეკლხაზიანი სამოსი.
5. სამუშაო პროცესში, ხელსაწყო დაიკავეთ ორივე ხელით (დაუმონტაჟეთ გვერდითი სახელური).
6. აკრძალულია საბურღი სამუშაოების წარმოება მისადგამი კიბის გამოყენებით.
7. გასაბურღი დეტალი მყარად დაამაგრეთ სადგარზე და მხოლოდ ამის შემდეგ

შეუდექით ბურღვას.

8. გამოიყენეთ მხოლოდ ის საბურღი პირები, რომელიც ზუსტად შეესაბამება საბურღ მასალას.
9. ბურღის პირის შეცვლამდე, გათიშეთ ხელსაწყო დენის წყაროდან.
10. არ შეეხოთ ახლად გამორთულ/გაჩერებულ ბურღის პირს! (დამწვრობის მიღების საშიშროება).
11. ხელები/სხეულის ნაწილები მოარიდეთ მბრუნავ მექანიზმსა და საბურღ პირს.
12. მოარიდეთ საბურღი ხანგრძლივ მუშაობას. აღნიშნულმა შესაძლებელია გამოიწვიოს ძრავის გადახურება.
13. მუშაობის დროს, ნუ გამოიყენებთ ზედმეტ ძალას/ძალდატანებას.
14. არ განახორციელოთ საბურღი სამუშაოს დაწყება თავიდანვე მაქსიმალური სიჩქარით! დაიტანეთ საბურღი პირი გასაბურღ ზედაპირზე და ზომიერად მოუმატეთ ბრუნვის სიჩქარეს.
15. არ დაფაროთ ბურღის ძრავთან არსებული სავენტილაციო ჭრილები.
16. სამუშაოს დასრულების შემდეგ, არ შეეხოთ ან/და არ დადოთ ძირს ხელსაწყო მბრუნავი პირით! დაელოდეთ ბრუნვის გაჩერებას და შემდგომ განახორციელეთ მისი შენახვა/განთავსება.
17. სტაციონალური ბურღით მუშაობისას დამატებით დარწმუნდით, რომ ხელსაწყო სამუშაო არე აღჭურვილია დამცავი ფარით, ხოლო გარსაცმით უნდა იყოს აღჭურვილი ხელსაწყო ბრუნის გადაცემის მოწყობილობა (ღვედური თუ კბილანური), ასევე უნდა გამოიყენოთ ზემოაღნიშნული ინდივიდუალური დაცვის საშვალებები.
18. პერფორატორით მუშაობისას დამატებით გამოიყენეთ ვიბრაციის საწინააღმდეგო ხელთათმანები.
19. კედლის ან სხვა საგნის გაბურღვისას დარწმუნდით, რომ გასაბურღ ადგილას არ გადის ელ. სადენი და მხოლოდ ამის შემდეგ შეუდექით ბურღვას.

მუხლი 4. ელექტროსაშემდუღებლო აპარატი

1. სამუშაოს დაწყებამდე სამუშაოების ხელმძღვანელი ვალდებულია ჩაუტაროს პერსონალს მიზნობრივი ინსტრუქტაჟი უსაფრთხოების ზომების შესახებ.
2. საშემდუღებლო სამუშაოების წარმოება ნებადართულია მხოლოდ კარგად განიავებად სივრცეებში.
3. საშემდუღებლო სამუშაოების წარმოებისას შედუღების ზონა (შედუღების რკალი, მდნარი ლითონი) არის ელექტრო შემდუღებელის შესაძლო დაზიანების წყარო შედუღების რკალის გამოსხივებისგან, სითბოსგან და მდნარი ლითონის ნაპერწკლებისგან.
4. შედუღების დროს გამოსხივებისგან, გამდნარი ლითონის ნაპერწკლებისგან თვალების, სახის, თავისა და კისრის კანის დასაცავად, აგრეთვე ლითონის ორთქლის, წიდის და აეროზოლების პირდაპირი ზემოქმედებისაგან სასუნთქი ორგანოების ნაწილობრივი დასაცავად, აუცილებელია შუშის ფილტრიანი დამცავი ფარის გამოყენება. სამუშაოების ჩატარებისას ასევე გამოიყენე ბრეზენტის სპეცტანსაცმელი და სხვა ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები (ბრეზენტის ხელთათმანი, ტყავის ფეხსაცმელი, რესპირატორი), იქონიე ისინი სუფთა და გამართულ მდგომარეობაში და შეინახე ამისთვის სპეციალურად გამოყოფილ ადგილას.
5. შედუღების ზონიდან 20 მეტრის მანძილზე (რკალის გამოსხივება მხედველობისთვის საშიშია 20 მ-მდე მანძილზე) მყოფმა ყველა დამხმარე თუ სხვა სამუშაოთ დაკავებული პირი უნდა აღიჭურვოს შესაბამისი სათვალეებით და ფილტრებით.
6. სათავსების იატაკი, სადაც მოწყობილია მუდმივი ადგილები ელექტროსაშემდუღებლო სამუშაოების ჩასატარებლად უნდა იყოს უწყვი მასალის. სათავსებში, სადაც წარმოებს დეტალების შედუღება წინასწარი გახურების გარეშე, უნდა მოეწყოს ფენილი უწყვი მასალისგან და გამოირიცხოს ნაპერწკლების და ნაღვენთების წვად წედაპირებზე მოხვედრა.
7. აკრძალულია ელექტროსაშემდუღებლო დანადგარის დამიწების გარეშე გამოყენება.
8. სადენები განთავსდეს ისე, რომ დაცული იყოს მექანიკური დაზიანებისაგან და მაღალი

ტემპერატურის ზემოქმედებისგან, ასევე მოარიდეთ სადენები ნესტიან არეს.

9. სამუშაოს დასრულების შემდეგ გამორთეთ დანადგარი ელექტროქსელიდან და შეინაზე.

მუხლი 5. სალესი/სახეხი დაზგა

1. დაზგის მთავარი აქტიური ელემენტია აბრაზიული დისკი.
2. დარწმუნდით, რომ დაზგა არჭურვილია დამცავი ფარებით და გარსაცმით, დამიწებულია და მხოლოდ ამის შემდეგ შეუდევით საქმიანობას.
3. აკრძალულია დამუშავების ტექნოლოგიის დარღვევა, მათ შორის საშიში მეთოდების გამოყენება.
4. მუშაობის დროს, ნუ გამოიყენებთ ზედმეტ ძალას/ძალდატანებას და მკვეთრ მოძრაობებს.
5. მცირე დეტალების დასამუშავებლად გამოიყენეთ სპეციალური დამჭერები.
6. არ გამოიყენოთ სალესი ქვის გვერდითი ზედაპირი თუ სალესი ქვა არ არის განკუთვნილი ასეთი სამუშაოებისთვის.
7. გამოიყენეთ შემდეგი პირადი დაცვის აღჭურვილობა:
 - ა) ბამბისგან დამზადებული სპეცტანსაცმელი.
 - ბ) დამცავი ჩაფხუტი.
 - გ) ხმაურისგან დამცავი აღჭურვილობა/ყურის დამცავი.
 - დ) დამცავი რესპირატორი.
 - ე) დამცავი სახის ფარი / დამცავი სათვალე.
 - ვ) დამცავი ფეხსაცმელები.

დასუფთავება/დალაგების განმახორციელებელი პერსონალისთვის

მუხლი 1. დასუფთავება/დალაგების განმახორციელებელი პერსონალის ვალდებულები და აკრძალვები

დასუფთავება/დალაგების განმახორციელებელი პერსონალი ვალდებულია:

- ა) მოვალეობის შესრულების დაწყებამდე გაიაროს შესავალი ინსტრუქტაჟი შრომის უსაფრთხოებაში;
- ბ) იხელმძღვანელოს შრომის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ინსტრუქციებით, სამართლებრივი ნორმებითა და სხვა წესებით და დაემორჩილოს დამსაქმებლის მიერ დადგენილ სამუშაო პროცედურებს;
- გ) შეასრულოს სამუშაო და გამოიყენოს სამუშაო ინვენტარი, ქიმიური ნივთიერებები და სხვა საშუალებები ინსტრუქციებისა შესაბამისად;
- დ) კუთვნილებისამებრ, ინსტრუქციების შესაბამისად, გამოიყენოს ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები (ხელთათმანი, მტვრისგან დამცავი ნიღაბი, სათვალე, წინსაფარი, უსაფრთხოების ღვედები და სხვა);
- ე) დაიცვას დამსაქმებლის, შრომის უსაფრთხოების სპეციალისტის, უნივერსიტეტის ექიმისა და ზედამხედველი ორგანოს განკარგულებები, მითითებები და რეკომენდაციები შრომის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;
- ვ) არ გამოცხადდეს სამუშაოზე ალკოჰოლური, ნარკოტიკული, ტოქსიკური ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში და სამუშაოს შესრულებისას არ მოიხმაროს ასეთი მდგომარეობის გამომწვევი ნივთიერებები;
- ზ) დაემორჩილოს სამუშაო სივრცეში თამბაქოს მოხმარების შესახებ აკრძალვებს;
- თ) ნაგვის ასაღებად გამოიყენოს შესაბამისი ინვენტარი (ცოცხი, აქანდაზი);

ი) მტვერსასრუტი და სხვა ელექტროსაწმენდი ხელსაწყოთა გამოყენების წინ შეამოწმოს გამართულობაზე, ასევე ელ. კაბელის და ელ. ჩანგლის დეფექტებზე.

კ) მტვერსასრუტის და სხვა ელექტროსაწმენდი ხელსაწყოთა მტვერის დამჭერი ტომრების და სხვა შესაცვლელი დეტალების მოხსნა/დაბნევა განხორციელდეს მხოლოდ დენის წყაროდან გამორთულ მდგომარეობაში;

ლ) ელექტროსაწმენდი ხელსაწყოების ელ. ქსელიდან გამოვრთვისას ერთ ხელი მოვკიდოთ ელ. ჩანგალს, მეორე ხელით დავიჭიროთ როზეტი.

მ) ზამთრის პერიოდში თოვლისა და ყინულისგან უნივერსიტეტის შემოსასვლელების, გარე კიბეების გასაწმენდად გამოიყენოს შესაბამისი ინვენტარი (ნიჩაბი, ყინულსამტვრევი, ცოცხი);

ნ) მიაქციოს ყურადღება და მოუფრთხილდეს ეზოს პერიმეტრზე არსებულ გამწვანებას;

ო) ბალახის საცელავე ტრიმერის გამოყენების დროს, მომატებული ხმაურისგან თავის დასაცავად გამოიყენოს ხმაურმხშობი, გამტვერიანების დროს შესაბამისი რესპირატორი და შესაძლო ასხლეტილი მყარი ნაწილაკებისაგან დასაცავად - სახის დამცავი ფარი;

პ) სამუშაო პროცესი განხორციელოს სპეცტანსაცმლით; ჟ) სიმაღლეზე სამუშაოს დაწყების წინ შეამოწმოს ქარხნულად დამზადებული გასაშლელი კიბეების ვარგისიანობა, ზედაპირული შემოწმებით დარწმუნდეს კიბის ვარგისიანობაში, მდგრადობაში, გამძლეობაში.

რ) დახურული ელექტრო როზეტები, გაიწმინდოს მხოლოდ მშრალი ჩვრით.

1. პერსონალს ეკრძალება:

ა) ნაგვის/ნარჩენის დაწვა;

ბ) ისეთი სამუშაოს შესრულება, რომელიც არ შედის მათ ფუნქცია-მოვალეობაში;

გ) სამუშაო აღჭურვილობის (ინვენტარის/ინსტრუმენტების) თვითნებურად შეკეთება/მოდიფიცირება;

დ) სამუშაო ინვენტარის/ინსტრუმენტების უყურადღებოდ დატოვება;

ე) სიმაღლეზე მუშაობა უსაფრთხოების ღვედების, ქამრის და თავის დამცავი ჩაფხუტის გარეშე;

ვ) ქსელში ჩართული ელექტროხელსაწყოს (მ.შ. ჭაღების) დასუფთავება.

3. საფრთხეები და შესაძლო რისკები

1. საფრთხე - ფიზიკური შრომა, საყოფაცხოვრებო ქიმიკატები, სიმაღლეზე მუშაობა (ნაგვის ხელით აღება, თოვლისა და ყინილისგან გასუფთავება, ბუჩქების და ხეების ბალის მაკრატლით გაკრეჭა, დასუფთავებისას ქიმიკატების გამოყენება, ჭაღების, კედლების და მინების გაწმენდა) რისკები - საყრდენ-მამოძრავებელი აპარატის და ფუნქციური სისტემების დაზიანება, ინტოქსიკაცია, სხეულის სხვადასხვა სახის დაზიანება, ელექტროშოკი;

4. სამუშაოს დაწყების წინ

1. შეამოწმე სამუშაო ინვენტარის და ინსტრუმენტების მდგომარეობა;
2. დარწმუნდი, რომ სამუშაო არეალში არ იმყოფება სხვა პირი (განსაკუთრებით საშიში სამუშაოს შესრულების დროს);
3. დარწმუნდი დასალაგებელი ტერიტორიის უსაფრთხოებაში;
4. ჩაიცვი სპეცტანსაცმელი;
5. საჭიროებისამებრ გამოიყენე ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები;
6. მიიღე ინფორმაცია საფრთხის შემცველი ფაქტორების შესახებ;

5. ქიმიკატებთან მუშაობა

1. ქიმიკატებთან მომუშავე პერსონალს წარმოადგენს პერსონალი, რომელიც უზრუნველყოფს პროცესების სტანდარტების შესაბამისად წარმართვას, უზრუნველყოფს საწყობებსა და საწარმოო ზონებში საჭირო ადგილებზე ქიმიური მასალების გამოყენებას MSDS-ის (მასალის უსაფრთხოების პასპორტის) შესაბამისად. ასუფთავებს გარემოს და კონტაქტი აქვს ნარჩენებთან.

ეს პერსონალია დამლაგებლები.

2. ქიმიკატებთან მომუშავე პერსონალის დაზიანების მიზეზი შეიძლება გახდეს აგრესიული ქიმიური სუბსტრატები, მჟავები, ტუტეები, მარილები და სხვა.
3. პერსონალმა შეიძლება მიიღოს შემდეგი დაზიანება: კანის, სასუნთქი გზების, თვალის დამწვრობა, გაღიზიანება, შესუნთქვის, გაშხეფების, შესხმის გამო, ასევე, ქიმიური მოწამვლა, ალერგიული შეტევა და ანაფილაქსიური შოკის განვითარება. შეიძლება შეისუნთქოს გადაჭარბებული რაოდენობის ქიმიური საშუალება.
4. შესაძლებელია პერსონალის შეცდომის, დანადგარების მწყობრიდან გამოსვლის, ან სხვა შემთხვევითი მიზეზის გამო ტოქსიური აირის, წვადი და თხევადი ნივთიერებებისაგან მოხდეს მოწამვლა, ალერგიული რეაქცია, გონების დაკარგვა, დამწვრობა და სხვა ტრამვული დაზიანება.

6. აუცილებელი პრევენციული ქმედებები რისკების შესამცირებლად

1. ინფორმაცია ქიმიკატების უსაფრთხოების შესახებ - MSDS (მასალის (ქიმიკატის) უსაფრთხოების პასპორტი) ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ქიმიკატის შენახვის და გამოყენების ადგილას. MSDS - ინახება მატერიალური რესურსების მართვის დეპარტამენტის დასუფთავების განყოფილების უფროსთან. MSDS-ის ასლები უნდა ჰქონდეს აგრეთვე დასუფთავება/დალაგების განმახორციელებელ პერსონალს სამუშაო ადგილზე იმ შემთხვევისათვის, თუ საჭირო გახდა დაზიანებული პერსონალის დახმარება.
2. მატერიალური რესურსების მართვის დეპარტამენტის დასუფთავების განყოფილების უფროსი უნდა აკონტროლოს და დარწმუნებული იყოს, რომ ყველა ქიმიკატი მოთავსებულია ორიგინალურ შეფუთვაში.

7. პერსონალმა უნდა იცოდეს:

- ა) როგორ უნდა აირიდონ თავიდან სახიფათო ქიმიკატის გავლენა - ქიმიკატები გამოვიყენოთ მინიმალური რაოდენობით და გამოვიყენოთ ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები;
- ბ) მექანიზმები, რომლითაც ხდება საფრთხის არიდება - ქიმიკატის მავნე თვისებების ცოდნა და შესაბამისი ინდივიდუალური დაცვის საშუალებების გამოყენება;
- გ) პროცედურები, რომელიც უნდა შესრულდეს პერსონალის დაზიანების შემთხვევაში - უნდა მოხდეს დაზიანებული ადგილის ჩამობანა, პერსონალი უზრუნველყოფილი უნდა

იყოს თვალის ამოსაბანი შხაპით;

დ) ეტიკეტების განმარტება და ინფორმაცია (MSDS) - მასალის (ქიმიკატის) უსაფრთხოების პასპორტი მოიცავს ინფორმაციას მისი მავნე თვისებების შესახებ, რაც დაგვეხმარება მავნე გავლენებისგან პრევენციაში;

ე) სათანადო შენახვის და ეტიკეტირების პროცედურები - ყელა ქიმიკატი უნდა ინახებოდეს ორიგინალურ შეფუთვაში, რათა გამოირიცხოს მისი შეცდომით ხმარება;

ვ) ლატექსის მიმართ მგრძობიარე პერსონალმა გამოიყენოს არალატექსის ან ფხვნილის გარეშე ხელთათმანები;

ზ) დაიცავით ქიმიკატებთან მუშაობის უსაფრთხოების წესები;

თ) გამოიყენეთ ბარიერები: ხელთათმანები, დამცავი სათვალეები, რესპირატორი, სამუშაო ტანსაცმელი;

ი) დაიბანეთ ხელი და სხეულის ღია ნაწილები ყოველთვის, როცა კონტაქტში იქნები ქიმიკატთან;

8. ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებია:

ა) სპეცტანსაცმელი;

ბ) ხელთათმანი;

გ) დამცავი სათვალე;

დ) რესპირატორი;

ე) უსაფრთხოების ღვედები და ქამარი;

ვ) თავის დამცავი ჩაფხუტი;

ზ) ხმაურმხშობი;

თ) სახის დამცავი ფარი;

(შენიშვნა ზემოაღნიშნული ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები არა პირველი, არამედ დაცვის უკანასკნელი საფეხურია. ხოლო დაცვის პირველი საშუალებაა იმ სტრატეგიის და ტაქტიკის შერჩევა, რომელიც მინიმუმამდე დაიყვანს რისკებს).

9. სამუშაოს დასრულების შემდეგ:

- ა) სამუშაო ინვენტარი/იარაღები/ქიმიკატები/სპეცტანსაცმელი შეინახე განცალკევებულად, შესაბამის ადგილებში ისე, რომ არ იყოს სხვა პირებისთვის ხელმისაწვდომი;
- ბ) დაასუფთავე კუთვნილი სამუშაო ადგილი;
- გ) შეუსაბამოების აღმოჩენის შემთხვევაში ინფორმაცია მიაწოდოს ადმინისტრაციას.

ინსტრუქტაჟი N6

მუხლი 1. ოფისის დასაქმებულთა შრომის უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟი

1. ოფისის პირობებში მუშაობის დროს უნდა დაიცვა შემდეგი მარტივი წესები:

- ა) იყავი ყურადღებით გადაადგილების დროს;
- ბ) საშიშია მოძრაობის დროს კითხვა;
- გ) არ შეაკეთო ელექტრომოწყობილობა. შეატყობინე პასუხისმგებელ პირს;
- დ) სიგარეტის მოწევა აკრძალულია შენობაში ყველგან და ნებადართულია მხოლოდ ამისთვის განკუთვნილ ადგილზე. დარწმუნდი, რომ კარგად ჩააქრეთ ასანთი, სიგარეტი და ა.შ.
- ე) სასტიკად აკრძალულია ნარკოტიკის და ალკოჰოლიანი სასმელის შემოტანა ოფისში. ასევე, აკრძალულია ნარკოტიკის და ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პიროვნების ოფისის ტერიტორიაზე ყოფნა;
- ვ) არ გადაადგილო ხანძარსაწინააღმდეგო მოწყობილობები ოფისის ტერიტორიაზე, თუ ამის აუცილებლობა არ არსებობს;
- ზ) ყურადღებით გაეცანი და შეისწავლე ხანძარსაწინააღმდეგო და საევაკუაციო პროცედურები, იცოდე, სად არის უახლოესი საგანგაშო სისტემა, სად არის უახლოესი სახანძრო გასასვლელი, როგორ უნდა მოხდეს ოფისის ევაკუაცია;
- თ) ისწავლე ცეცხლმაქრის გამოყენების წესები;
- ი) განგაშის შემთხვევაში არ ჩავარდე პანიკაში, არ დაიწყო ზედმეტი მოძრაობები და სირბილი, შეინარჩუნე სიმშვიდე, ეცადე გამორთო ძირითადი ელექტროხაზი, არ დაიწყო პირადი და ოფისის ნივთების გამოტანა, დახურე კარები და ფანჯრები და კედელზე

გაკრული საევაკუაციო გეგმის მიხედვით მიხედვით სასწრაფოდ დატოვე შენობა და მიდი თავშეყრის ადგილზე;

კ) კიბეზე მოძრაობისას, განსაკუთრებით ქვემოთ ჩასვლისას, აუცილებლად დაეყრდენი კიბის მოაჯირს;

ლ) არასოდეს დატოვო ნივთები კიბის საფეხურებზე;

მ) არასოდეს დატოვო იატაკზე დაგდებული წვეტიანი ნივთები, მასზე შეიძლება ვინმემ დააბიჯოს;

ნ) თავი აარიდე მძიმე ნივთების მაღალ თაროებზე შემოდებას;

ო) არასოდეს ჩაყარო წვეტიანი და ბასრი ნივთები ქალაქის სანაგვე ვედროებში, გახსოვდეს, რომ მათი დასუფთავებისას შეიძლება დაშავდეს დამლაგებელი;

პ) პრინტერების, ფაქსების და ქსეროქსების ქალაქით შევსებისას, ან გასუფთავების დროს დარწმუნდი, რომ ისინი გათიშულნი არიან ელექტროქსელიდან;

რ) არ შედგე ბორბლებიან სკამებზე სიმაღლიდან ნივთების ჩამოსაღებად;

ს) ისეთი ნივთები, როგორცაა საქალაქო დანა, ჭიკარტები, სტეპლერები, მაკრატელი - შეინახე უსაფრთხო ადგილას;

ტ) ოფისში გამოყენებული ქიმიკატების MSDS-ები (მასალის (ქიმიკატის) უსაფრთხოების პასპორტი) ხელმისაწვდომი უნდა იყოს პერსონალისთვის საჭიროების შემთხვევაში გამოყენებისათვის.

უ) სიფრთხილე დაიცავი ელექტროხელსაწყოებთან მუშაობის დროს, ყოველი დაზიანება მოახსენე ადმინისტრაციას, ან უსაფრთხოების სამსახურს;

ფ) ყურადღება მიაქციე, რომ სისტემა არ გადაიტვირთოს ზედმეტი მოწყობილობების ჩართვით;

ქ) დარწმუნდი, რომ საგნის (ტვირთის) გადატანისას ხედავ გზას;

ღ) მძიმე ნივთები მოათავსე დაბალ თაროებზე;

ყ) არ ჩახერგო გასასვლელები;

შ) ნაგვის ურნები განათავსე უსაფრთხო ადგილზე, არ დაბლოკო სამოძრაო გზები;

ჩ) უზრუნველყავი იატაკზე ან კიბეზე დაღვრილი სითხის (ჩაი, ყავა და სხვ.), მოწმენდა, რაც შეიძლება გახდეს ფეხის გაცურების მიზეზი;

ც) გაეცანი საევაკუაციო გეგმას, საგანგებო მართვის გეგმას და მითითებულ ტელეფონის ნომრებს;

ძ) ხანძრის ან მიწისძვრის შემთხვევაში პანიკის გარეშე სწრაფად დატოვით შენობა და შეიკრიბეთ საევაკუაციო პუნქტზე;

წ) მიწისძვრის დროს თუ შენობის დატოვება შეუძლებელია, დადექით შენობის საყრდენ კედელში დატანებული კარის ღიობში. თუ იქ დადგომა შეუძლებელია, ან არასაიმედოა შენობის კედლები, თავი შეიფარეთ მაგიდის ქვეშ;

ჭ) მოერიდე ელექტროგადამცემ ხაზებთან სიახლოვეს ან, მათ ქვეშ დგომას;

ხ) გახსოვდეს! ძლიერი მიწისძვრის დროს ბიძგები რამოდენიმეჯერ მეორდება. ყველაზე საშიში პერიოდია მიწისძვრიდან პირველი 2-3 საათი;

2. კომპიუტერთან მუშაობა

1. სამუშაოს დაწყებამდე:

ა) დაათვალიერე და შეამოწმე, რომ მოწყობილობები სამუშაო რეჟიმშია, ელექტროსადენები არ არის გადახლართული, განათების დონე დამაკმაყოფილებელია, როზეტები გამართულია;

ბ) დარწმუნდი, რომ ელექტროგადამცემი სადენები არ ედებიან ბასრ და მჭრელ საგნებს. ასევე, არ დაუშვა მაგიდის/სკამის ფეხის დადგმა/გამოდება ელექტროსადენზე, ინტერნეტის და ტელეფონის კაბელებზე;

გ) კომპიუტერის ჩართვისას, დაიცავი მოწყობილობის ჩართვის შემდეგი თანმიმდევრობა:

დ) ჩაირთოს ელექტრომომარაგება;

ე) ჩაირთე პერიფერიული მოწყობილობები (პრინტერი, მონიტორი, სკანერი და ა.შ.);

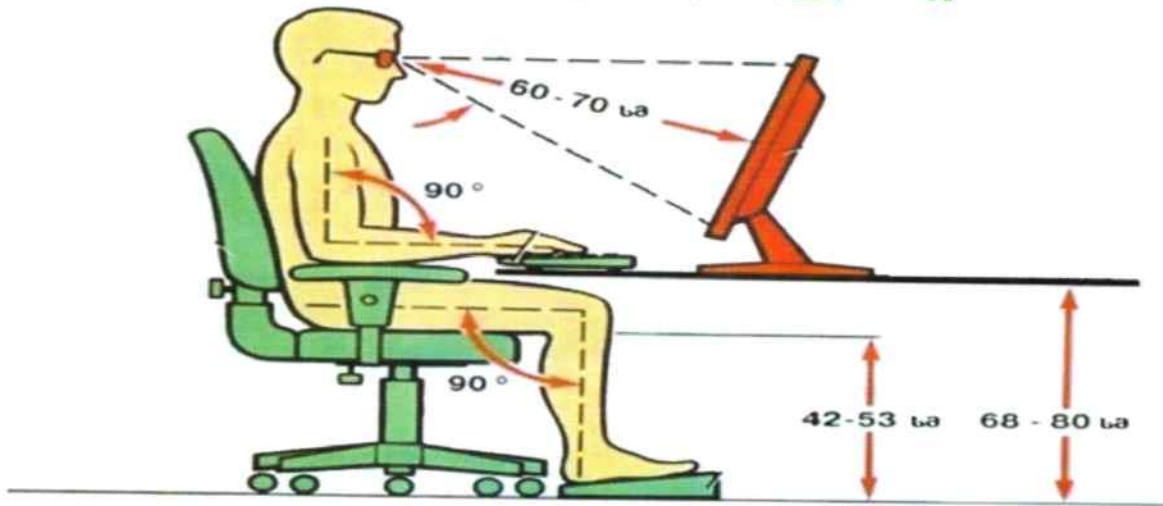
ვ) ჩაირთე კომპიუტერი (პროცესორი).

ზ) აღჭურვილობის, ინვენტარის, ელექტრული გაყვანილობის და სხვა გაუმართაობების შესახებ უნდა ეცნობოს უშუალო ხელმძღვანელს.

თ) პრობლემების აღმოფხვრამდე დაუშვებელია მუშაობის დაწყება.

2. კომპიუტერთან მუშაობისას ჯდომის ოპტიმალური წესი მოცემულია ქვემოთ მოყვანილ სურათზე. საჭიროების შემთხვევაში, შეცვალე სკამის/სავარძლის პოზიცია ისე, რომ გამოირიცხოს სხეულის დაძაბულობა.

კომპიუტერთან სწორად ჯდომის წესი

რა ზიანი შეიძლება მიაყენოს თქვენს ჯანმრთელობას კომპიუტერთან ჯდომის წესების დარღვევამ

3. მუშაობის პროცესში:

- ა) არ შეეხო ელექტრომოწყობილობას სველი ხელებით;
- ბ) მოკლე ჩართვაზე ეჭვის შეტანის შემთხვევაში ელექტრომოწყობილობა დაუყოვნებლივ გათიშე ქსელიდან და გაუმართაობის აღმოსაფხვრელად გამოიძახე კვალიფიციური პერსონალი;

- გ) დაიცავი თვალებიდან მონიტორამდე დაშორების რეკომენდირებული მანძილი - 60-70 სმ ფარგლებში;
- დ) გამოიყენე შესვენებები და შეასრულე სავარჯიშოები ფეხებისთვის;
- ე) თვალის კუნთების დაძაბულობის მოსახსნელად ყოველ 2 საათში ერთხელ გააკეთე თვალების ვარჯიში (გადაიტანე მზერა მონიტორიდან, მაგ. გადაიხედე ფანჯრიდან, დაათვალიერე არემარე, მზერა მიაბყარი, რიგ-რიგობით, შორს და ახლოს არსებულ ობიექტებს და მაქსიმალურად გაიმეორე ეს მოქმედა;
- ვ) კომპიუტერთან სწორი მუშაობისას აუცილებელია რომ შენარჩუნებული იყოს სწორი, პოზა.
- ზ) კომპიუტერთან მუშაობისას დაუშვებელია:
- თ) პროცესორის უკანა პანელზე შეხება, როდესაც დენი ჩართულია;
- ი) პერიფერიული მოწყობილობის ინტერფეისის კაბელების შეერთება/გადაერთება,
- კ) როდესაც დენი ჩართულია;
- ლ) მოწყობილობების ზედაპირებზე ფურცლების და სხვა საგნების დაწყობა;
- მ) კლავიატურის, ეკრანის, პრინტერის და ა.შ. დასველება;
- ნ) მოწყობილობის დამოუკიდებლად გახსნა და რემონტი.
- ო) ავარიულ სიტუაციებში:
- პ) ელექტროსადენების წყვეტის, აპარატურაში სითხეების მოხვედრის, დამწვრის სუნის და სხვა გაუთვალისწინებელი სიტუაციისას დაუყოვნებლივ გათიშე მოწყობილობა ელექტროქსელიდან და აცნობე უშუალო ხელმძღვანელს;
- ჟ) ნებისმიერი პროგრამული და ტექნიკური ხარვეზის შემთხვევაში აცნობე უშუალო ხელმძღვანელს;
- რ) მოწყობილობის აალების ან ხანძრის კერის შემჩნევის შემთხვევაში იმოქმედე სახანძრო უსაფრთხოების წესებით.
- ს) უბედური შემთხვევისას დაუყოვნებლივ აღმოუჩინე პირველად დახმარება დაშავებულს;
- ტ) მხედველობის მკვეთრი გაუარესების, ან საგნებზე ფოკუსირების შეუძლებლობის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ დატოვე სამუშაო ადგილი, შეატყობინე ხელმძღვანელს და მიმართავს ექიმს.
- უ) აცნობე უშუალო ხელმძღვანელს ნებისმიერი სიტუაციის შესახებ, რომელიც საფრთხეს უქმნის ადამიანების სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, ასევე, საკუთარი ჯანმრთელობის

მდგომარეობის გაუარესების შესახებ, მათ შორის მწვავე დაავადებების ნიშნების გამოვლენის შესახებ.

4. სამუშაოს დასრულებისას:

- ა) გამორთე მოწყობილობები ელექტრო ქსლიდან;
- ბ) მოწყობილობები მხოლოდ ქსელიდან გათიშვის შემდეგ გაწმინდე;
- გ) მოაწესრიგე სამუშაო ადგილი;
- დ) შეატყობინე ხელმძღვანელს ნებისმიერი გაუმართაობის შესახებ.

5. დამატებითი მოთხოვნები არქივებსა და ბიბლიოთეკებში მომუშავეთათვის

- 1. ძველ წიგნებთან და საარქივო მასალებთან მუშაობისას აუცილებლად გამოიყენე ხელთათმანები და რესპირატორი.
- 2. მაღალი თაროდან წიგნების ან საარქივო მასალების ჩამოღებისას გამოიყენე ქარხნულად დამზადებული გასაშლელი კიბე და ასვლისას და დგომისას შეინარჩუნე მასთან სამწერტილიანი კონტაქტი.
- 3. საცავეებში მუშაობის დასრულების შემდეგ გათიშე განათება.
- 4. საცავეებში აკრძალულია ელექტროგამათბობელი ხელსაწყოების გამოყენება.

სიმაღლეზე მუშაობის უსაფრთხოების წესები და სიმაღლეზე მუშაობისას დასაქმებულის თანმდევი ინსტრუქტაჟი

მუხლი 1. ზოგადი მოთხოვნები

1. სიმაღლეზე სამუშაოებს მიეკუთვნება ის სამუშაოები, სადაც არსებობს 2 მეტრის და მეტი სიმაღლიდან ვარდნის საფრთხე;
2. სიმაღლეზე მუშაობა წარმოადგენს მომეტებული საფრთხის შემცველ, მძიმე, მავნე და საშიშპირობებიან სამუშაოთა კატეგორიას და იქ დასაქმებული ყოველი პირი ვალდებულია სამუშაოს დაწყებამდე შრომის უსაფრთხოების სამსახურისაგან მიიღოს ინფორმაცია ტერიტორიაზე არსებული საფრთხეებისა და რისკების შესახებ;
3. დასაქმებელი იღებს ვალდებულებას ჩაატაროს წინასწარი კონსულტაციები დასაქმებულ პირებთან სამუშაო გარემოს გაუმჯობესების/რეორგანიზების შესახებ და მათთან ერთად დაგეგმოს შესაბამისი ღონისძიებები.
4. სიმაღლეზე მუშაობისას შესაძლებელია შემდეგი ფაქტორების ზემოქმედება:
 - ა) სამუშაო ადგილის განლაგება მიწიდან (გადახურვის, იატაკის) დაშორებით მნიშვნელოვან სიმაღლეზე და დასაქმებულის შესაძლო გადმოვარდნა ან მასზე რაიმე საგნის გადმოვარდნა;
 - ბ) კონსტრუქციების ჩამოშლა (ხარაჩო, კიბეები და საკიდი ხარაჩო და სხვა დამხმარე მოწყობილობა);
 - გ) დაცურება (ზედაპირის მოყინვა, დანესტიანება, დაზეთოვნება);
 - დ) ელექტროდენი;
 - ე) მოძრავი მანქანები და მექანიზმები;
 - ვ) ქარის მომეტებული სიჩქარე (ღია სივრცეში მუშაობის პირობებში);
 - ზ) სამუშაო სივრცეში ჰაერის მაღალი ან დაბალი ტემპერატურა;
 - თ) მჭრელი საგნები;
 - ი) სამუშაო სივრცის არასაკმარისი განათება;
 - კ) ფიზიკური გადატვირთვა.
5. სიმაღლეზე დამოუკიდებლად მუშაობაზე დაიშვება პირი 18 წლის ასაკიდან, რომელსაც გააჩნია სათანადო ცოდნა და კომპეტენცია, ამასთან ფლობს შესაბამის მოწმობას, რომელმაც

გაიარა სამედიცინო შემოწმება და არა აქვს უკუჩვენებები, რათა შეასრულოს აღნიშნული სამუშაოები, შესავალი ინსტრუქტაჟი შრომის უსაფრთხოების დაცვის წესების შესახებ, ასევე ადგილზე გაიარა სწავლება ან/და სტაჟირება შესასრულებელი სამუშაოების თაობაზე. დასაქმებულები, რომლებიც პირველად დაიშვებიან მაღლივ სამუშაოებზე ვალდებული არიან ერთი წლის განმავლობაში იმუშაონ გამოცდილი თანამშრომლის უშუალო მეთვალყურეობის ქვეშ, რომლებიც დაინიშნებიან ხელმძღვანელობის ბრძანებით.

6. დასაქმებული, რომელიც დაიშვება სიმაღლეზე სამუშაოებზე ვალდებულია:

ა) შეასრულოს მხოლოდ ის სამუშაო, რომელიც განსაზღვრულია სამუშაო ან თანამდებობრივი ინსტრუქციით;

ბ) შეასრულოს შიდა განაწესით განსაზღვრული მოთხოვნები;

გ) დანიშნულებისამებრ გამოიყენოს ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები (დამცავი ქამარი, ჩაფხუტი, სასიგნალო ჟილეტი, სპეცტანსაცმელი, სპეცფეხსაცმელი, უსაფრთხოების ღვედი, დამცავი ბაგირი);

დ) დაიცვას შრომის უსაფრთხოებით გათვალისწინებული მოთხოვნები;

ე) დაუყოვნებლივ შეატყობინოს თავის უშუალო ან ზემდგომ ხელმძღვანელს იმ სიტუაციის შესახებ, რომელიც საფრთხეს უქმნის პიროვნების სიცოცხლეს და ჯანმრთელობას, მომხდარი ყოველი უბედური შემთხვევის, თავისი ჯანმრთელობის გაუარესების შესახებ;

ვ) გაიაროს სწავლება სამუშაოების შესრულების უსაფრთხო მეთოდების და პირველადი დახმარების აღმოჩენის თაობაზე;

ზ) გაიაროს შრომის უსაფრთხოების ინსტრუქტაჟი და მისი ცოდნის შემოწმება;

თ) გაიაროს პერიოდული სავალდებულო სამედიცინო შემოწმებები (მისი შრომითი საქმიანობის პერიოდში), ასევე აუცილებლობის შემთხვევაში არაგეგმიური შემოწმებები;

ი) იცოდეს ხანძარქრობის საშუალებების გამოყენება;

კ) შეეძლოს პირველადი დახმარების აღმოჩენა.

7. ღია სივრცეში სიმაღლეზე მუშაობა აკრძალულია:

ა) წვიმის დროს;

ბ) რეგლამენტით დადგენილი ჰაერის ტემპერატურის ზღვრული ნორმების გადაჭარბების დროს;

გ) ქარის სიჩქარის 10-12 მ/წ და მეტის დროს;

დ) ძლიერი თოვლიანობისა და ნისლის დროს;

ე) ზედაპირის ძლიერი გამყინვარების შემთხვევაში;

ვ) ალკოჰოლური, ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული თრობის დროს.

ზ) ტრამვის მიღებისა და თავის შეუძლოდ გრძობის შემთხვევაში დასაქმებული ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეწყვიტოს სამუშაო, შეატყობინოს სამუშაოს ხელმძღვანელს და მიმართოს სამედიცინო დაწესებულებას;

თ) აღნიშნული ინსტრუქციის შეუსრულებლობის შემთხვევაში პასუხისმგებლობა ეკისრება დასაქმებულს.

მუხლი 2. მაღლივი სამუშაოს დაწყების წინ შესასრულებელი უსაფრთხოების წესები

1. სამუშაოს დაწყების წინ დასაქმებული ვალდებულია დაათვალიეროს სამუშაო ადგილი, მოაწესრიგოს იგი. გაათავისუფლოს ზედმეტი ნივთებისაგან, რომლებმაც შესაძლოა ხელი შეუშალოს საქმიანობის დროს;

2. სამუშაოს დაწყების წინ დასაქმებული ასევე ვალდებულია:

ა) დაათვალიეროს აღჭურვილობა, დამხმარე მოწყობილობები, რომლის გამოყენებასაც აპირებს და დარწმუნდეს მათ გამართულ მუშაობაში, ასევე შეამოწმოს გადასატანი კიბეების გამოცდის ვადები;

ბ) სამუშაოს დაწყების წინ შეამოწმოს ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები მათ შორის დამცავი ქამრის გამოყენებამდე უნდა დარწმუნდეს, რომ იგი შემოწმებულია გამძლეობაზე და დარწმუნდეს მის გამართულ მუშაობაში. დამცავი ქამრის კარაბინი უნდა იყოს აღჭურვილი ჩამკეპით, რომელიც უზრუნველყოფს მის გახსნას და მის სწრაფ ჩაკეტვას (არაუმეტეს 3 წამი), ასევე ერთი ხელით სანდო ჩაკეტვას და გახსნას, ხელზე წამოცმული დათბილული ხელთათმნის შემთხვევაშიც. დამცავი ქამარი ისეთი სიგრძის უნდა იყოს, რომ თავისუფლად შეიკრას წელზე;

გ) ჩაფხუტის გამოყენების წინ, იგი უნდა შემოწმდეს კორპუსის და შიგთავსის შესაძლო დაზიანების აღმოსაჩენად.

დ) დასაქმებული ვალდებულია იცოდეს სამუშაო ადგილის მოწყობის ძირითადი მოთხოვნები (იხ. საქართველოს მთავრობის დადგენილება №477 2017 წლის 27 ოქტომბერი - სიმაღლეზე მუშაობის უსაფრთხოების მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე):

ე) დამცავი მოაჯირების მოწყობის წესები, კერძოდ დამცავი მოაჯირი და სახელურები უნდა დამონტაჟდეს ყველგან, სადაც არსებობს სიმაღლიდან ვარდნის პოტენციური საფრთხე;

ვ) მოთხოვნები ხარაჩოების მოწყობისა და ექსპლუატაციის მიმართ, კერძოდ დასაქმებული ვალდებულია გამოიყენოს სწორად დაპროექტებული, ქარხნულად დამზადებული და მოვლილი ხარაჩოები, რათა გამოირიცხოს მათი ჩამოშლა ან შემთხვევითი გამოძრავება.

დაუშვებელია ხარაჩოს აღმართვა, შეცვლა ან მოხსნა პასუხისმგებელი პირის ან მის მიერ დანიშნული პირის ზედამხედველობის გარეშე. ზედამხედველ პირს უნდა გააჩნდეს შესაბამისი გამოცდილება და კომპეტენცია. ხარაჩოს გამოყენებული მასალები გამოყენებამდე ყოველ ჯერზე უნდა მოწმდებოდეს.

ზ) სამუშაო პლატფორმები, წანწალები და ხარაჩოების კიბეები უნდა იყოს ისეთი ზომისა და კონსტრუქციის, რომ დასაქმებულები დაცული იყვნენ ჩამოვარდნისა და ჩამოცვნილი საგნებისგან. აკრძალულია უხარისხო/დეფექტური ბაგირების გამოყენება.

თ) მოთხოვნები დაკიდული ხარაჩოების მიმართ, კერძოდ დაკიდული ხარაჩოების ასაწევად ან დასაწევად ამწევი მოწყობილობის გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ შემდეგი წინაპირობების არსებობის შემთხვევაში:

ი) ამწევი მოწყობილობა უნდა იყოს საკმარისად გამძლე და მისი მოვლა/ექსპლუატაცია ხორციელდებოდეს უსაფრთხოდ;

კ) ხარაჩო უსაფრთხოდ და მყარად უნდა იყოს დაფიქსირებული დამაგრების ადგილზე;

ლ) ამწევი მოწყობილობის დეტალები უნდა იყოს განლაგებული ხარაჩოს კიდეზე (შემლებისდაგვარად). ბაგირები უნდა იყოს მაქსიმალურად დაჭიმული;

მ) ამწევი მოწყობილობა უნდა იყოს აღჭურვილი მუხრუჭებით ან შესაბამისი შემაჩერებელი მექანიზმით;

ნ) ამწეზე ხარაჩოს დაკიდების შემთხვევაში, ხარაჩოს ქვედა ნაწილზე მიმაგრებულ თითოეულ შკივზე თოკი მინიმუმ ორჯერ უნდა იყოს შემოხვეული, ხოლო თითოეულ შკივზე დახვეული თოკის ბოლო ნაწილის სიგრძე უნდა იყოს თვალთ აქმადი.

3. მოთხოვნები გადასატანი ხარაჩოების მიმართ:

ა) გადასატანი ხარაჩოს დამზადებისას გამოყენებული ყველა საბჯენი უნდა იყოს მყარი და სათანადო, გამძლე მასალისგან დამზადებული.

ბ) დაუშვებელია გადასატანი ხარაჩოს სტაციონარულ ხარაჩოზე განლაგება, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სივრცე საკმარისად ფართოა, ხოლო საყრდენი ბოძები პლატფორმაზე მყარად არის დამაგრებული.

4. ბორბლებზე ან რელსებზე მოძრავი ხარაჩო:

ა) აგებული უნდა იყოს სწორ, მყარ და გლუვ ზედაპირზე;

ბ) ისე უნდა იყოს დაფიქსირებული, რომ გამოირიცხოს მისი გამოძრავება მასზე დასაქმებულის მუშაობის პროცესში;

გ) გადასატან ხარაჩოს უნდა გააჩნდეს მასზე მყარად დამაგრებული შესაბამისი კიბე.

დ) ხარაჩოს დატვირთვა არ უნდა აჭარბებდეს პასპორტით გათვალისწინებულ ნორმას.

5. მოთხოვნები უსაფრთხოების ბადეების მიმართ:

ა) ბადე უნდა განთავსდეს პლატფორმის ქვემოთ მაქსიმალურად ახლოს, მაგრამ არაუმეტეს 9 მეტრი სიმაღლისა;

ბ) უნდა იყოს გამჭვირვალე და უზრუნველყოფდეს ქვედა სამუშაო სივრცეებისადამი მდინარე პროცესების ხილვადობას, რათა არ მოხდეს მყარი საგნების გადაგდება და არასასურველი კონტაქტი მიწის ზედაპირთან;

გ) დამონტაჟების შემდეგ უნდა მოხდეს მისი შემოწმება. დამცავი ბადის შემოწმება უნდა განხორციელდეს მუშაობის დაწყებამდე, ხოლო თუ აღნიშნული ბადე არ იქნა მოხსნილი ან გადატანილი, მისი განმეორებითი შემოწმება უნდა განხორციელდეს არაუგვიანეს 6 თვისა. ბადის გამოცდისას უნდა გამოიყენონ 180 კგ-ის სიმძიმის ტვირთი არანაკლებ 1 მეტრის სიმაღლიდან. გამოცდის შედეგები უნდა დასტურდებოდეს დოკუმენტურად, კომპეტენტური პირის/სამსახურის მიერ;

დ) დაუშვებელია დეფექტის მქონე ბადის გამოყენება დამცავ საშუალებად;

ე) თუ დამცავ ბადეში მოხვდება რაიმე რკინის ნაჭერი, იარაღი ან სხვა სახის საგანი, მისი ამოღება უნდა განხორციელდეს დაუყოვნებლივ. ასევე უნდა განხორციელდეს ბადის შემოწმება ნებისმიერი ინციდენტის შემდეგ;

ვ) ყოველ დამცავ ბადეს კიდეზე უნდა ჰქონდეს ბაგირი, რომელიც უნდა უძლებდეს 2250 კგ მასის დატვირთვას.

6. მოთხოვნები სიმაღლიდან ვარდნის საწინააღმდეგო ინდივიდუალური დაცვის საშუალებების მიმართ:

ა) დამაკავშირებელი მოწყობილობა უნდა იყოს დამზადებული დაპრესილი ან ფორმირებული ფოლადისგან ან მისი მსგავსი მასალისგან;

ბ) დამაკავშირებელ მოწყობილობას უნდა ჰქონდეს კოროზიისაგან დამცავი დაბოლოებები და მისი ზედაპირი უნდა იყოს გლუვი, რათა არ მოხდეს ამ სისტემის შემადგენელი ნაწილების დაზიანება;

გ) კარაბინებისა და ჩამკეტის კაუჭების გამძლეობაზე სიმტკიცე უნდა გააჩნდეს მინიმუმ 2250 კგ-ის დატვირთვისას;

დ) კარაბინები და ჩამკეტის კაუჭები უნდა გამოიცადოს მინიმუმ 1600 კგ-ის გამძლეობაზე, რომლის დროსაც არ უნდა მოხდეს მათი გატეხვა, გაწყვეტა ან დეფორმაცია;

ე) ჩამკეტის კაუჭი უნდა გაიზომოს, რომ თავსებადი იყოს მიერთებულ ნაწილებთან, რათა არ მოხდეს მისი შემთხვევითი ამოვარდნა საჭერი მოწყობილობიდან. კაუჭი ასევე უნდა იკეტებოდეს, რათა გამოირიცხოს საჭერიდან და მიმაგრებული ნაწილებიდან გამოვარდნა;

ვ) თუ ჩამკვეტიან კაუჭს არ აქვს სამაგრი, ის არ უნდა გამოიყენებოდეს: თასმებზე, ბაგირებზე, ლითონის ბაგირებზე, კარაბინებზე, ჰორიზონტალურ ტროსებზე ან ნებისმიერ ნივთზე, რომლის ფორმა ან ზომა იმდენად შეუთავსებელია კაუჭთან, რომ შესაძლოა მოხდეს შემთხვევითი ამოვარდნა საჭერებიდან, შეერთებული ნაწილების დაწევა ან განცალკევება;

ზ) ჰორიზონტალური ტროსების მქონე დაკიდულ ხარაჩოებზე ან მსგავს სამუშაო პლატფორმებზე, სადაც ჰორიზონტალური ტროსი შესაძლოა ვერტიკალურ ტროსებად იქნეს გამოყენებული, ჰორიზონტალურ ტროსთან დამაკავშირებელი მოწყობილობა უნდა უზრუნველყოფდეს ტროსის ორივე მხრიდან გამაგრებას;

თ) ჰორიზონტალური ტროსები, როგორც სიმაღლიდან ვარდნის საწინააღმდეგო ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები, დაპროექტებულ, დაყენებულ და გამოყენებულ უნდა იქნეს კვალიფიციური პირის მიერ;

ი) ღვედები და ვერტიკალური ბაგირები უნდა უძლებდეს არანაკლებ 2250 კგ-ის სიმძიმით/მასით დატვირთვას;

კ) ვერტიკალური ბაგირების გამოყენებისას თითოეული დასაქმებული პირი ცალკეულ ბაგირზე უნდა იყოს მიმაგრებული, გარდა ამ პუნქტის „ლ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევებისა;

ლ) ლიფტის შახტის მშენებლობისას ორი დასაქმებული შეიძლება მიმაგრებული იყოს ერთსა და იმავე ბაგირზე იმ შემთხვევაში, თუ ორივე პირი ერთი კაბინის ზევით მუშაობს და კაბინა შემოსაზღვრულია მოაჯირებით, ხოლო ბაგირის სიმტკიცე უნდა უძლებდეს თითო კაცზე 4450 კგ-ის დატვირთვას;

მ) ადამიანის დამცავი ბაგირები დაცული უნდა იყოს გადაჭრისაგან თუ გაცვეთისაგან;

ნ) გამოსაწევი ტიპის ბაგირები და ღვედები, რომლებიც ავტომატურად 60 სმ-ით ან ნაკლებით ამცირებენ თავისუფალი ვარდნის მანძილს და მიმაგრებულია მოწყობილობაზე მთლიანად გაშლილ მდგომარეობაში, უნდა უძლებდეს გამძლეობის სიმტკიცეს მინიმუმ 3350 კგ-ის დატვირთვით;

ო) გამოსაწევი ტიპის ტროსები და ღვედები, რომლებიც ავტომატურად 60 სმ-ით ან ნაკლებით არ ამცირებენ თავისუფალი ვარდნის მანძილს, ასევე გაცვეთილი და დეფორმირებული ღვედები, რომლებიც მიმაგრებულია მოწყობილობაზე მთლიანად გაშლილ მდგომარეობაში, უნდა უძლებდეს არანაკლებ 2250 კგ-ის დატვირთვას;

პ) ანკერული გამაგრებები, რომლებიც სიმაღლიდან ვარდნის საწინააღმდეგო ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებს ამაგრებს, უნდა იყოს განცალკევებული იმ ანკერული გამაგრებებისგან, რომლებიც პლატფორმების საყრდენებად ან საკიდად გამოიყენება და თითოეულ დასაქმებულზე უნდა უძლებდეს მინიმუმ 2250 კგ-ის დატვირთვას და უნდა დამონტაჟდეს და გამოყენებულ იქნეს კვალიფიციური პირის ზედამხედველობის ქვეშ.

ლ) სიმაღლიდან ვარდნის საწინააღმდეგო ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებმა ვარდნის შეჩერებისას უნდა უზრუნველყონ ვარდნის დროს დასაქმებულის შეჩერება მიწის ზედაპირიდან 1.8 მეტრის სიმაღლეზე და არ უნდა მოახდინონ მისი შეხება მიწის ზედაპირთან.

7. მოთხოვნები დამჭერი მოწყობილობების მიმართ:

ა) მოთხოვნები მაფრთხილებელი ბარიერების მიმართ, კერძოდ სამშენებლო მოედანზე უნდა განისაზღვროს განსაკუთრებით საშიში ზონა, რომელიც უნდა შემოიფარგლოს მაფრთხილებელი ბარიერით, უსაფრთხოების ნიშნებითა და შესაბამისი წარწერებით („ფრთხილად“, „ვარდნის საფრთხეა“, „არ გადაკვეთო“);

8. მოთხოვნები გადასატანი კიბეების მიმართ:

ა) გადასატანი კიბეები დამზადებული უნდა იყოს გამძლე მასალისგან, უნდა მიმდინარეობდეს მათი სწორი მოვლა/ექსპლუატაცია და გამოიყენებოდეს დანიშნულებისამებრ;

ბ) აკრძალულია ისეთი გადასატანი კიბეების გამოყენება, რომლებსაც აკლია საფეხურები ან აღენიშნებათ სხვა რაიმე დეფექტი;

გ) საფეხურები ჩასმული უნდა იყოს ძელებში არსებულ შესაბამის (ამისთვის განკუთვნილ) ღრმულებში და უნდა იყოს კარგად დამაგრებული. ამ პუნქტის მოთხოვნები არ ვრცელდება ლითონისაგან დამზადებულ კიბეებზე;

დ) საფეხურებს შორის დაშორება არ უნდა აღემატებოდეს 30 სმ-ს;

ე) ოთხ მეტრზე გრძელი გადასატანი კიბე დამზადებული უნდა იყოს მყარი ლითონის მასალისგან;

ვ) კიბის ზედა ნაწილი (როდესაც კიბე ვერტიკალურ ან დახრილ მდგომარეობაშია) მიმაგრებულ ინდა იყოს იმ ადგილზე, რომელსაც ის ეყრდნობა. თუ კიბის ზედა ნაწილის უსაფრთხოდ მიმაგრება შეუძლებელია, მაშინ ის სამუშაო ზედაპირზე მყარად უნდა დამაგრდეს. თუ კიბის ზედა და ქვედა ნაწილების დამაგრება ვერ ხერხდება, მაშინ ნიადაგზე/იატაკზე უნდა იდგეს ადამიანი, რომელიც აღკვეთს კიბის დაცურებას. კიბე მყარ ნიადაგსა და ზედაპირზე უნდა დადგეს დამაგრდეს იმგვარად, რომ თავიდან იქნეს აცილებული მისი ზედმეტი რხევა ან გაღუნვა;

ზ) იმ შემთხვევაში, თუ კიბის საფეხური გამოიყენება სამუშაო ადგილად, კიბის საფეხური მინიმუმ ერთი მეტრით უნდა იყოს დაშორებული ბოლო საყრდენი წერტილიდან;

თ) მშენებლობაზე გამოყენებულ კიბეს უნდა გააჩნდეს ვერტიკალური ღერძები და საფეხურები, რომლებიც არ უნდა იყოს დაზიანებული. კიბის საყრდენი უნდა იყოს გამართულ მდგომარეობაში;

- ი) აკრძალულია არაქარხნული წესით, კუსტარულად დამზადებული კიბეების გამოყენება;
- კ) კიბე უნდა დაიდგას სათანადო კუთხით, სიმაღლის შესაბამისად, ხოლო კიბის ქვედა სადგამი კედლიდან გამოწეული უნდა იყოს კიბის სიმაღლის 1/4-ის მანძილით;
- ლ) აკრძალულია კიბეზე ერთზე მეტი ადამიანის ასვლა. დასაქმებულს კიბესთან უნდა ჰქონდეს სამწერტილოვანი კონტაქტი;
- მ) კიბის დადგმის ადგილი სწორად უნდა იქნეს შერჩეული და საჭიროების შემთხვევაში, დაცული უნდა იყოს გამაფრთხილებელი ნიშნებით;
- ნ) მისასვლელ არეს კიბე უნდა აცდეს არანაკლებ ორი საფეხურით;
- ო) ღია ელექტროსადენებთან სიახლოვეს გამოყენებულ უნდა იქნეს მშრალი, დიელექტრიკული კიბეები;
- პ). ხარაჩოების, დამცავი ღვედების, კიბეების, სამუშაო პლატფორმებისა და ყველა ზემოთაღნიშნული საშუალებების შემოწმება უნდა ხორციელდებოდეს პერიოდულად, კომპეტენტური პირის/სამსახურის მიერ, რომელიც დადასტურებული უნდა იყოს დოკუმენტურად და შემოწმების აქტით.
- ჟ) მოთხოვნები ღიობების მიმართ, კერძოდ ღიობები (ჭები, შურფები, ლიფტის შახტები, კიბის უჯრედები, ნებისმიერი ადგილი, სადაც შესაძლოა ადამიანების ვარდნა) დაფარული უნდა იყოს სპეციალური ხუფებით ან/და ფენილებით. ხუფები უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:
 - რ) ყველა ხუფი უნდა უძლებდეს მასზე მდგარი დასაქმებულის და განთავსებული ხელსაწყოთა და ნივთის გაორმაგებულ წონას;
 - ს) ხუფები უნდა დამონტაჟდეს ისე მყარად, რომ შეუძლებელი იყოს მისი შემთხვევითი გადაადგილება;
- ტ). ხუფებს უნდა ჰქონდეს გამაფრთხილებელი წარწერა – „ორმო“ („HOLE“) და „ხუფი“ („COVER“).

მუხლი 3. მაღლივი სამუშაოების შესრულების დროს შესასრულებელი უსაფრთხოების წესები

1. ყველა სამუშაოები უნდა ჩატარდეს გამოყენებული მოწყობილობების, მანქანებისა და მექანიზმების ტექნოლოგიური დოკუმენტაციის და ტექნიკური ექსპლუატაციის წესების მიხედვით, რომლებიც უზრუნველყოფენ დასაქმებულის დაცვას საშიში და მავნე ფაქტორებისაგან;

2. იმის გათვალისწინებით, რომ სიმაღლედან ვარდნა არის უმეტესი უბედური შემთხვევების ძირითადი მიზეზი, სამუშაოების შესრულების დროს საჭიროა მაქსიმალური სიფრთხილე;

3. მაშველი ქამრის გამოყენების შემთხვევაში (მოკლევადიან სამუშაო სიმაღლეზე დამცავი ჯებირების გარეშე, ან როდესაც შეუძლებელია მათი მოწყობა), დამცავი ქამარი უნდა მიმაგრდეს კონსტრუქციაში სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებზე. მათი არ ქონის შემთხვევაში, გამოყენებული უნდა იქნას დამცავი ბაგირი ან მთასვლელის დამცავი აღჭურვილობა;

4. მისადგმელი კიბის გამოყენებისას საჭიროა დაცული იქნას შემდეგი წესები:

ა) ტრანსპორტისა და ადამიანების მოძრაობის ადგილებში მისადგმელი კიბით მუშაობისას, კიბე უნდა იყოს დაცული და შემოღობილი;

ბ) აკრძალულია კიბის დასაგრძელებლად კასრების, ხის ყუთების და სხვა საგნების გამოყენება;

გ) აკრძალულია მისადგმელი კიბის გამოყენება კიბის უჯრედების საფეხურებზე;

დ) აკრძალულია ერთზე მეტი ადამიანის დგომა მისადგმელი კიბის საფეხურზე;

ე) აკრძალულია დამცავი ჯებირების არ მქონე მისადგმელი კიბით მუშაობა მბრუნავი მექანიზმების, მომუშავე მანქანების, ტრანსპორტიორების და სხვ. ახლოს და მათ ზემოთ;

ვ) აკრძალულია მისადგმელი კიბის გამოყენება ელექტრო, პნევმატური ხელსაწყო და სამშენებლო-სამონტაჟო პისტოლეტებით მუშაობის დროს;

ზ) აკრძალულია მისადგმელი კიბის გამოყენება ელექტრო და გაზო შემდუღებლობითი სამუშაოების დროს.

5. კალათებისა და ტელესკოპიური კალათების გამოყენებისას საჭიროა დაცული იქნას შემდეგი წესები:

ა) კალათში შესვლა/გამოსვლა უნდა განხორციელდეს მხოლოდ მიწის ზედაპირზე;

ბ) დასაქმებულის აყვანა/ჩამოყვანა უნდა განხორციელდეს მხოლოდ ბრძანების შემდეგ სიჩქარით არაუმეტეს 10 მ/წთ. დიდ სიმაღლეზე მუშაობისას დასაქმებული აღჭურვილი უნდა იყოს კავშირის საშუალებებით;

გ) აყვანის/ჩამოყვანის დროს დასაქმებული კალათაზე მიმაგრებული უნდა იქნას დამცავი ქამრით;

დ) ტელესკოპურ კალათაში მუშაობისას დასაქმებული უნდა იდგეს და მიმაგრებული უნდა იყოს კალათაზე დამცავი ქამრის ბაგირით;

ე) ჩამოკიდებულ კალათაში მუშაობისას დასაქმებული მიმაგრებული უნდა იქნას დამცავი ქამრის ბაგირით ანკერზე ან კონსტრუქციაზე სპეციალურად გამოყოფილ ადგილზე;

ვ) მუშაობისას მანქანის მძღოლს უნდა ჰქონდეს ვიზუალური კონტაქტი კალათაში მყოფ დასაქმებულთან. შეუძლებლობის შემთხვევაში, მესამე პიროვნება უნდა ხელმძღვანელობდეს კალათის აწევა/დაწევას;

ზ) აკრძალულია სხვა პირების ყოფნა კალათის ქვეშ, აღნიშნული არეალი უნდა შეიიღოს მაფრთხილებელი ლენტით და შესაბამისი ნიშნით ან წარწერით.

თ) აკრძალულია 20 გრადუსზე ზემოთ დახრის მქონე სახურავზე და სხვა დახრილ

ზედაპირებზე მუშაობა დამცავი ქამრის გარეშე;

ი) 20 კილოგრამზე მეტი ტვირთის აწევა/დაწევა უნდა განხორციელდეს მხოლოდ ამწევი მექანიზმების საშუალებებით;

კ) სიმაღლეზე მუშაობისას ინსტრუმენტის გადატანა დაშვებულია მხოლოდ ჩანთით, ზურგჩანთით ან ქამარზე მიმაგრებულ მდგომარეობაში;

ლ) ძაბვის ქვეშ მყოფი სადენების ქვეშ განლაგებულ კონსტრუქციებზე მუშაობისას მოწყობილობები და ინსტრუმენტი უნდა დამაგრდეს, მათი ჩამოვარდნის თავიდან ასაცილებლად;

მ) შესვენების დროს ყველა ინსტრუმენტი და მოწყობილობა დამაგრებული უნდა იყოს,

მათი ჩამოვარდნის თავიდან ასაცილებლად;

ნ) ქარის სიჩქარის მომატების (10-12 მ/წმ და ზემოთ), ხილვადობის შემცირების, წვიმის ან გამყინვარების დაწყების დროს ყველა სამუშაო უნდა შეჩერდეს.

მუხლი 4. ავარიული სიტუაციების დროს შესასრულებელი უსაფრთხოების წესები

1. ავარიულ სიტუაციებს, რომლებსაც შეუძლია გამოიწვიოს უბედური შემთხვევა, დასაქმებული ვალდებულია ჩაატაროს შემდეგი პროცედურები:

ა) დაუყონებლივ შეაჩეროს სამუშაოები და შეატყობინოს სამუშაოთა მწარმოებელს;

ბ) დასაქმებულმა, სამუშაოთა მწარმოებლის ხელმძღვანელობით, ოპერატიულად მიიღოს

ზომები ავარიული სიტუაციის გამომწვევი მიზეზების აღმოსაფხვრელად, რომლებსაც

შეუძლიათ გამოიწვიონ უბედური შემთხვევა;

2. უბედური შემთხვევის დროს:

ა) დაუყოვნებლივ აღმოუჩინოს პირველადი სამედიცინო დახმარება დაზარალებულს, აუცილებლობის შემთხვევაში - გადაიყვანოს სამედიცინო დაწესებულებაში.

ბ) მილოს ზომები ავარიული სიტუაციის განვითარების აღკვეთისათვის.

გ) შეინახოს ხელუხლებლად უბედური შემთხვევის ადგილი, თუ ეს საფრთხეს არ უქმნის სხვა პირების სიცოცხლეს, არ იწვევს განსაკუთრებული გარემოებების წარმოქმნას. თუ შეუძლებელია ხელუხლებლად შენარჩუნება, დააფიქსიროს არსებული ვითარება

(შეადგინოს სქემები, მახდინოს ფოტოგრაფირება და სხვა)

3. სამუშაოს დასრულებისას დასაქმებული ვალდებულია:

ა) მოაწესრიგოს სამუშაო ადგილი და სპეცტანსაცმელი, აალაგოს ინსტრუმენტი, აღჭურვილობა გამოყენებული მასალები;

ბ) ნარჩენები გაიტანოს მათთვის განკუთვნილ ადგილზე;

გ) შეატყობინოს სამუშაოების წარმოებაზე პასუხისმგებელ პირს, მუშაობისას აღმოჩენილი დარღვევების შესახებ და მათი აღმოფხვრისათვის მიღებულ ზომებზე.

ინსტრუქტაჟი N8

შრომის უსაფრთხოების მოთხოვნები

ელექტრიკოსისათვის

მუხლი 1. უსაფრთხოების ზოგადი მოთხოვნები.

1. ელექტრიკოსის თანამდებობაზე დამოუკიდებელად სამუშაოზე დაიშვებიან 18 წლის და უფროსი ასაკის პირები, რომელთაც აქვთ ელექტრიკოსის შესაბამისი კვალიფიკაცია, შესაბამისი დაშვების ჯგუფი, სერთიფიკატი, სამუშაოთა შესრულების უფლება, არ გააჩნიათ უკუჩვენებები ჯანმრთელობის მხრივ ზემოაღნიშნული სამუშაოების შესასრულებლად, განსწავლულნი არიან სამუშაოთა წარმოების უსაფრთხო მეთოდებში, გავლილი აქვთ ინსტრუქტაჟები სამუშაო ადგილზე.

2. დასაქმებულმა უნდა გაიაროს ტრენინგი სამუშაოების შესრულების უსაფრთხო მეთოდებისა და ტექნიკის შესახებ, ინსტრუქტაჟი შრომის უსაფრთხოების დაცვის შესახებ, სამუშაო ადგილზე სტაჟირების გავლა და შრომის უსაფრთხოების დაცვის მოთხოვნების ცოდნის ტესტირება. პერიოდული სამედიცინო შემოწმება გაიაროს მინიმუმ წელიწადში ერთხელ;

3. ელექტრული აღჭურვილობის 1000 ვ-დე მაზვის შეკეთებისას და მომსახურებისათვის, უნდა ჰქონდეს ელექტრული უსაფრთხოების III -კატეგორიის

ჯგუფის მინიჭების სათანადო საბუთი, ხოლო 1000 ვ-ზე მაღალი უნდა იყოს IV ჯგუფის საბუთი.

4. ელექტრიკოსი ვალდებულია:

ა) დაიცვას შრომის უსაფრთხოების და ხანძარსაწინააღმდეგო უსაფრთხოების ნორმები, წესები და ინსტრუქციები და შრომის შინაგანაწესის მოთხოვნები;

ბ) სწორად გამოიყენოს კოლექტიური და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები, სამუშაო ტანსაცმელი, უსაფრთხოების ფეხსაცმელი და გამოყენებისთვის გაცემული სხვა პირადი დამცავი საშუალებები და მოწყობილობები;

გ) დაუყოვნებლივ აცნობოს უშუალო ხელმძღვანელს სამუშაოსთან დაკავშირებული ნებისმიერი უბედური შემთხვევის, პროფესიული დაავადების ნიშნების, აგრეთვე იმ სიტუაციის შესახებ, რომელიც საფრთხეს უქმნის დასაქმებულთა სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას;

დ) იცოდეს დამცავი აღჭურვილობისა და მოწყობილობების ტესტირების პირობები, მათი გამოყენების წესები, მოვლა და გამოყენება. დაშვებული არ არის იმ დამცავი მოწყობილობების გამოყენება, რომლთაც ამოეწურათ ექსპლუატაციისათვის განკუთვნილი ვადა;

ე) შეასრულოს მხოლოდ დავალებული სამუშაო;

ვ) მიჰყვეს აღჭურვილობის გამოყენების ინსტრუქციას;

ზ) იცოდეს პირველადი სამედიცინო დახმარების გაწევის საშუალებების ადგილმდებარეობა, პირველადი ხანძრის ქრობის საშუალება, ძირითადი და საგანგებო გასასვლელი, ევაკუაციის მარშრუტები ავარიის ან ხანძრის შემთხვევაში;

თ) იცოდეს სიმძიმის ტარების ნორმები;

ი) იცოდეს სამედიცინო დაწესებულების და სახანძრო განყოფილების ტელეფონის ნომრები;

კ) შეინახოს სამუშაო ადგილი წესრიგში და სისუფთავეში;

ლ) ავადმყოფობის ან დაზიანების შემთხვევაში, როგორც სამსახურში, ისე მის გარეთ, აუცილებელია პირადად ან სხვა პირების მიერ ამის შესახებ აცნობოს სამუშაოს ხელმძღვანელს ან დაწესებულების ხელმძღვანელს;

მ) უბედური შემთხვევის მოხდენის დროს, დაზარალებულს უნდა გაეწიოს პირველადი დახმარება ინსტრუქციის შესაბამისად, გამოიძახეთ სამედიცინო მუშაკი. გამოძიებამდე შეინარჩუნეთ სიტუაცია სამუშაო ადგილზე, როგორც ეს იყო ინციდენტის დროს, თუ ეს საფრთხე არ ემუქრება სხვის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას და არ იწვევს უბედურ შემთხვევას.

2. ხანძრის გამოვლენის შემთხვევაში, აუცილებელია:

- ა) დაუყოვნებლივ აცნობოთ სახანძრო სამსახურს 112, თქვენს უშუალო უფროსს, უსაფრთხოების სამსახურს ან საწარმოს მენეჯერს;
- ბ) გამორთეთ მოწყობილობები ხანძრის ზონაში;
- გ) ცეცხლის ჩაქრობა განაგრძეთ ხანძრის ქრობის თქვენს ხელთ არსებული საშუალებებით.

3. მუშაობის დროს, ელექტრიკოსმა უნდა დაიცვას შემდეგი მოთხოვნები:

- ა) გაიარეთ მხოლოდ დადგენილი ბილიკების, გარდამავალი ხიდების და პლატფორმების გასწვრივ;
 - ბ) ნუ დაჯდებით და არ დაეყრდნობთ შემთხვევით საგნებსა და ღობეებს;
 - გ) აკრძალულია სირბილი ასვლის და ჩამოსვლის დროს კიბეებსა და გარდამავალ ხიდებზე.
- დ) არ შეეხოთ ელექტრო მავთულს, ელექტრული დანადგარების კაბელებს;

ე) ნუ იმოძრაავებთ ამწე მანქანების სამუშაო ზონაში;

ვ) ყურადღება მიაქციეთ უსაფრთხოების ნიშნებს, სიგნალებს და შეასრულეთ მათი მოთხოვნები. აკრძალვის ნიშნის დამადასტურებელი წარწერით „ნუ ჩართავ მას - ხალხი მუშაობს!“ უფლება აქვს მოხსნას მხოლოდ იმ თანამშრომელმა, ვინც დააყენა ამკრძალავი ნიშანი. დანადგარის ჩართვა აკრძალულია, თუ პანელს აქვს ამკრძალავი უსაფრთხოების ნიშანი, რომელზეც განმარტებითი წარწერაა: ”ნუ ჩართავ - ხალხი მუშაობს!”

4. ტერიტორიის გარშემო გადაადგილებისას უნდა დაიცვათ შემდეგი მოთხოვნები:

- ა) იარეთ მხოლოდ ფეხით მოსიარულეთათვის განკუთვნილ ბილიკებზე, ტროტუარებზე;
- ბ) შენობის დატოვებისას, დარწმუნდით, რომ მოძრავი მანქანა ან სპეცტექნიკა არ არის;
- გ) სასმელი წყალი დალიეთ მხოლოდ ამისათვის განკუთვნილი ონკანებიდან;
- დ) ჭამეთ მხოლოდ სპეციალურად აღჭურვილ ოთახებში.

ე) მოწვევა დასაშვებია მხოლოდ ამისათვის სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში. აკრძალულია ალკოჰოლის მიღება სამუშაო ადგილზე და სამსახურში გამოცხადება ალკოჰოლური, ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერებების თრობის ქვეშ.

5. საშიში და მავნე წარმოების ფაქტორები არის:

- ა) ძაბვა ელექტრო ქსელში;
- ბ) ძაბვის არსებობა მომსახურე მოწყობილობებზე;

- გ) ხელსაწყოების დაუცველი მკვეთრი კიდეები;
- დ) დამუშავებული მასალის ფრაგმენტები;
- ე) გაზრდილი ფიზიკური დატვირთვა;
- ვ) გაზრდილი (დაბალი) გარემოს ტემპერატურა;
- ზ) სიმაღლიდან ვარდნა;
- თ) ბიჯური ძაბვა (8 მეტრის რადიუსში);
- ი) სტატიკური ძაბვა;(კორპუსზე , დამიწების არსებობა)
- კ) ხმაურის გაზრდილი დონე;
- ლ) მტვერი და აირები, რომლებიც გამოიყენება სამუშაო ადგილის ჰაერში ნივთიერებების წარმოებაში.

6. დამცავი ტანსაცმლისა და სხვა პირადი დამცავი აღჭურვილობის გაცემის სტანდარტების შესაბამისად, ელექტრიკოსს ეძლევა:

- ა) სპეციალური ტანსაცმელი;
- ბ) სპეც. ფეხსაცმელი;
- გ) ხელთათმანი კომბინირებული;
- დ) ჩაფხუტი;
- ე) ჩექმა დიელექტრიკული – სამორიგეო;
- ვ) ხელთათმანი დიელექტრიკული – სამორიგეო;
- ზ) დამცავი სათვალე

თ) დამსაქმებელი ვალდებულია შეცვალოს სამუშაო ტანსაცმელი, უსაფრთხოების ფეხსაცმელი და სხვა პირადი დამცავი მოწყობილობა, რომლებიც გახდა გამოუსადეგარი .

მუხლი 2. უსაფრთხოების მოთხოვნები მუშაობის დაწყებამდე.

1. შეამოწმეთ პირადი დამცავი აღჭურვილობის მდგომარეობა.
2. შეამოწმეთ ხელმისაწვდომობა: ელექტრო პანელების გასაღებები, მართვადი პანელები, საოპერაციო დოკუმენტაცია.
3. შეამოწმეთ ხელსაწყოები, მოწყობილობები, კოლექტიური და პირადი დამცავი საშუალებები.
4. ხელსაწყოს გადასატანად გამოიყენება სპეციალური ჩანთა ან პორტატული ყუთი. იკრძალება ინსტრუმენტის ჯიბეში ტარება.

5. დარწმუნდით, რომ სამუშაო ადგილზე საკმარისი განათებაა, არ არის ელექტრული ძაბვა სარემონტო მოწყობილობებზე.
6. მაღალი საფრთხის სამუშაოების შესრულება ხორციელდება სამუშაოზე დაშვების ნებართვის შესაბამისად, სრული ინსტრუქტაჟის შემდეგ.
7. დაატოვებინეთ უცხო პირებს სამუშაო ადგილი და გაათავისუფლეთ სამუშაო ადგილი უცხო მასალებისა და სხვა საგნებისგან, შემოღობეთ სამუშაო ადგილი და დააყენეთ კოლექტიური დაცვის საშუალებები (ბაგირები ან მაფრთხილებელი ლენტი).
8. აღჭურვილობის, ხელსაწყოების, მოწყობილობების, პირადი ან კოლექტიური დამცავი მოწყობილობების გაუმართაობის დადგენისთანავე, სამუშაო ადგილზე, როგორც მუშაობის დაწყებამდე, ასევე მუშაობის დროს, აცნობეთ ხელმძღვანელს და ნუ დაიწყებთ თვითნებურად პრობლემების მოგვარებას.
9. იკრძალება - გაუმართავი, ვადაგასული ინსტრუმენტების, მოწყობილობების, პერსონალური ან კოლექტიური დამცავი მოწყობილობების გამოყენება.
10. ერთობლივი მუშაობის განსახორციელებლად, უნდა დაინიშნოს პასუხისმგებელი პირი, რათა უზრუნველყონ ქმედებების კოორდინაცია და უსაფრთხოების მოთხოვნების დაცვა.

მუხლი 3. უსაფრთხოების მოთხოვნები მუშაობის დროს.

1. თუკი შეამჩნიეთ სხვა თანამშრომლის მიერ უსაფრთხოების მოთხოვნების დარღვევა, არ დარჩეთ გულგრილი, გააფრთხილეთ მუშაკი საშიშროების შესახებ.
2. ნუ დაუშვებთ სხვა პირებს, სამუშაო ადგილებზე, ნუ გადაიტანთ ყურადღებას სხვა გარემოებაზე, გახსოვდეთ ელექტრო შოკის საშიშროების შესახებ.
3. ელექტრო მოწყობილობებში აღმოჩენილი გაუმართაობის შემთხვევაში, აღმოფხვრით გაუმართაობები პრიორიტეტის შესაბამისად, ან ხელმძღვანელის მითითებით, თუ ეს არ გამოიწვევს ელექტრო შოკს ან პერსონალის დაზიანებას.
4. სარემონტო სამუშაოებისთვის ელექტრული აღჭურვილობის გამოყენებამდე, მინიმუმ ორ ადგილზე გაიტანეთ მაგისტრალური ძაბვა და ამოიღეთ საყრდენები მცველები. ელექტრომოწყობილობის მოხსნა უნდა მოხდეს, ისე რომ დარწმუნდეთ არ არსებობს ძაბვა, ჩამოვიდეთ პლაკატი "ნუ ჩართავთ - ხალხი მუშაობს!" ჩართვის ან კონტროლის ღილაკზე.
5. ელექტრული აღჭურვილობის დაშლა და აწყობა უნდა განხორციელდეს სამუშაო მაგიდებზე, თაროებზე, სტენდებზე, სპეციალურ სამუშაო სტენდებზე, რაც უზრუნველყოფს მათ სტაბილურ მდგომარეობას.

6. ამოპრესვისას და ჩაპრესვისას, გამოიყენეთ სპეციალური მოწყობილობები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ სამუშაოს უსაფრთხოებას.
7. უზრუნველყავით შესაკეთებელი ნაწილის განთავსება დამჭერ მოწყობილობებში. დაჭრის, გასუფთავების და სხვა სამუშაოს შესრულებისას, რომელშიც მასალის ნაწილაკები შეიძლება მოძვრეს, გამოიყენეთ სათვალეები ან ნიღაბი.
8. შედუღება უნდა გაკეთდეს უსაფრთხოების სათვალეების გამოყენებით, ჩართული ვენტილაციით.
9. ელექტრული აღჭურვილობის ან დანადგარის რემონტის შემდეგ, იგი უნდა იყოს საიმედოდ დაფიქსირებული და დამიწებული (ნულოვანი), ხოლო მბრუნავი და მოძრავი ნაწილები დახურული დამცავი ფარებით.
10. პრობლემების გადასაჭრელად განაცხადის მიღებისთანავე შეიტანეთ შემდეგი ჩანაწერი ოპერატიულ ჟურნალში:
 - ა) განცხადების მიღების დრო;
 - ბ) იმ პირის სახელი და თანამდებობა, რომელმაც წარმოადგინა განცხადება;
 - გ) გაუმართაობის წარმოშობის ადგილი და ტიპი;
 - დ) ელექტროენერჯის გამორთვის საჭირო ტექნიკური ზომების განხორციელება;
 - ე) პრობლემების მოგვარების დასრულების დრო და მუშაობაში ჩართული აღჭურვილობა.
11. განახორციელეთ ელექტრული აღჭურვილობის შემოწმება და სათანადო ყურადღების მიქცევა ტექნიკის სწორად მუშაობის რეჟიმზე, მდგომარეობასა და მომსახურებაზე სათანადო ყურადღება უნდა მიექცეს აგრეთვე ავტომატურ ამომრთველის. კარადები, მართვის პანელები საიმედოდ უნდა იყოს დახურული. გამოცდების შედეგები აღირიცხება ჩანაწერით ჟურნალში.
12. ელექტრო მოწყობილობების შეკეთების და მომსახურების დროს, გამოიყენეთ დამცავი მოწყობილობები (ხელსაწყო იზოლირებული სახელურით, დიელექტრიკული ხელთათმანები, ძაბვის მაჩვენებელი) რომელიც უნდა იყოს გამოყენებადი და ტესტირებული ელექტრო ლაბორატორიაში.
13. დამცავ აღჭურვილობას უნდა ჰქონდეს სერიული ნომერი და მისი ტესტირების თარიღი. ატარეთ ინსტრუმენტი დახურულ ჩანთაში ან ყუთში. ელექტრო მოწყობილობების რემონტი და ტექნიკური მომსახურების დროს, რომელიც იმყოფება ძაბვის ქვეშ, სამუშაო უნდა განახორცილოს ორმა მუშაკმა, რომელთაც გააჩნიათ ელექტრული უსაფრთხოების ჯგუფი, სულ მცირე, III კატეგორიის.

14. დროებით გათიშული მოწყობილობის ჩართვამდე შეამოწმეთ და დარწმუნდით, რომ იგი მზად არის ძაბვის მისაღებად და გააფრთხილეთ პერსონალი ჩართვის ან გაშვების შესახებ.

15. მუშაობის დროს, მუდმივად შეინარჩუნეთ წესრიგი სამუშაო ადგილზე, თავიდან აიცილოთ ის, რომ არ შეეჯახოთ უცხო საგანს და არ წაბორძიკდეთ.

16. მცველების შეცვლის დროს, თქვენ უნდა:

ა) გაითიშოთ ძაბვა;

ბ) გამოიყენოთ უსაფრთხოების სათვალეები და დიელექტრიკული ხელთათმანები, დადექით დიელექტრიკულ ხალიჩაზე;

გ) სპეციალური ხელსაწყოთი მოხსენით დამცველები (მცველები);

17. დაუშვებელია არაკალიბრირებული ხელსაწყოების გამოყენება.

18. ელექტრული განათების მოწყობილობის შეკეთებისას, ტერიტორიაზე, რომელზეც მიმდინარეობს სამუშაოები, უნდა მოხდეს ძაბვის გამორთვა და დამიწება. ფლუორესცენტური ან ვერცხლისწყლის დაბალი და მაღალი წნევის ნათურების შეცვლისას აუცილებლად გამოიყენეთ უსაფრთხოების დამცავი სათვალე.

19. არსებულ ელექტრულ დანადგარებში მუშაობა ხორციელდება ელექტროენერგეტიკის ინჟინერის ნებართვის ან ბრძანების შესაბამისად.

20. ენერგეტიკის ინჟინრის არარსებობის შემთხვევაში, ელექტრიკოსი თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობს სამუშაოების ჩამონათვალით, რომლებიც დამოუკიდებლად ხორციელდება.

მუხლი 3. ელექტრული აღჭურვილობის შეკეთება 1000 ვოლტამდე.

1. ელექტრული აღჭურვილობის გათიშვა და ჩართვა ხორციელდება იმ პირთა მოთხოვნის შესაბამისად, რომელთაც უფლება აქვთ წარადგინონ განაცხადები ელექტრული აღჭურვილობის გათიშვასა და ჩართვაზე, სავალდებულო ჩანაწერით საოპერაციო ჟურნალში.

2. ეთანოლთან მუშაობისას სამუშაო ზედაპირების გაწმენდისას, გახსოვდეთ, რომ ეთანოლი არის მხამი!

3. სპირტი შეინახეთ ცეცხლგამძლე კონტეინერში მჭიდროდ ჩასაკეტი სახურავით. აკრძალულია სპირტის ნებისმიერი რაოდენობის დატოვება ღია კონტეინერებში მუშაობის შემდეგ ან ღამით, ნარჩენი სპირტი ბარდება საწყობში.

4. სამუშაო ზედაპირების ბენზინით გაწმენდისას, გამოყენებულ უნდა იქნას რეზინის ხელთათმანები გახსოვდეთ, რომ ბენზინი ფეთქებადია, ხანძარსაშიშია და ტოქსიკურია.

5. სამუშაოები ხორციელდება სამუშაო ადგილზე, რომელიც აღჭურვილია სავენტილაციო სისტემით და იატაკზე დაგებულია დიელექტრიკული ხალიჩა სამუშაოს დროს, ნუ დაუშვებთ ბენზინის დაღვრას და მის კანთან კონტაქტს. მუშაობის დროს, ნებადართულია გამოიყენოთ არაუმეტეს 0.5 ლიტრი ბენზინი.

6. ბენზინით მუშაობის დასრულების შემდეგ, თქვენ უნდა:

ა) დარჩენილი ბენზინი შეინახოთ ლითონის კონტეინერში მჭიდროდ დახურული ჩამკეტით და ჩააბაროთ საწვავის და საპოხი მასალების საწყოში;

ბ) გაასუფთავეთ სამუშაო ადგილი და ხელსაწყო;

გ) დაიბანეთ ხელები და სახე თბილი წყლით და საპნით.

მუხლი 4. უსაფრთხოების მოთხოვნები საგანგებო სიტუაციებში.

1. ავარიის ან საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში, მიიღე ზომები საფრთხის თავიდან ასაცილებლად და აღმოფხვრის მიზნით.

2. ელექტრიკოსს უნდა ახსოვდეს, რომ როდესაც მოულოდნელი ძაბვის გათიშვა ხდება, იგი შეიძლება კვლავ ჩაირთოს გაფრთხილების გარეშე. ელექტრო შოკის შემთხვევაში აუცილებელია დაზარალებულის დაუყოვნებლივი განთავისუფლება ძაბვის ზემოქმედებისგან.

3. ხანძრის გაჩენის შემთხვევაში აუცილებელია ბსუ-ს სახანძრო უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირის და ხელმძღვანელობის ინფორმირება და უნდა შევუდგეთ ხანძრის ჩაქრობას ხანძარსაწინააღმდეგო საშუალებებით.

4. ყველა შემთხვევაში, ავარიული/საგანგებო სიტუაციების წარმოშობის დროს, უნდა იქნას მიღებული ყველა ტექნიკური ზომა სამუშაო ადგილის და დასაქმებულთა უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად.

5. უსაფრთხოების მოთხოვნები მუშაობის დასასრულებისას.

5.1. გათიშეთ ელექტრო მოწყობილობები, ელექტრული ხელსაწყოები, ამწევი მანქანები ქსელიდან.

5.2. დაალაგეთ ხელსაწყოები, მოწყობილობები, დამცავი მოწყობილობები მათთვის გამოყოფილ სპეციალურ ადგილას.

5.3. მოიყვანეთ წესრიგში სამუშაო ადგილი. ამოიღეთ ხელსაწყოები და დამცავი მოწყობილობები განათავსეთ შენახვისთვის განკუთვნილ სათავსოებში. ამოიღეთ გამაფრთხილებელი ნიშნები და ბარიერები, შესაბამისი ჩანაწერები შეიტანეთ

ოპერატიულ ჟურნალში. ნაგავი, მავთულის ნარჩენები, და ა.შ. განათავსეთ შესაბამის ნაგვის ურნაში.

5.4. მოიყვანეთ თავი წესრიგში.

5.5. სამუშაო დღის განმავლობაში გამოვლენილი ყველა დეფექტების დარღვევის შესახებ აცნობეთ თქვენს სამუშაოს ხელმძღვანელს ან დაწესებულების ხელმძღვანელს.